

35
70

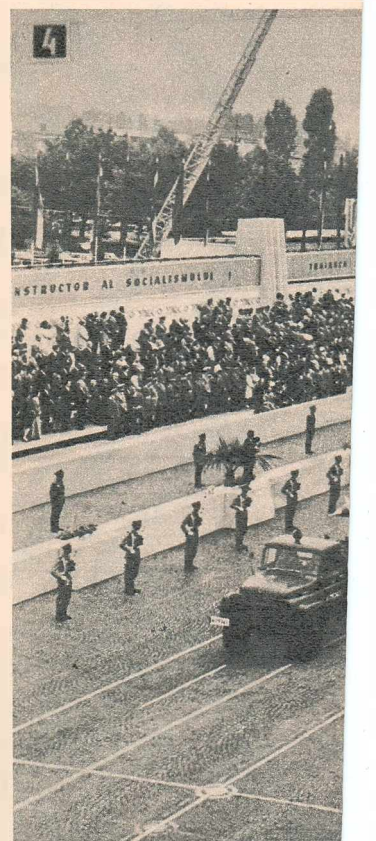
FLACĂRA

ANUL XIX
NR. 795
29 AUGUST 1970

MAREA SĂRBĂTOARE A POPORULUI ROMÂN

23 August 1970. Țara întreagă, într-o atmosferă de puternic entuziasm, a sărbătorit a 26-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist. Torentul viu, multicolor, al sutelor de mii de demonstrații a reprezentat în această zi memorabilă o expresie elocventă a forței poporului nostru condus spre un destin luminos de către partid, a optimismului său justificat de succesele tot mai mari dobândite an de an în construcția socialistă. Am putut astfel înregistra cu legitimă mândrie imensele capacități de muncă, de energie și dinamism ale acestui popor care la chemarea partidului a știut să depășească printr-o muncă neprecupețită grelele clipe ale inundațiilor din această primăvară, să reconstruiască ceea ce a fost distrus de furia apelor și să recupereze timpul pierdut, pentru a putea raporta realizarea integrală a sarcinilor de plan din acest an, care marchează și încheierea cincinalului. Expresivele tablouri purtate de demonstrații, chemările, carele alegorice, imensele buchete de flori au creat acea imagine unică a unei națiuni libere, stăpîne pe destinul său, căreia conducătorul încercat — Partidul Comunist Român — îi indică cu nestrămutată tărie calea de urmat, calea belșugului, calea deplinei înfloriri a personalității fiecăruia. Gîndurile tuturor se îndreaptă în aceste momente cu recunoștință către tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit, către conducerea partidului, omagînd efortul neobosit, de zi și noapte, pus în întregime în slujba destinului patriei. La un an de la istoricul Congres al P.C.R., avem astfel imaginea traducerii pas cu pas în viață a hotărîrilor acestuia, menite să înalțe pe culmi tot mai înalte de civilizație România socialistă.

1) Tribuna oficială în timpul paradei militare și demonstrației oamenilor muncii din Capitală.

2) Marea sărbătoare, sub semnul optimismului, al încrederii în viitorul de aur al țării.

3) Demonstrații își exprimă întreaga lor bucurie și recunoștință față de partid, față de conducerea sa în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîrea lor de a transpune în viață marea program de desăvîrșire a orînduirii socialiste.

4) Defilează armata — scut de oțel cuceririlor revoluționare ale poporului.

5-6) Secvențe ale demonstrației oamenilor muncii din Brașov și Ploiești. Asemenea constructorilor de tractoare din orașul de sub poalele Timpei și a petrochimicilor ploieșteni, în toate orașele mai importante ale țării clasa muncitoare a raportat cu mîndrie succesele de seamă obținute în cinstea mării sărbători.

7) Tinerețe și optimism — simbolurile României socialiste.

8) În șiruri strînse, trec prin fața tribunelor gărzile muncitoare.

ASCA 25 AUGUST. ZIUA ELIBERARII ROMANIEI DE SUB JUGUL FASCIST

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ
Óss Enikő, actriță a teatrului orădean, pe care ne-am obișnuit să o regăsim în fiecare joi și duminică pe micul ecran, în calitate de prezentatoare a emisiunilor în limba maghiară.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
de Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

același ritm impetuos

Timpu a confirmat că drumul ales de națiunea română este din punct de vedere istoric cel mai just. El a salvat țara de umilințele subdezvoltării și, datorită Partidului Comunist Român, a politicii sale clarvăzătoare și științifice, România s-a angrenat cu tot potențialul ei material și uman spre făurirea unei economii moderne, bazată pe o industrie puternică, singura capabilă să situeze România în ansamblul națiunilor europene civilizate. Puternic ancorată în realitățile românești, politica partidului în acești 26 de ani a descătușat energiile inepuizabile ale poporului, marile lui potențe creatoare, minunata lui vitalitate. Nimic mai semnificativ în acest sens ca unanima demonstrație din acest an, când, în condiții ieșite din comun, societatea românească s-a manifestat ca un organism puternic, capabil de eforturi eroice. Aceasta explică, de altfel, că planul producției industriale globale pe primele 7 luni ale anului a fost realizat în proporție de 101,3 la sută. După estimări preliminare se prevede că planul pe anul 1970 va fi nu numai îndeplinit integral, ci și depășit. Anul 1970 este ultimul an al cincinalului, dar și al unui deceniu de realizări ale căror dimensiuni au dus la schimbarea radicală a structurii economice a țării, făcând din industrie ramura dominantă și în același timp principala sursă a venitului național.

În fața noastră se deschide un nou deceniu, care găsește România angajată cu toate energiile ei în împlinirea programului elaborat de Congresul al X-lea, al cărui obiectiv principal este lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a țării, făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

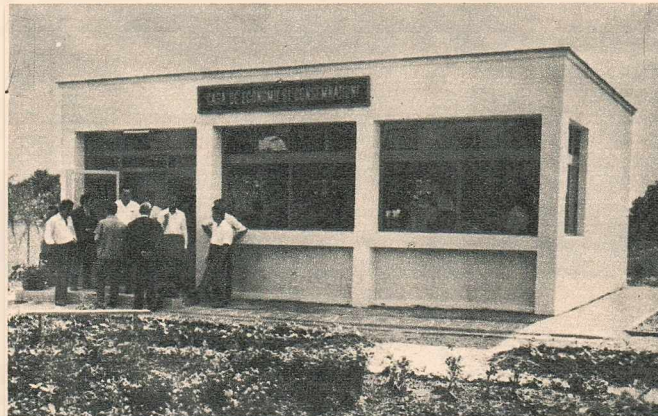
Economia românească se dezvoltă în ritmuri accelerate. Nu puteam rămâne cu nici un preț în urma altor țări, și de aceea viitorul cincinal prevede alocarea unei părți însemnate din venitul național — în jurul a 28-30 la sută — pentru acumulări, în primul rând pentru investițiile destinate reproducției lărgite, ca să fie asigurate dinamismul și echilibrul economiei și structura

modernă și eficientă a producției. Poziția conducătoare a industriei deci se va accentua tot mai mult în viitor. Se estimează că ritmul de creștere a volumului producției industriale în viitorul cincinal va fi de 8,5-9,5 la sută în medie anual, ceea ce înseamnă că în 1975 industria va produce cu 50-57 la sută mai mult decât în 1970. Încă de pe acum se lucrează intens la obiectivele care vor intra în funcțiune în noul deceniu în care vom păși: Uzina de oțeluri aliate de la Tîrgoviște, care va ridica de 3 ori potențialul actual al orașului, Uzina de armături metalice de la Zalău, cel mai important obiectiv industrial al județului Sălaj și prima unitate metalurgică din istoria lui, hidrocentrala de pe Someș etc.

«Problema ritmului industrializării în viitorul cincinal — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea — a preocupat în mod deosebit conducerea partidului și statului, ea a făcut obiectul unor analize și studii aprofundate în funcție de toate implicațiile pe care le are în economie și în întreaga noastră viață socială... Pentru a pune mai clar în evidență acest lucru, trebuie să relevăm că punctul de plecare al viitorului cincinal îl reprezintă un volum de producție industrială cu 75 la sută mai mare decât al actualului plan cincinal».

Deceniul viitor acordă industriei românești un spațiu larg de dezvoltare și în același timp un dinamism ascendent. În 1975 vom produce aproximativ de trei ori mai mult oțel decât în 1965; producția de energie electrică va crește de la 34,8 miliarde kWh în 1970 la 55-57 miliarde în 1975; industria construcțiilor de mașini își va spori producția în medie cu 11,5-12 la sută anual etc. Toate aceste cifre au o adâncă semnificație. Ele reprezintă o necesitate imperioasă, pentru că sintem datori în fața istoriei să ținem pasul cu progresul contemporan, să lichidăm rămășițele în urmă față de țările dezvoltate din punct de vedere economic. Este singura cale de a fi noi înșine.

Ion MAN

din fonduri proprii

La Periș, în județul Ilfov, s-a dat în folosință în cinstea zilei de 23 August al cincilea sediu CEC, construit din fonduri proprii. Este un argument elocvent al creșterii vertiginoase a economiilor oamenilor muncii din județul respectiv, ale căror depuneri au crescut în ultimii cinci ani cu 229,2%. Dacă mai adăugăm că în același interval de timp soldul mediu pe locuitor a crescut cu 200,7%, că numărul depună-

torilor a crescut, putem spune, în progresie geometrică, atingând cifra de 126 000 (librete de economii), vom conveni că spiritul de economie ce marchează activitatea oricărui gospodar destoinic este o trăsătură caracteristică locuitorilor din județul Ilfov. Un spirit de economie rezultat al unui nivel de viață din ce în ce mai ridicat, pe care societatea noastră socialistă îl asigură fiecărui om al muncii.

breviar editorial

Editura politică ne prezintă cronică tipăriturilor din prima jumătate a anului 1970. Zeci și zeci de cărți își etalează, în încăperea pe care o vizităm la Editura politică, titlurile atrăgătoare. Pentru cei care nu si-au completat încă colecțiile, spicuim câteva titluri din agenda pe care o avem

la îndemână.

Semnalăm în primul rând apariția lucrării «România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate», vol. IV, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Menționăm totodată, printre tipăriturile care nu trebuie să

lipsească din nici o bibliotecă, pe cele care poartă semnătura secretarului general al partidului: Cuvîntare la Consfătuirea cadrelor de bază din M.F.A., Cuvîntare la Adunarea festivă cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a instaurării guvernului democratic de la 6 martie 1945, Cuvîntare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 17-19 martie 1970, Cuvîntare la Adunarea festivă consacrată centenarului nașterii lui V.I. Lenin, Cuvîntare la Plenara din 8-9 iulie 1970.

De asemenea, dintre cele mai reușite apariții menționăm: «Cetățean, societate, familie (dezbatere etică)» — colectiv de autori; V. Roman — «Eseuri despre revoluția științifică și tehnică»; ca și aparițiile proximale (august-septembrie): Gall Ernő — «Idealul prometeic», C.I. Gulian — «Istoria, omul și cultura», Ovidiu Trăsnea — «Știința politicii».

Printre altele lucrări interesante consemnăm: Mircea Malița — «Cronica anului 2000», Pavel Apostol — «Cibernetica, cunoaștere, acțiune», Al. Gh. Savu — «Dictatura regală», precum și masivul volum din seria de documente care apar sub egida Institutului de științe istorice și social-politice, intitulat «Documente din istoria partidului comunist și a mișcării muncitorești din România 1921-1924».

Dintre reușitele editoriale: mintim ultimele traduceri de clasici marxism-leninismului Marx-Engels — «Mici scrieri economice», «Opere alese» de V. Lenin (ediția Bibliofilă), V.I. Lenin — «Opere complete», vol. 53, V.I. Lenin — «Opere complete», vol. 54, V.I. Lenin.

GASTRONOMICĂ

cu erată

Cine n-are un ihtiolog, să-și cumpere! De nu, pătește ca subsemnatul: umblă să cumpere un miel ca să plătească botezuri involuntare. Pentru că pe mult birfutul hering îl cheamă în realitate Clupea harengus, nu Culpea harengus, cum îl botezasem mai deunăzi. Dar totul are o explicație: nu poți face totdeauna un calambur dacă iei totul ad litteram. De fapt, în calitate de ingurgitator de pește, nimeni nu trebuie să folosească prea des denumirile latine ale acestor prea mute și comestibile viețuitoare acvatice. Încercați numai să comandați unui chelner: «Stimabile, nu poți a-mi face o saramurică de Carassius vulgaris sau de Abramis brama? Ori mai bine dacă ai niște Husohuso proaspăt pune-mi o felie mai babană la grătar». În fața unei astfel de comenzi riscați ca respectivul să vă recomande geriatra spre a vă trata de senilitate, ori un răspuns monosilabic însă suficient de clar pentru a-l înțelege fără dicționar, ori — dacă știți cumva despre ce e vorba — să vă încerce

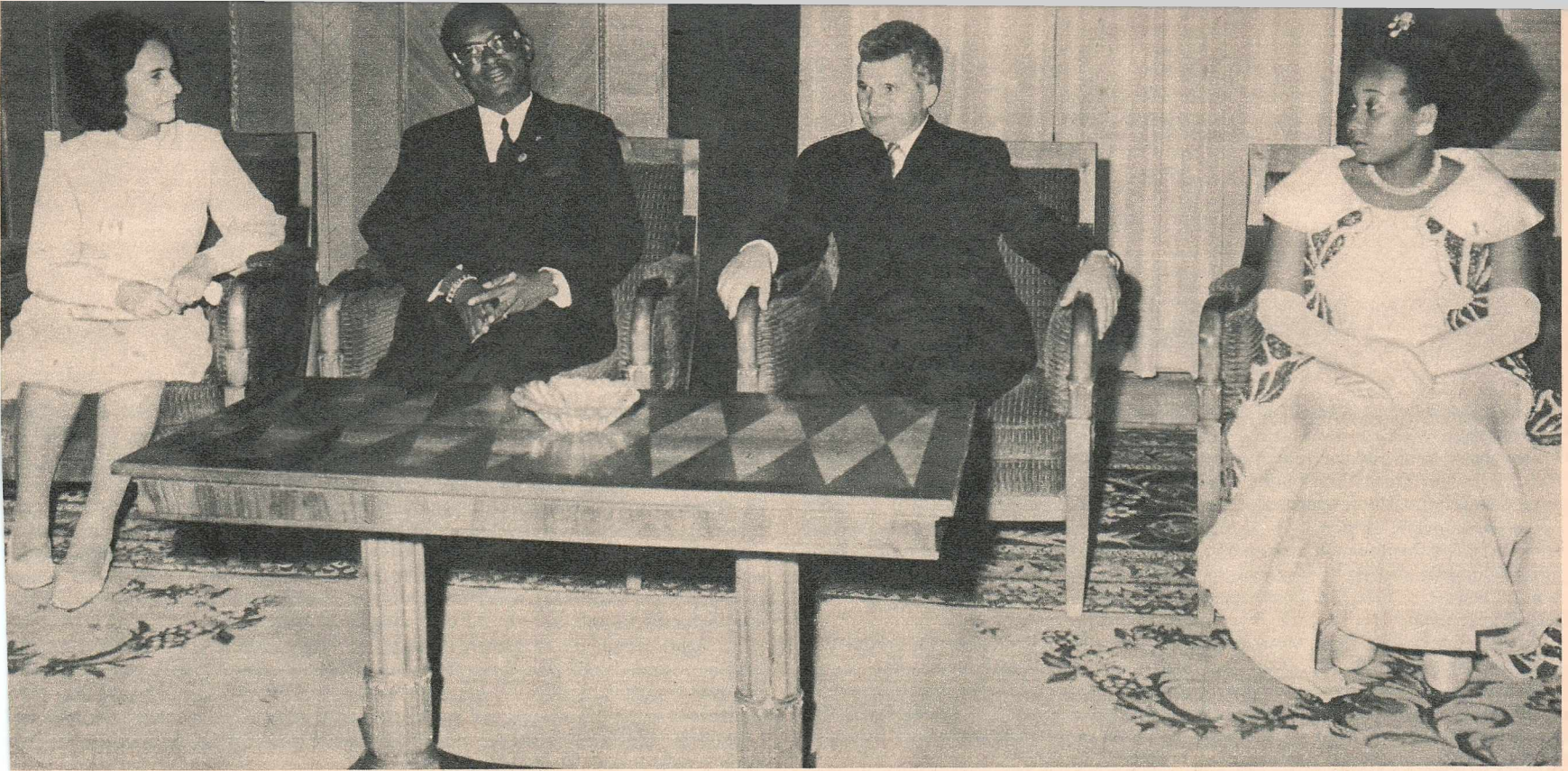
prețul pentru activitate intelectuală în timpul serviciului. Așa că e mai bine să cereți pur și simplu caras, plătică și morun, că, oricum, tot n-o să aibă.

Însă, ca bucătar amator și iubitor în ale pescăriei, fiindcă tot veni vorba de pește, căutați să atrageți mai bine interesul unor ihtiologi care afară de munca științifică mai au și meteahna de a umbla cu undița. Și, cine știți, poate că, dacă îi avertizați din vreme, vă ajută într-o interesantă premieră gastronomică. Pentru executarea ei este nevoie ca respectivul să se prezinte cu câteva exemplare de «Vimba vimba» sau «Lucioperca Saurda» (o să rîdeți, însă sint în stare nu numai să știe că-i vorba de morunaș și șalău, dar pot să vă recite pe dinafară toate numele științifice ale peștilor de apă dulce și sărată, plus o seamă întreagă de istorioare nostime — lucruri care nu s-ar putea spune că sint lipsite de interes). Dar să trecem la experiență. Este vorba de o specialitate peruviană. De ce peruviană? Ca să aveți și dumnea-

voastră satisfacția surprizei. Hor d'oeuvre-ul de pește — și încă pește crud — este una din mari vedete ale bucătăriei peruviane prea puțin cunoscută la noi. «C biche de corbina» — așa se numește la el acasă acest fel — se prepara din fileuri de morunaș sau șalău foarte proaspete. Odată curățate și tranșate, le așezați pe un plat presărindu-le cu ceapă tăiată foarte fin și ardei iute, verde, tăiat la (cam două cepe de dimensiune mijlocii și trei ardei). Sărați toți și stoarceți sucul de la două-trei lămii, apoi lăsați-le să se marineze 3-4 ore. Aciditatea lămii albe încetel cu încetel peștele, ca și până la urmă arată ca și cum ar fi fost fiert. În momentul servirii dispun în jurul platoului câte foi de salată verde, un porumb fiert tăiat în rozete și cartofi fiți tăiați în felii mijlocii, egale. servește după ce s-a răcit la gîder.

Înainte, se bea o țuică românească și se spune: «Buen provech». După cum vedeți, totul e foarte simplu. Rămîne să mai găsiți țuica și tele.

P.P. NA

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a vizitat țara noastră Joseph-Désiré Mobutu, președintele Republicii Democratice Congo, împreună cu soția, Marie-Antoinette Mobutu. Fotografia noastră înfățișează un aspect din timpul vizitei protocolare pe care președintele Republicii Democratice Congo și soția sa au făcut-o, la Palatul Consiliului de Stat, președintelui Nicolae Ceaușescu și soției sale Elena Ceaușescu.

«Opere complete», vol. 55. Printre alte apariții recente mai enumerăm: B. Russel — «Autobiografie», A. Werth — «Un corespondent englez pe frontul de est», A. Decaux — «Dosarele secrete ale istoriei», I.S. Konev — «Anul '45», L. Longo — «Poporul italian ia armele», E. von Dăni-

ken — «Amintiri despre viitor», A. Maurois — «Istoria Angliei», vol. I și II, «Logica științei» (colecția Materialismul dialectic și științele moderne, vol 13), o substanțială prezentare a acestei discipline în lumina cercetărilor de specialitate (N. Chomsky, F. Gonsseth, Y. Bar-Hillel, R. Feys etc.)

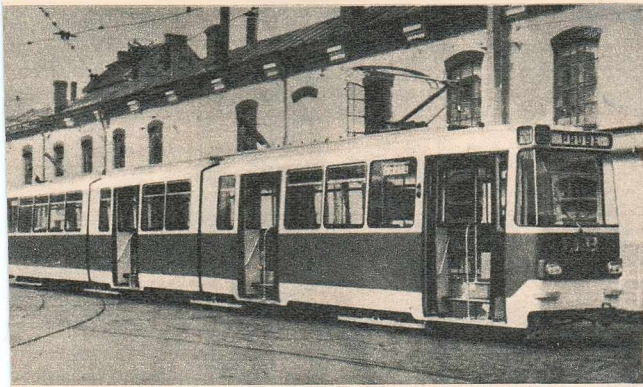
I. TOMA

s-a născut un tramvai

Un nou tip de tramvai, iată o realizare recentă a întreprinderii de transport București, cu mediate urmări asupra confortului călătorilor. Construit cu peste trei luni înainte de termen, noul vehicul este un succes emarcabil obținut în cinstea mașii sărbători a eliberării. Câteva caracteristici ale sale sînt suficiente pentru a vă spori nerăbdarea de a-l vedea pe arterele bucureștene. Vagonul de tramvai V-3 A — I.T.B., dublu articulat, realizat la nivelul performan-

țelor tehnicii moderne, oferă vehiculului o capacitate de 300 locuri (42 așezate), o viteză maximă de 70 km pe oră, fiind dotat cu ventilație forțată a salonului de pasageri și încălzire prin aeroterme și recuperare.

Vagonul prezintă o suspensie în trei trepte, realizată exclusiv prin elemente de cauciuc, ceea ce face ca zgomotul în exterior să fie mult redus și poate fi adecvat și fluxurilor mijloacilor de pasageri existente în alte orașe.

hora de la prislop

A devenit o tradiție că plaiul însal pasului de la Prislop fie în fiecare august scena unui născut spectacol închinat artei populare românești.

Pe acest loc, umblat odinioară vrednici voievozi descălecați, au venit într-un convoi sfârșit peste 20 000 de turiști din țară și străinătate. Prin fața acestei mulțimi impresionante au perindat într-o panglică vie, cromatică, de o neasemuită fru-

musee artistică, portul moldovenesc în sobrul său alb-negru, bundițele maramureșene exuberant colorate, pălăriile cu florile verii ale năsăudenilor.

Pe scena înconjurată de crengurile munților milenari au răsunat într-un unic glas armonios, deasupra norilor, cîntecele și odele executate de coruri. Succesive au urcat de pe văile Moldovei și Bistriței cu taraful de la Vama și fluierașii de la Rădășeni,

iar vestiții dansatori de la Ciocănești și Vatra Dornei cu Arcanul, Bătrîneasca și Roata. De la Iza și Vișeu au venit purtătorii străvechilor obiceiuri pastorale, cîntăreși și dansatori, cu ritmul lor grav, de baladă. Năsăudenii au venit cu întregul lor ansamblu «Cununa de pe Someș». Impresionantă a fost vigoarea și armonia mișcărilor păunilor în acel incântător Bărbunc din Sălcuta.

O zi întreagă s-a jucat și s-a cîntat de-au răsunat pădurile bătrîne și munții din jur.

«HORA DE LA PRISLOP» s-a dovedit a fi și în acest an o sărbătoare generoasă a tot ce au mai frumos și specific cele trei județe Suceava, Bistrița și Maramureș în bogăția lor de tezaur milenar al folclorului nostru.

F. MICHITOVICI

la zi: târgul internațional-bucurești

Ne mai despart, de azi, 45 zile pînă la 13 octombrie, dată cînd va avea loc inaugurarea oficială a Tîrgului internațional-București, confruntare economico-comercială în premieră.

În incinta tîrgului se desfășoară o activitate febrilă, a cărei intensitate crește din ce în ce. Pentru a satisface toate cererile

participanților se află în construcție șapte pavilioane și hale noi, însumînd circa 15 000 mp. Lucrările de execuție se află în stadiu avansat, multe dintre aceste pavilioane aflîndu-se de acum în faza de finisare. De pildă, la intrarea în incinta tîrgului, în partea stîngă, a prins contururi un nou pavilion, în formă de

cupolă. El aparține S.U.A. La construcția acestuia nu sînt folosite materiale de construcție clasice (cărămidă, ciment, oțel, sticlă etc.), ci țevi de duraluminu (pentru protecție), o imensă pînză și mult, mult... aer. El se realizează prin cooperare. Executant, din partea română, întreprinde-rea «Arcom».

Paralel cu construcția noilor pavilioane o atenție deosebită se acordă tuturor detaliilor, îndeosebi modului de organizare propriu-zisă: de la asigurarea mobilierului, a instalațiilor și mijloacelor pentru transportul și depozitarea exponatelor, de la necesarul de personal (muncitori, specialiști, interpreți etc.), pînă la crearea tuturor condițiilor tehnice necesare desfășurării în bune condițiuni a viitoarelor simpozioane, întâlniri de afaceri etc. Meticulozitatea merge pînă la cele mai mici amănunte, pentru că dorința unanimă este ca prima ediție a Tîrgului internațional-București să constituie o reușită deplină, sub toate aspectele.

După cum ne informează reprezentanții Romtrans, au și sosit sute de tone de mărfuri purtînd embleme: «Made in U.R.S.S.», «Made in Japan», «Made in India», «Made in Austria» etc. Aceste mărfuri au fost expediate pe adresa unui singur destinatar: T.I.B. Cea mai mare cantitate de mărfuri — circa 200 tone — sînt din U.R.S.S. și ele urmează ca în curînd să fie etalate în pavilionul respectiv.

Toate cele 26 de țări străine, participante cu pavilioane naționale, în cadrul cărora expun mărfuri circa 640 de firme industriale și comerciale, precum și cele aproximativ 80 de firme care figurează ca expozante individuale se prezintă la tîrg, potrivit unor calcule estimative, cu expozate în greutate totală de circa 4 000 tone. Acestea vor începe să sosească masiv după 15 septembrie. La toate acestea se mai adaugă, bineînțeles, expozatele industriei noastre constructoare de mașini. Și ele nu sînt puține.

T. NIȚESCU

cu ce vă prezentați la TÎRGUL INTERNAȚIONAL de la București?

Interviuri realizate de Petre ANGHEL
Fotografii de Eugen IAROVICI

Eveniment tehnico-economic de mare importanță, Tîrgul internațional de la București constituie totodată o expresie a nivelului ridicat de dezvoltare a industriei țării noastre, o afirmare în plus a rolului în continuă creștere pe care îl are România socialistă în circuitul economic mondial. Aceasta deoarece organizarea unui tîrg internațional cu specificitate de construcții de mașini obligă țara-gazdă să aibă ea însăși o industrie capabilă să participe cu propriile ei produse la confruntarea competitivă ce are loc. Or, România, în ultimii ani, datorită politicii de industrializare duse de partid, a obținut succese remarcabile în crearea unei baze industriale care din ce în ce mai puternic își face simțită prezența în arena circuitului mondial de valori materiale și spirituale.

Într-un interval de timp scurt, producția industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor a cunoscut un ritm mediu anual de creștere spectacular. Numai în anul trecut, de pildă, producția de mașini-unelte pentru așchierarea metalelor a crescut cu 16,1%, producția de locomotive diesel și electrice magistrale a sporit cu 28,1%, cea de tractoare cu 17,4%, iar producția de mijloace de automatizare — industrie-cheie a oricărei economii dezvoltate — a crescut cu 47,6%.

Nu există tîrg internațional important la care produsele tinerei noastre industrii să nu fie prezente, și nu numai prezente, ci și apreciate.

Acest lucru apare și mai clar atunci cînd urmărim evoluția volumului schimburilor noastre comerciale. În ultimii cinci ani acesta a crescut cu 12,5%, în medie anuală,

iar numărul partenerilor comerciali îi întâlnim astăzi în 110 țări ale lumii. Faptul care se remarcă însă în mod deosebit este că, în ponderea exporturilor, un volum din ce în ce mai mare îl ocupă produsele industriale, și anume mașinile și echipamentul industrial. De unde în urmă de două decenii eram cunoscuți îndeobște ca exportatori de materii prime și cereale, astăzi și un elev de școală medie știe că exportăm mașini, agregate, produse electrotehnice, electronice, instalații și fabrici întregi. Printre cumpărătorii noștri de produse electrotehnice se numără țări cu o îndelungată tradiție industrială, ca Austria, Belgia, Cehoslovacia, Uniunea Sovietică, Franța, R.F. a Germaniei și multe altele. Strungurile, locomotivele diesel, instalațiile petroliere, tractoarele, fabricile de ciment etc. au cumpărători în toată lumea.

În acest stadiu de dezvoltare economică, Tîrgul internațional de la București profilat pe gama modernă a producției construcțiilor de mașini, reprezintă nu o simplă operațiune organizatorică, ci este rezultatul propriului nostru stadiu de dezvoltare industrială la care contribuim nu numai ca simple gazde, ci participăm ca parteneri cu produse industriale moderne, competitive cu cele realizate în țările cu îndelungată tradiție industrială, cu înalt nivel tehnic.

Pentru a informa pe cititorii noștri despre stadiul actual al preparativelor ce a loc în țară în vederea participării noastre la această premieră, ne-am adresat, pentru început, citorva unități industriale.

prezenți cu 10 mașini-unelte

**Ing. GHETU VALDEMAR, consilier
la Fabrica de mașini-unelte și agregate-
București:**

Spre deosebire de alte tîrguri internaționale unde prezentăm 2-3 mașini, vizitatorii tîrgului de la București și specialiștii vor putea cunoaște de data aceasta un grup de 10 mașini-unelte produse la Fabrica de mașini-unelte și agregate-București, ceea ce le va da și o imagine despre posibilitățile largi de producție, despre nivelul tehnic al întreprinderii noastre. Faptul că expunem la București ne dă posibilitatea de a însoți exponatele cu tehnicieni și operatori din uzină, care le cunosc foarte bine, unii fiind chiar proiectanții lor, și care vor putea face nu numai demonstrațiile necesare, dar vor putea da și informațiile cele mai competente asupra funcționării și parametrilor exponatelor noastre.

Alături de mașini-unelte produse de alte întreprinderi din țară, încă de la intrarea în expoziție vor fi remarcate fabricatele noastre, cum este de pildă strungul carusel cu traversă fixă, cu diametru de 1 600 mm, cu comandă program secvențională adaptată pentru execuția în ciclu automat a roților de vagoane. Cu asemenea mașini a fost echipată și Fabrica de osii de la Balș pe linia de flux tehnologic, obținînd rezultate corespunzătoare. De asemenea vor putea fi văzute și studiate și alte mașini și utilaje cum sînt:

— strungul carusel cu diametrul de 1 250 mm, de concepție românească, echipat cu un sistem de comandă numerică;

— mașina orizontală de alezat și frezat cu diametrul broșei de 85 mm și mașina de alezat și frezat cu diametrul broșei de 100 mm de concepție românească, echipată cu comandă numerică A.E.G. digital absolută;

— mașina de frezat portal cu trecerea între montași de 660 mm, echipată cu trei capete de frezat.

Prezentăm de asemenea o mașină de rectificat universală, pentru diametre pînă la 350 mm, o mașină de rectificat fără centre,

pentru diametre pînă la 200 mm, și o mașină de dințat pile cu o lungime de pînă la 200 mm.

Cu excepția mașinii de rectificat pentru diametre pînă la 350 mm — o premieră a acestui tîrg — toate celelalte produse au intrat pînă acum în competiția internațională. Ceva mai mult, mașina de dințat pile s-a întors de la unul din tîrgurile internaționale cu o medalie de aur, iar mașinile prezentate la tîrguri în anii trecuți se exportă atît pe piața estică, cît și în vest.

Vom fi deci prezenți la București cu modele ce oferă o tehnicitate ridicată, cum sînt mașinile de comandă numerică și mașinile cu program secvențional, toate proiectele românești fiind elaborate de specialiști din cadrul centralei noastre.

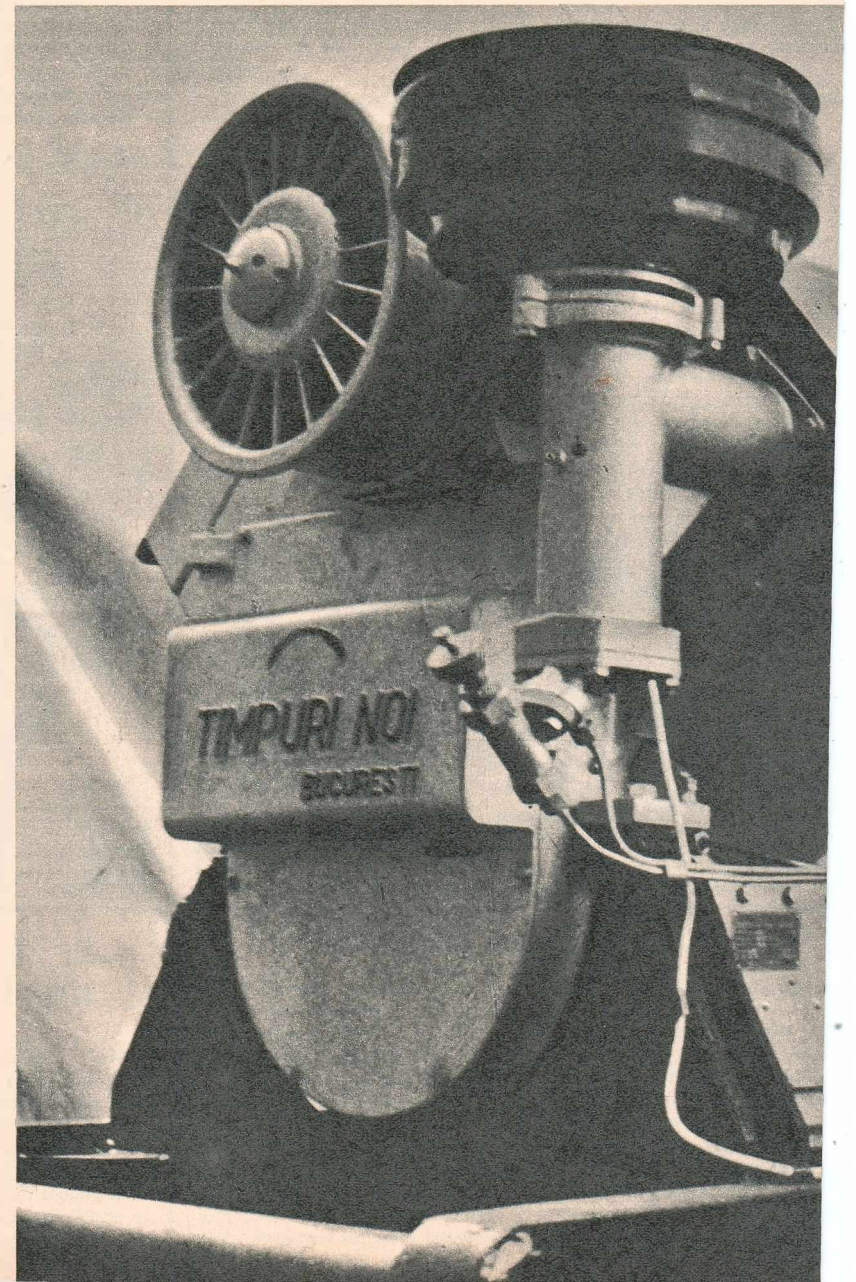
produse electronice de înaltă tehnicitate

**MIHAI MATEESCU, inginer principal
la Centrala industrială de electro-
nică și automatizări:**

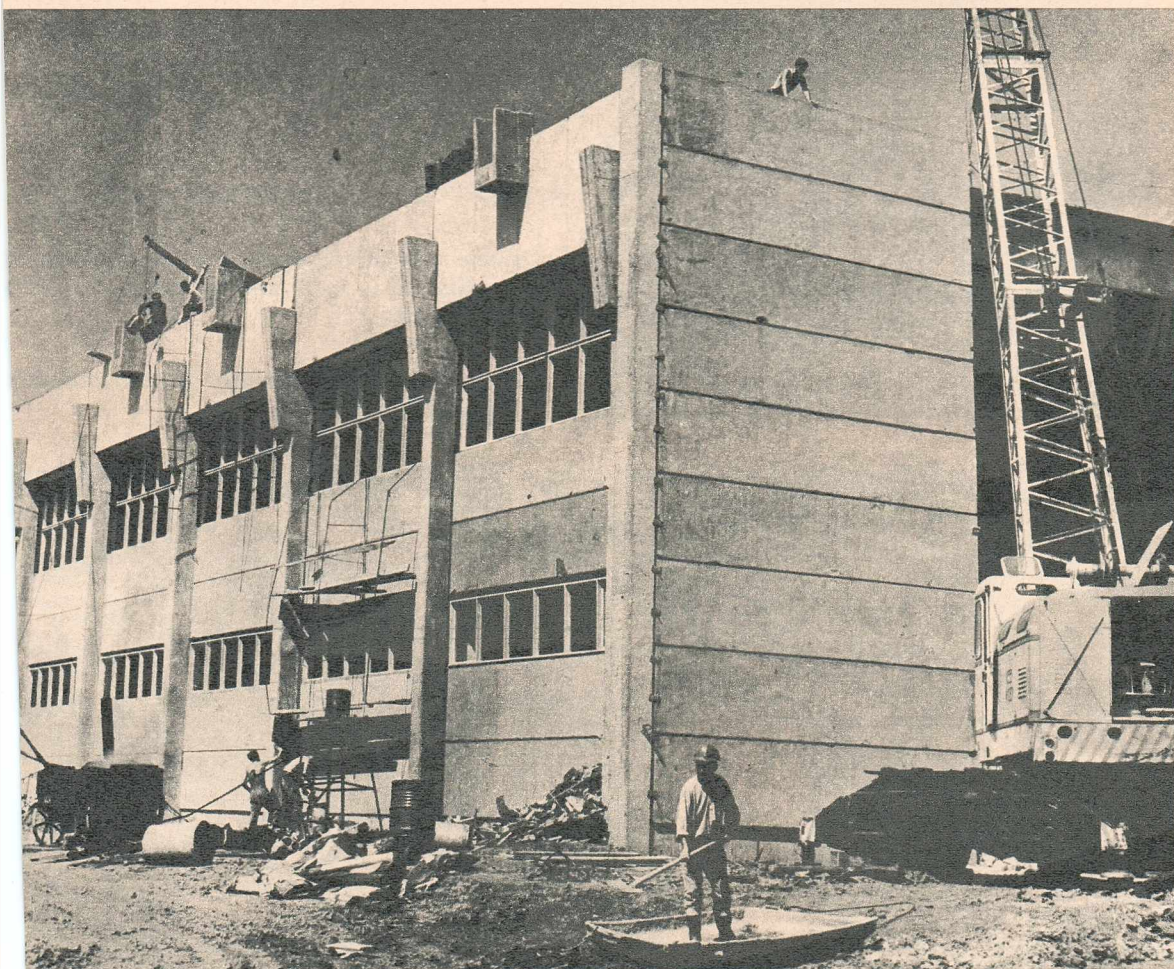
La Tîrgul internațional de la București vom prezenta produse la un nivel calitativ superior, în măsură să intre în competiție cu produsele similare ale oricărei firme străine. Cele mai multe exponate sînt produse de întreprinderile «Electronica», «Electromagnetica», Fabrica de elemente pentru automatizări și «Electroaparatajul», unități cu o pondere mare în cadrul centralei. Aceasta nu înseamnă însă că nu am ținut seama și de celelalte unități care, deși tinere, au realizări remarcabile — cum ar fi produsele Fabricii de aparatură electronică, de măsură și industrială — care pot să se afirme prin calitățile parametrilor funcționali. Întrucît acest prim tîrg internațional de la București oferă pentru noi avantajul de a putea stabili contacte directe la nivelul întreprinderilor — firmele interesate avînd posibilitatea să cunoască în amănunt diversele domenii de activitate, atît datorită relațiilor amănunțite pe care

le oferă specialiștii noștri de la fața locului, cît și prin vizite în uzine — vom căuta să prezentăm creațiile noastre cele mai reprezentative. Tocmai de aceea expunem pe cei circa 80 mp afectați nouă o gamă variată de produse: radioreceptoare Gold-Star, Sinaia, Select, ultimele tipuri de televizoare fabri-

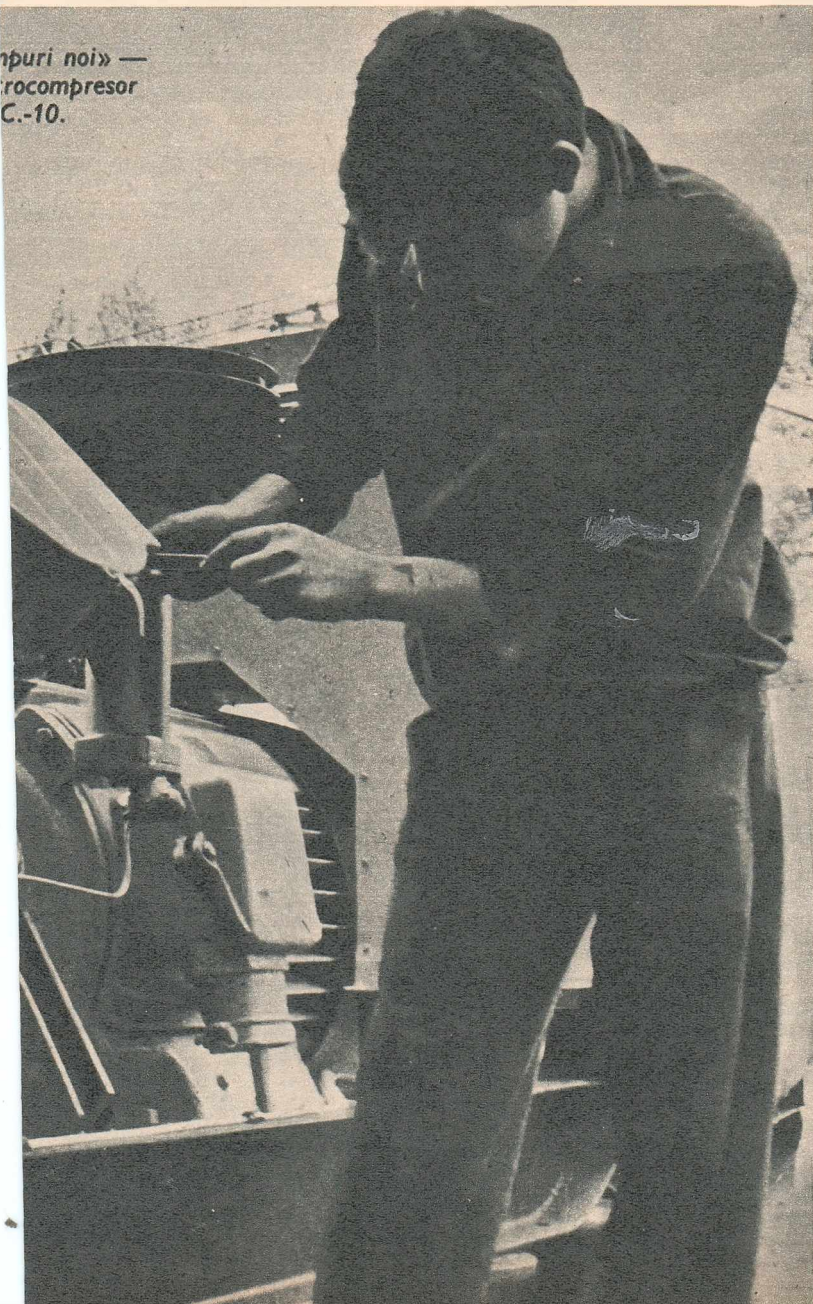
cate la «Electronica», radioreceptoare portabile și mobile, aparate telefonice cu disc de numerotaj și buton de transfer sau fără disc. Vor putea fi văzute, de asemenea, tractoare de presiune cu tub Bourdon, de presiune diferențială, detectoare electromagnetice de debit, de umiditate și de cor-

Lucrări
de construcție
de hale noi
pe terenurile
priitoare
expoziții.

tipuri noi» —
rocompresor
C.-10.

centrație, întrerupătoare automate, contactori cu relee, stații de amplificare, ampermetre, voltmetre și diverse tipuri de condensatoare.

Alături de produsele noi ale întreprinderilor centralei noastre vor fi expuse tuburile fluorescente, lămpile cu vapori de mercur, deja cunoscute în magazinele din estul și vestul Europei. Cred că trebuie menționat faptul că, la Tîrgul internațional de la București, centrala noastră prezintă prototipuri rezultate din cercetările colectivelor sale, necunoscute încă și care vor intra în producția de serie în viitor. Vor fi văzute unicate ce vor intra în curînd în fabricație, cum ar fi supraveghetorul de flăcări tranzistorizat, aparatură pentru măsurători asupra erorilor în transmisiile de telemecanică și date, releul selector de tensiune pentru instalația de încălzire a vagoanelor de călători etc.

mașini agricole moderne

Ing. LAZĂR SIMION, serviciul control tehnic — uzina de mașini agricole «Semănătoarea»:

Prezentăm mașini agricole la un nivel calitativ superior, pe care le producem în serie de mai mulți ani și pe care le considerăm capabile să ne reprezinte. Dintre ele cred că va atrage privirile combina de recoltat cereale «Gloria» C-12 — utilaj în stare să asigure recoltarea porumbului, a orezului, a trificiului, rapiței etc., în total 36 de

culturi. Deși este primul an în care o fabrică în producție de mare serie, tipul acesta de mașină agricolă a mai fost prezentat și în alte tîrguri internaționale unde s-a bucurat de succes, fiind comandată de numeroși beneficiari de peste hotare. Este o combina autopropulsată la nivelul tehnicii mondiale, care a dat rezultate excelente și este considerată printre cele mai reușite combine de aceeași categorie din lume. Are un debit sporit de dotare, o productivitate mare, cu pierderi minime în funcționare și un grad de curățire corespunzător.

Expunem de asemenea și motocosoarea «Carpatina», o mașină pentru recoltat finețe în pantă, foarte potrivită atît pentru lucrul pe suprafețe mici, cît și pentru fermele care au terenuri greu accesibile. Are o productivitate de 0,3-0,4 hectare pe oră și prezintă avantajul că este ușor manevrabilă.

Un alt utilaj este semănătoarea S.P.C.-6 care, datorită distribuitorului pneumatic, poate utiliza sămînță necalibrată. Din acest motiv va fi una dintre mașinile cu foarte puțină concurență din partea altor firme. Ea mai prezintă și avantajul că poate fi echipată cu instalație de ierbicidare, iar datorită faptului că o producem în serie de peste 5 ani de zile i-am putut aduce îmbunătățiri succesive. Este exportată deja în R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, U.R.S.S., Cehoslovacia și R.D.G.

Cositorile purtate pe tractor de 40 CP și 65 CP proiectate de serviciul de proiectări al uzinei noastre, în prezent brevetate, pe care le vom expune la Tîrgul internațional de la București, fac parte din cele mai moderne cositoare de acest tip.

Precizăm că toate mașinile model care ne vor reprezenta uzina se află într-o fază avansată de finisare.

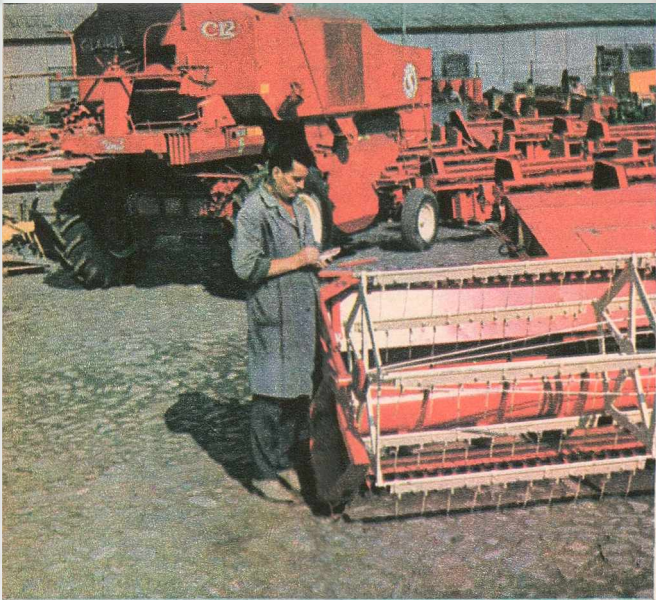
un participant nelipsit de la tîrgurile internaționale

De la o asemenea confruntare, cum este Tîrgul internațional de la București — 1970, însemnată atît prin numărul mare de participanți — 27 de țări ale lumii (inclusiv țara noastră), cît și prin nivelul calitativ al confruntării, nu poate lipsi uzina «1 Mai»-Ploiești. Prezintă cu produsele sale la numeroase tîrguri internaționale, de unde s-a întors adeseori cu medalii și premii prestigioase, exponatele uzinei nu se încadrează în profilul propriu-zis al actualului tîrg, dar nu pot lipsi totuși utilajele petroliere, instalațiile pentru întreprinderile chimice și rafinării, solicitate deja pe piața internațională.

Pe lîngă produsele devenite tradiționale, uzina «1 Mai»-Ploiești va prezenta o instalație de foraj S-320, un prototip nou. După cum ne informează ing. **Ion DRAGOMIR**, această instalație înzestrată cu un sistem de acționare diesel hidraulică este construită după un proiect românesc și e prevăzută cu o turlă rabatabilă tip A și cu un sistem de acționare foarte modern. De menționat sarcina pe cîrlig de circa 320 tone.

Vor putea fi văzute, de asemenea, în cadrul primului Tîrg internațional de la București, diverse tipuri de sape cu role. În prezent colectivul de muncitori și tehnicieni aduc ultimele îmbunătățiri exterioare exponatelor ce vor reprezenta uzina «1 Mai»-Ploiești.

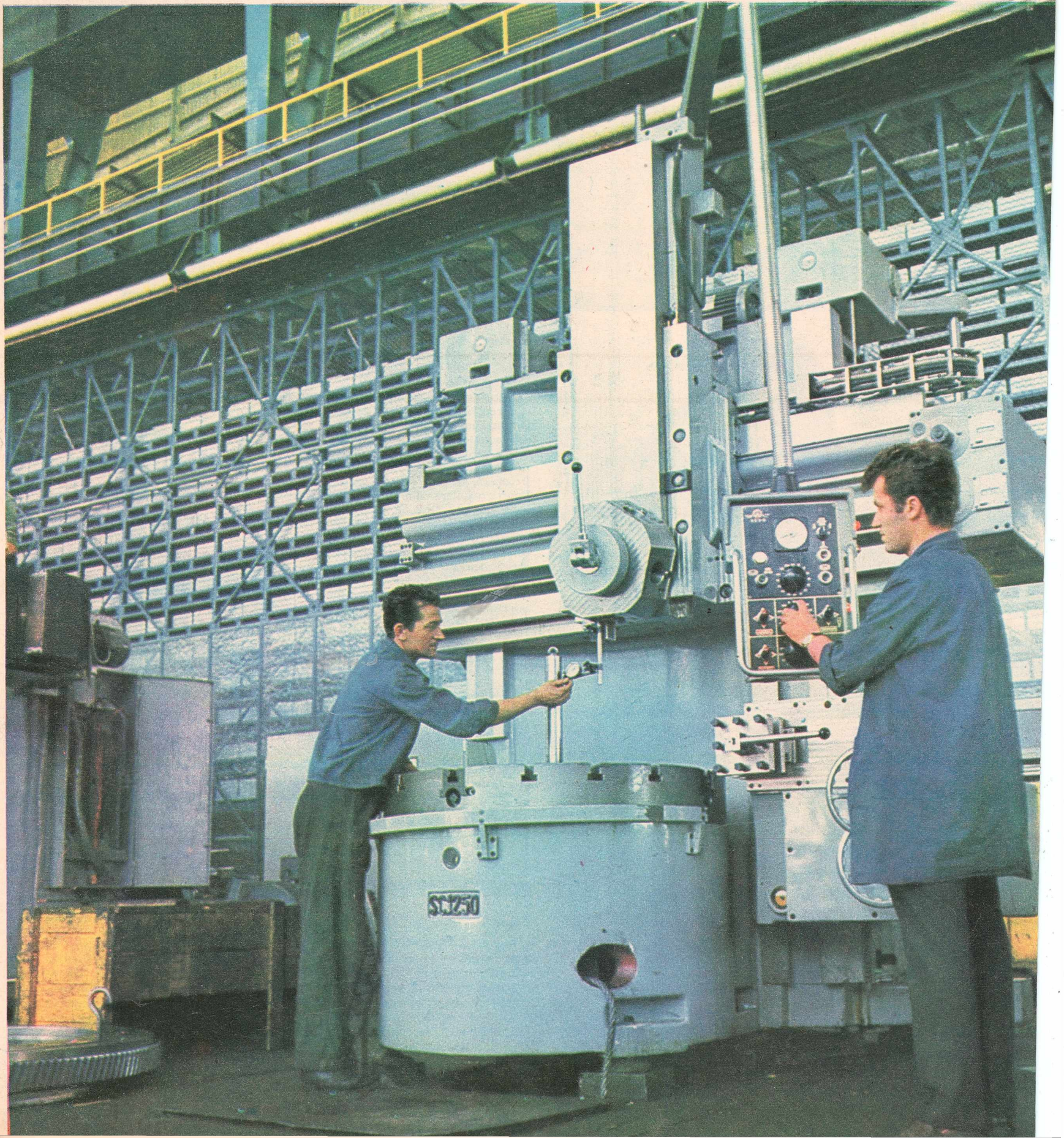
TÎRGUL INTERNĂTIONAL DE LA BUCUREȘTI

◀ «Timpuri noi» — motocompresor M.C.-5.

Uzinele «Semănătoarea», combina autopropulsată
◀ C-2 «Gloria» — în prim-plan, dispozitiv de recoltat păioase.

F.M.U.A.B. — strung carusel pentru diametru
1 250 mm.

formula finală a două elemente

Participând recent la o masă rotundă organizată ad-hoc la Combinatul textil-Oradea cu tema «Produce, calitate, noutăți — prezent și viitor», doi factori de răspundere conducerea combinatului, împreună cu creator de modele din conducerea secțiilor respective, au avut amabilitatea de a pune întrebărilor solicitate de redacție, numele cititorilor «Flacării».

— În virtutea căror rațiuni s-a făcut reușea actualelor întreprinderi care formează componența combinatului? Sugerăm ca, o dată cu menționarea lor, să ne prezentați sint și profilul de bază al fiecăreia în parte.

CHIRILĂ GHEORGHE, director general:

— Vă imaginați că toate întreprinderile componente aparțin ramurii textile — deci prima condiție ar fi afinitatea, în parte, a filului. Cea de-a doua justificare ar fi — să-i zicem — de ordin geografic. Fără de unitatea din Marghita, celelalte nu se găsesc în Oradea.

— Având drept specific producerea de țesături din bumbac și fire din vignonie, mare parte din produsele realizate la fabrica noastră — «Crișana»-Oradea sunt destinate confectionării de articole cu pondere în special ectorul rural. Raicortul, covercotul și olanul sunt țesături din bumbac și celofibră, des solicitate în mediul sătesc, pentru zarea de costume bărbătești, pantaloni etc.

— În altă categorie, țesăturile din celofibră și celofibră, «Cireșar», au drept destinație confectionarea rochiilor pentru femei. Lista

produselor fabricii «Crișana» e completată de țesăturile din doc pentru costume și haine de protecție, cele destinate lenjeriei de corp și de pat, fineturi, dungi, uni, inleț natur și color, pinză nealbită, precum și o serie de țesături tehnice utilizate în industria pielăriei și a cauciucului.

Putem spune că fabrica de tricotațe «Miorița» îmbracă pe reprezentanții tuturor vîrstelor și sexelor. Cînd afirm acest lucru mă gîndesc la costumașele pentru copii și la puloverele, jachetele și rochiile pentru copii, adolescenți și adulți.

Materia primă a acestor tricotațe tip lină o reprezintă firele din PNA. Tot aici se mai produc fulare, căciulițe, diferite eșarfe.

Fiind una din puținele fabrici din țară care realizează articole din pasmanterie, fabrica «Drum nou» înregistrează numeroase cereri de produse, cum ar fi: împletituri elastice (utilizate în diverse domenii) sau cele plate, împletituri tubulare — șireturi pentru bebeluș, sfoară pentru parașută, diferite șnururi, trese și o gamă diversă de șireturi pentru încălțăminte.

Cea de-a patra unitate a noastră — Fabrica de confecții-Marghita, profilată pe confecții ale căror țesături sînt din bumbac — realizează un bogat sortiment de articole destinate în special copiilor. Astfel, uniforme școlare, cămăși pentru pionieri, cele din zefir în carouri, bluzele din olandină sau cele pionierești, halatele, șortulețele și rochiile preșcolare, din olandină, ca și sarafele și rochițele din zefir reinnoiesc în fiecare septembrie a fiecărui an garderoba celei mai tinere generații.

În sfîrșit, axul principal pe al cărui schelet

a luat ființă de fapt combinatul îl reprezintă Fabrica de confecții-Oradea.

În profilul unității se înscrie confectionarea de costume bărbătești din stoffe fine și semifine, tip lină. Dar nu numai lina este singura materie primă folosită. Tergalul, țesăturile din fire în amestec (lină plus celofibră) sînt destinate atît costumelor bărbătești cit și pantalonilor, pardesiilor și paltoanelor, într-un cuvînt, aproape întregii game de îmbrăcăminte exterioară bărbătească.

— Firesc, cea de-a doua întrebare vizează calitățile acestor produse care au făcut ca ele să se impună rapid pe ambele piețe — internă și externă. Numai așa putem accepta ideea familiarizării cumpărătorilor cu ele.

CHIOREAN VIOREL, inginer șef al combinatului:

— Leipzig, Stockholm, Toronto, Viena, Paris — iată cîteva denumiri de orașe renumite prin expozițiile și tîrgurile pe care le organizează. Produsele noastre au participat la astfel de manifestări, fiind mesagerii care au reprezentat cu cinste firma combinatului. Un alt indiciu care credem că demonstrează elocvent faptul că «preocuparea permanentă pentru calitate» nu este la noi doar o formulă șablon, cifra de 20% reprezentînd procentul care indică mărirea creșterii exportului în 1970 față de 1969. În acest context e lesne de înțeles de ce țări cu bogate tradiții în industria ușoară, cum ar fi Franța, Anglia, Libia, U.R.S.S. — în total peste 20 — solicită cu caracter frecvent produsele noastre.

— Avînd în vedere că într-un fel ne-ați răspuns indirect la ideea inițială, v-am ruga să ne prezentați totuși, «la obiect», aceste calități.

SOLOMON BEYLA, șef serviciu creație:

— Cerințele exportului, ca și cantitățile substanțiale solicitate de comerț, nu le-am fi putut onora dacă nu am fi avut în vedere un factor primordial, determinant în rentabilitatea unei unități cu profilul nostru. Față de alte sectoare ale economiei, industria noastră trebuie să fie continuu în pas cu moda. Știut este că ea e veșnic în schimbare și dacă nu reușești să faci față acestei situații «de provizorat» riști ca la contractări să ai surprize, produsele fiindu-ți refuzate pe motivul că nu mai au căutare. Tendința confectionării de costume care să fie cît mai ușoare, conferind astfel suplețe și eleganță, linia croielii fiind executată după jurnalele de modă cele mai recente, ușor purtabile și elastice, prezentarea țesăturilor în culorii vii, deschise, cu diferite desene, diverse modalități de sondare a gusturilor cumpărătorilor, schimburi de experiență cu renumite case de modă din străinătate — iată o parte din condițiile care se cer — și care la noi sînt situate pe prim plan pentru că într-adevăr produsele să fie solicitate de așa manieră încît să ajungă a satisface în întregime cerințele.

Inginer CHIOREAN VIOREL:

— În completare, aș vrea să arăt că sînt salutare eforturile care au stat la baza elaborării și punerii în practică a studiilor

antropometrice pe patru grupe de mărimi, dîndu-se astfel posibilitatea extinderii acestora și satisfacerii gusturilor tuturor categoriilor de cumpărători ale căror dimensiuni corporale diferă.

— Nefăcînd nici noi excepție de la regulă, ne permitem a propune încheierea discuțiilor prezente cu o întrebare devenită tradițională: ce noutăți se întrevăd în lumina perspectivei?

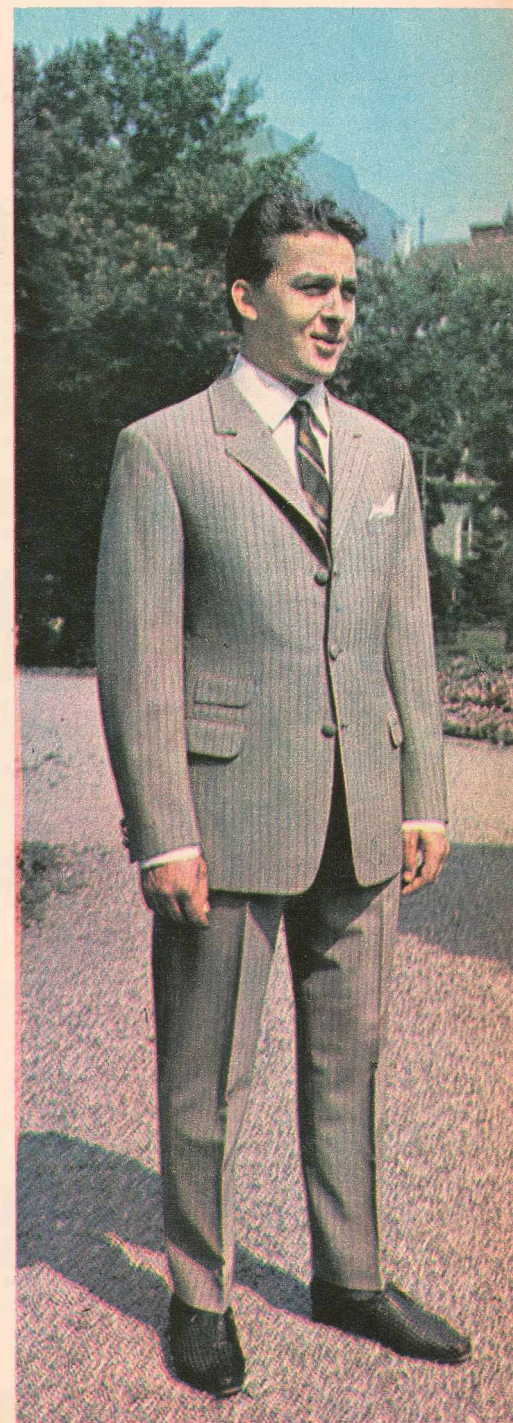
CHIRILĂ GHEORGHE, director general:

— Pe prim plan se situează asimilarea de noi produse pe bază de materii prime indigene: celofibră, poliester. De asemenea, prelucrarea de fire voluminoase și supraelastice, care vor avea rolul de a micșora greutatea produselor creînd astfel un mai mare grad de utilitate acestora. Tot la acest capitol am putea menționa preocuparea pentru diversificare a confecțiilor prin asimilarea de produse cu pondere crescîndă pentru adulți, cum ar fi halatele de casă din catifea, articolele pentru litoral etc. Pe linia îmbunătățirii condițiilor de lucru se înscrie aplicarea unor tehnologii noi în execuția unor produse de pasmanterie, unul din acestea fiind vopsirea în bucată.

530 milioane lei — atît reprezintă valoarea totală a produselor pe care anual combinatul le livrează pieței.

Cred că fie și numai această cifră ne permite să afirmăm că două noțiuni: cantitate plus calitate, la COMBINATUL TEXTIL-ORADEA, pot fi exprimate printr-o singură formulă — produs garantat.

Interviuri realizate de Emil CIULEI Fotografii de Dumitru RĂDULESCU

MUNTENII ZAO PE DRUMUL RENAȘTERII

Corespondență specială din R.D. Vietnam
de la Corneliu VLAD

«A lucra la construcția și refacerea drumurilor țării înseamnă a coase la cămașa iubitului» — se spune în Vietnam, în acești ani de grele încercări. Și primele femei zao pe care le-am întâlnit lucrau la constuirea unei șosele.

O alăturare complicată și rafinată de lanțuri, inele, salbe și fireturi de argint pe fondul veșmintelor negre este semnul caracteristic populației zao tien.

Gazda, un bărbat cu fața tăbăcită de soare și de vânt, cu nenumărate crețuri în colțurile ochilor, crețuri care se accentuează acum, când zîmbește, ne poartă în casă. Știm că trebuie să ne lăsăm încălțările în fața ușii, laolaltă cu bagajele pe care le purtăm, oricât de neînsemnate ar fi ele. Așa cere tradiția. Pășim în interiorul locuinței — o casă din cărămidă, cum sînt majoritatea în acest cătun ascuns în umbra munților. Stăpînul gospodăriei ne aduce înăuntru lucrurile pe care tocmai le-am depus la intrare. Este un semn că sîntem primiți cu mare ospitalitate.

Ne aflăm într-o localitate a populației zao — una din cele 63 de minorități naționale de pe teritoriul Vietnamului. Așezările celor aproximativ 200 000 de zao sînt răspîndite pe o arie întinsă a țării. Cei mai mulți sînt însă concentrați în regiunile din nord; în provincia Cao Bang de pildă, pe care o străbatem acum, ei reprezintă circa 7 la sută din totalul populației.

Cu cîteva ore în urmă, pe șoseaua care pentru a se strecura printre crestele munților caligrafiază curbe dintre cele mai fante-

ziste, am oprit în plin drum pentru a admira un grup de fete a căror îmbrăcăminte se deosebea net de hainele albastre sau brune, caracteristice celei mai mari părți a locuitorilor regiunii. Portul lor, de culoare neagră, atrăgea atenția în primul rînd prin podobebele grele, de metal argintiu, ce străluceau de departe în soare. Ne-am apropiat, întregul grup, înarmați cu aparate de fotografiat și de filmat; tineretele muntence, de loc tulburate, de loc stingherite, au pozat cu dezinvoltura unor vedete. O textură complexă de fireturi împletite din fir metalic subțire și de salbe bogate, prinse cu o sumedenie de lănișoare, le acoperă bustul. Principalul ornament îl constituie însă salba, pe ale cărei discuri sînt gravate motive specifice artei vechi vietnameze. Aveam să aflăm că această salbă, numită «tien», este detaliul care desemnează una din ramurile principale ale populației zao (numită zao tien), alături de care se numără mai multe altele, diferențiate fie printr-un accesoriu vestimentar, fie printr-o anumită tradiție, fie prin modul de a se comporta într-o împrejurare sau alta.

De fapt însă zao formează o comunitate etnică bine marcată, unită prin aceeași limbă și același fond folcloric.

«MAN», DAR NU ENGLEZESCU «OM»

Stăm în jurul unei măsuțe joase de bambus. Ne sorbim pe îndelete ceaiul — concentrat, neîndulcit, fierbinte — și ascultăm spusele unui localnic care ne însoțește grație solicitudinii autorităților locale. Ni se vorbește despre trecutul populației zao. Leagănul ei s-ar constitui, se pare, bazinul marilor fluvii Yangtze și Sikiang, pe care l-ar fi părăsit pentru a coborî, prin secolele 14-17, spre sud, pînă la Vietnamul de azi. În trecut mai apropiat, locuitorii zao s-au remarcat prin luptele purtate împotriva mandarinilor locali și a autorităților colonialiste. Traiul lor era leosebit de greu; sociologii și etnografuli au ajuns la concluzia că în preția cuceririi independenței țării, în 1945, civilizația zao ajunsese, ca stadiu de dezvoltare, la începutul feudalismului. Nimic din puținul pe care civilizația îl adusese pînă în localitățile de la poalele munților nu urca cele câteva sute de metri care mai rămîneau pînă la așezările lor. Cu o excepție — sistemul meculos de estorcare a tot ceea ce ei, în nearta lor mizerie, mai puteau da. Interlocutorul nostru înșirua numele diferitelor biruri, obligații, amenzi, impuse odinioară telor zao. Îmi vine în minte soarta iobagului român, nevoit să plătească, între altele, birul fumăritului. Există însă în această privință o cotă mai înaltă. Aveam să o descopăr aici, în munții din nordul Vietnamului. Ea se numea impozitul pe sîni. Femeile zao trebuiau să plătească bir atunci cînd își alăptau copiii...

Slăbănogi, roși de anemie și febră, cu omacul umflat de nemîncare, umbre tăte ducînd o viață obscură în cătunele erdute în ceață — iată destinul de odinioară oamenilor zao. Totul le era ostil, nimic nu le era al lor, nici măcar numele populației din care făceau parte. Li se spunea, de obicei, «zao» ci «man» — ceea ce însemna «arbari».

TOTUL DIN NOU, DE LA OBÎRȘII

Configurația regiunii e azi în plină schimbare; în ultimele decenii geografia ei s-a modificat continuu. Apar așezări noi, altele dispar, localități întregi se deplasează cu totul la zeci de kilometri depărtare. Populația zao a traversat în cei 25 de ani de proclamarea R.D. Vietnam un timp al așterii care a angajat-o integral. Sute de comunități zao au fost veșnic rătăcite; pămîntul pe care-l cultivau — arătură pe parcele de junglă incendiată (ray — istovea după cîteva recolte. La fiecare

doi-trei ani oamenii trebuiau să-și statornicească gospodăriile pe alte coline, în alte văi. Casele erau înălțate pe piloni, pentru a potoli teama ancestrală de șerpi, de animale sălbatice și de toate relele întunericii. Astăzi satele zao coboară din munți și se așază temeinic, pentru totdeauna. Locuințele sumare, din birne, dispar, în favoarea caselor zidite solid, din cărămidă. Problema numărului unui societății zao este acum sedentarizarea nomazilor. Acțiunea este în plină desfășurare. Ni se povestește cum s-au statornicit la șes cei dintîi temerari zao. Au fost la început doar cîteva familii ce-și purtau în spînare întreaga avuție — o avuție nu de o viață, ci de generații: cîteva cuverturi din scoarță de Xui, cîteva topoare tocite, cîteva vase de aramă, coclote, cuști cu păsări, porci. Totul trebuia luat, în condiții noi, de la obîrși — ridicarea așezării la poalele muntelui, munca în orezării, raporturile între oameni în cadrul cooperativei. Moralul le-a fost pus nu o dată la grea încercare în primele săptămîni. Vrajitorii, consultînd spiritele tutelare, s-au pronunțat pentru reeditarea exodului în sens invers, spre înălțimi. Li s-au alăturat bătrînii care se plîngeau că nu se pot odihni noaptea de larma broaștelor și a greierilor, copiii — înfricoșați de lipitori. Teama, în bună parte teamă de nou, de necunoscut, a putut fi în cele din urmă învinsă. Prima recoltă, de o bogăție cum nu mai cunoscuseră pînă atunci, avea să binecuvînteze citirile definitive a celei dintîi așezări zao din cîmpie.

Pămînturile cultivabile au devenit însă curînd insuficiente. Prin construcții de baraje, diguri și canale de irigație s-au recuperat noi ogoare. Agricultură a devenit astfel o adevărată artă. Admirăm acum opera oamenilor care, mai ieri nomazi, au schimbat într-atît înfățișarea locului încît ești tentat să crezi că te afli de fapt pe vatra unei civilizații agrare îndelungate, căreia i-au trebuit sute și sute de ani pentru a desăvîrși aceste bizare amfiteatre, conturate sinuos de diguri înierbate, atît de savant și meticolos lucrate încît par propria lor machetă la scara unu pe unu. Despre tenacitatea oamenilor vorbește elocvent chiar și acest fapt: pentru a deschide drum unui canal printr-o stîncă, oamenii, lipsiți de exploziv, au aprins focuri mari deasupra blocurilor masive de piatră, după care au biciuit roca încinsă cu jeturi puternice de apă rece pînă au putut-o ataca și fărîmița cu tîrnăcoape și răngi.

Curînd au apărut și s-au înmulțit școlile, dispensarele; tot mai multe sate sînt electrificate. Se schimbă viața socială. Căsătoria, de pildă. A-ți întemeia o familie echivala odinioară cu o adevărată aventură — pentru atîția zao poate cea mai importantă din existența lor. Ceremonii complicate, cheltuieli exorbitante, un hățîș de probleme familiale, religioase, sociale care trebuia străbătut.

Acum, doar pentru a face un hatîr celor vîrstnici, logodnicii mai consultă uneori cîte un fost vrăjitor (bineînțeles, cooperador), pentru a le spune dacă vîrsta lor «concordă». În parte tradițiile sînt respectate, dar într-o formă rațională. Socrul obișnuiește și acum să dea familiei miresei, în preția nunții, o sumă de bani, dar care e mai mult simbolică, iar invitații se prezintă în continuare la festinul nupțial cu un mic pachetel de carne.

DRUMURILE ȚĂRII ȘI CĂMAȘA IUBITULUI

În orașul Cao Bang tocmai se întrunise o conferință consacrată încheierii acțiunii de stabilizare a populației nomade de origine muong și zao de pe teritoriul provinciei. Unul din participanți, Va Van Phuc, de la comitetul provincial de partid, s-a oferit să mă pună la curent cu lucrările acesteia. «În timpul dominației coloniale — spunea el — provincia număra peste 30 000 de nomazi. Scurt timp după obținerea independenței am început acțiunea de sedentarizare — mai întîi cu 12 sate. Am statornicit astfel pentru început 1 830 de familii cu 11 420 de oameni. Conferința noastră s-a întrunit acum ca să pună la punct măsurile necesare pentru ca în 1971 să putem încheia procesul de sedentarizare a populației nomade în întreaga provincie. Pentru a reuși trebuie să putem asigura oamenilor în primul rînd hrana și dreptul la muncă. Autoritățile noastre sînt deja în măsură să furnizeze populației orezul necesar pentru cazul cînd rezervele sale s-ar epuiza înainte de noua recoltă. În ce privește munca, tendința este de a-i îndruma pe oameni mai ales spre exploatarea forestieră, spre atelierile meșteșugărești, construcția de drumuri».

I-am văzut pe oamenii zao tien la construcția drumurilor; am beneficiat de roadele muncii lor circulînd pe șoselele largi și netede ale provinciei. 85 la sută din satele Cao Bangului, regiune prin excelență muntoasă, sînt legate de șosele, iar numărul acestora e în creștere. La o bifurcație, un grup de oameni care ridicau un arc de triumf ne-au făcut semn să oprim și ne-au invitat să luăm parte, laolaltă cu ei, la festivitatea prilejuită de terminarea unui nou tronson de șosea. Mi s-a părut atunci foarte semnificativ că primii zao tien pe care i-am cunoscut au fost cîteva fete, în consacratele lor costume naționale, lucrînd la lărgirea unei șosele, sus, aproape de creasta unui munte. Zelul pe care-l vedeau m-a convins că și pentru ele, ca pentru toate femeile vietnameze, este pe deplin valabil proverbul de largă circulație în acești ani de muncă încordată și de întărire continuă a capacității de apărare a patriei: «A lucra la construcția și refacerea drumurilor țării înseamnă a coase la cămașa iubitului».

literare

de Valeriu CRISTEA

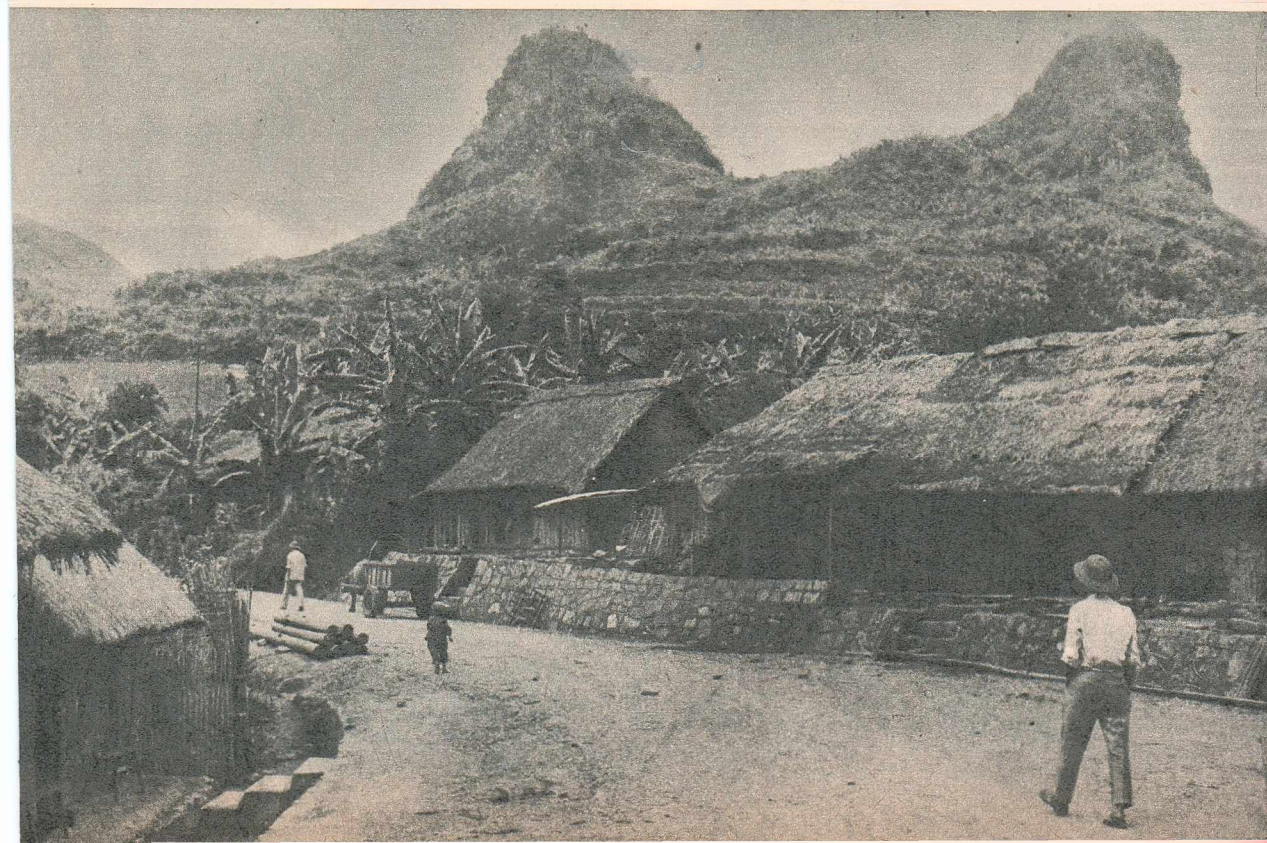
GEORGETA HORODINCĂ:

STRUCTURI LIBERE

Studiile și articolele reunite neconvențional sub titlul, care reprezintă, după cum vom vedea, o idee, de *Structuri libere*, evidențiază o serie de calități ce le situează constant la nivelul interpretării superioare. Autoarea nu urmărește nicîcă prezentă tenace în presă care, după părerea onora, conferă în chip automat «glorie», nici ambiția de a interveni în toate problemele, dînd de fiecare dată *singura* soluție valabilă, sau de a deveni exponentul unei anumite generații. Georgeta Horodincă practică o critică, ca să spunem astfel, conjugală, ale cărei virtuți principale sînt *constanța*, fidelitatea față de obiect. «Legăturile» sînt, de regulă, durabile, se reiau dacă se întrerup. Sartre și Camus, vechi pasiuni ale Georgetei Horodincă, de pildă, sînt frecvențați din nou în acest volum. De o solidă, bogată informație a cărei acumulare e ferită de acele precipitări dezastruoase, de o remarcabilă ordonare logică, textele acestea în care fiecare cuvînt este cîntărit cu grijă mai înainte de a fi așezat, aproape întotdeauna, la locul potrivit și în care claritatea expresiei este păzită cu aceeași strășnicie cu care alții încearcă să o tulbure reprezintă, fiecare în parte, o lectură inteligentă, rodnică în observații interesante, inedite, a unei opere, un scriitor într-o «nouă lectură». Dar poate că partea cea mai interesantă a volumului, vreau să spun cea mai incitantă pentru reflecție, este tocmai cea mai scurtă: prefața, concentrată ca gîndire și lapidară ca expresie, aidoma unui program. «Întotdeauna am nutrit convingerea că lecturile noastre sînt orientate de un invizibil magnet interior, care pe harta nostalgiailor și ambițiilor omenești arată polul unor convergențe nebănuite, posibile totuși, iminente dacă ne gîndim mai bine. Citim acele cărți pe care am fi vrut și nu am putut să le scriem; citim acele cărți asupra cărora stăruim ca într-un anotimp hibrid asențimentul și dezaprobarea noastră, soarele și gerul spiritului nostru infinit sedus de pasiuni. Sîntem într-un dialog continuu cu scriitorii și operele care întregesc fragmente existente în noi sau care realizează violent neputințele noastre, divulgîndu-le, sau care scormonesc aversiunile noastre, consolidîndu-le.

Lecturile preferate desenează imaginea noastră interioară, dar un acest lucru are importanță. Dacă din lecturile noastre preferate cresc legături acolo unde păreau că nu sînt, deși sînt, atunci acest lucru are importanță». Textul, în care fiecare cuvînt este încrustat cu precizie și care vibrează nu o dată ca un poem, ar putea reprezenta un adevărat manifest dacă nu ar fi strălucit de orice intenție spectaculoasă; un manifest al acelei critici care, spre deosebire de cea migratoare, avîndu-și rolul, importanța și frumusețea ei dar mutîndu-și, ca să spunem astfel, mereu pășunile, se stabilizează în jurul anumitor opere pe care încearcă să le consolideze (dacă mai este cazul) și prin care omul ascuns în critic (cînd există!) se consolidează el însuși, cimentîndu-și structurile interioare. Dacă la anumiți critici — chiriși grăbiți ai unor opere — predomină vocația nestatorniciei (în care nu o dată s-a văzut, în chip eronat, însăși vocația criticului), la alții, care se instalează, chiar dacă nu definitiv, ori nu pentru mai multă vreme, înăuntrul unor perimetre determinate, «un invizibil magnet interior» orientează într-adevăr lecturile, creînd acele *structuri libere*, adică subiective, explicabile numai din interior și numai de la o foarte mare adîncime. Între consumatorul de cărți și cel pe care, reprezentînd cazul absolut, posibil numai teoretic, o carte îl consumă, critica oscilează într-un balans etern.

măsură ce cătunele coboară din munți pentru a se statornici la poalele lor, aceste case făcute pentru a dura doar doi-trei ani sînt înlocuite altele, zidite din cărămidă, pentru a adăposti generație după generație.

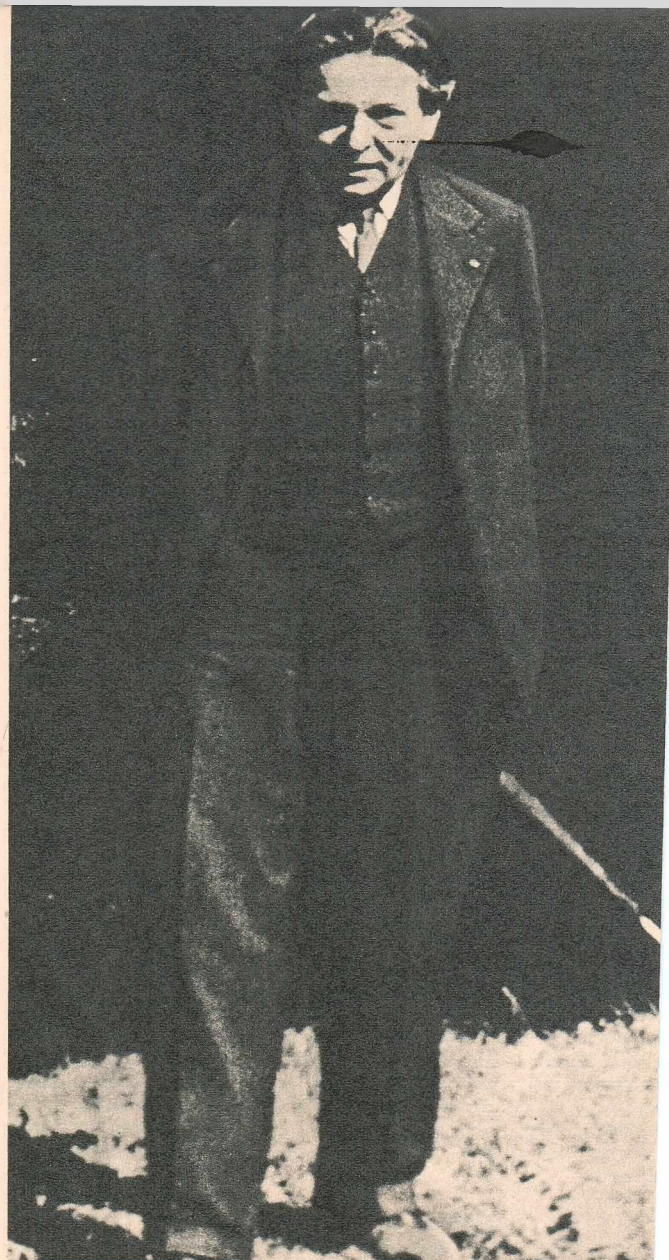
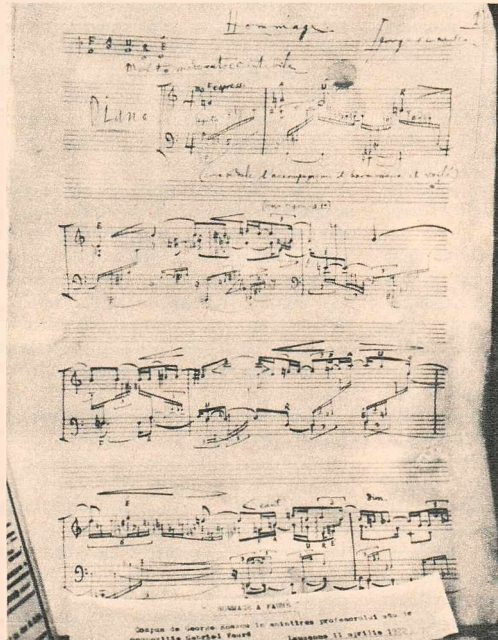

ACASĂ LA ENESCU

«...locuiam într-o casă mică,
cu un cerdac de lemn vopsit,
unde se uscau funiile de ceapă la soare».

Schiță a maestrului,
executată de dr. Baboie.

Pagină de manuscris.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Se pare că gustul problemelor teoretice, de perspectivă, îi stăpânește pe unii dintre cititorii noștri. Este deosebit de măgulitor pentru noi că mulți dintre aceștia țin să ne împărtășească și nouă preocupările lor și chiar să ne ceară sfatul. Desigur, nu sîntem o revistă de filozofie și referirile la scrisori pe asemenea teme trebuie să le facem cu prudență și într-un limbaj cit mai «popular», ca să nu indispunem alte categorii de cititori.

Scrisoarea cititorului I. Andreiescu din Sighișoara ni se pare însă că merită neapărat un răspuns public. Ocupîndu-se de uluitoarele progrese ale științei contemporane, tov. I. Andreiescu se întreabă, oarecum îngrijorat: «Pînă unde vom merge?» Dacă și în viitorii cincizeci de ani ritmul progresului științific se va accelera în proporțiile în care s-a accelerat în ultima jumătate de veac, dacă numărul cercetătorilor (se amintește aici că astăzi trăiesc mai mulți oameni de știință decît au existat de la începuturile istoriei și pînă azi) și al cercetărilor va crește în aceeași proporție, nu vom ajunge oare într-o situație care va depăși bielele posibilități fizice și intelectuale ale ființei umane?

Ni se pare că cititorul nostru se face aici ecoul acelui punct de vedere destul de răspîndit astăzi — trebuie să recunoaștem — după care omul contemporan riscă să fie înăbușit de progresele științei și tehnicii, după care toate nenorocirile (morale și spirituale) ni se trag de la excesul de cunoaștere și tehnicitate.

Avem convingerea că lucrurile nu se prezintă chiar așa. În primul rînd, accelerarea progresului științific poate să pară «uluitoare» numai dacă o raportăm la un anumit sistem de referință, la niște norme valabile într-o vreme în care cunoașterea omenească și dominația omului asupra naturii înaintau cu pași de melc. Cine ne spune că ritmul actual sau chiar un ritm de o sută de ori mai intens nu este cel firesc, nu corespunde mai bine naturii specifice a spiritului omenesc? În al doilea rînd, nici o lege nu obligă la accelerarea continuă a ritmului. Trăim acum în perioada unei grandioase revoluții tehnico-științifice care, desigur, poate deveni o permanență dar care tot așa, de bine poate fi urmată de o epocă mai calmă, consacrată asimilării și fructificării rezultatelor perioadei de ebuliție. În al treilea rînd, cu toate succesele excepționale obținute pînă azi, mai există mii și mii de probleme fundamentale care nu și-au găsit încă rezolvarea, de la cunoașterea deplină (care implică și posibilitatea de reproducere experimentală) a fenomenelor vieții și pînă la realizarea ieftină și rapidă, pe cale sintetică, a tuturor elementelor existente în natură, de la domesticirea principalelor surse de energie și pînă la trecerea tuturor activităților recreative pe seama agregatelor autoreglate, ca să nu mai amintim de stîrpirea foamii, a bolilor, de prelungirea vieții etc., etc. Și acestea sînt doar probleme pe care ni le putem pune astăzi, la nivelul cunoștințelor actuale. Dar ce va fi mîine, cînd vom ști înfin mai mult? Credem deci că nu există motive de îngrijorare. Că progresele științei și tehnicii nu aduc de la sine fericirea oamenilor, e adevărat, dar aceasta este o altă poveste.

Tînăra cititoare Elena Cîrciumaru din București ne trimite niște poezii cu rugămîntea de a ne spune părerea. Nu putem decît să-i recomandăm multă, multă lectură. Astfel se va lămurii mai bine asupra a ceea ce se cheamă poezie. «Cu păr bălai/ și ochi verzi foarte vioi și o statură mijlocie», nu sînt versuri ci extrase dintr-o fișă pentru completarea buletinului de identitate.

O altă tînără cititoare, Veronica Georgescu din Ploiești, ne propune ca în fiecare număr din «Flacăra» să apară pe cite o pagină fotografia fiecărui jucător (e vorba de cei 22 care au fost în Mexic — n.n.) cu familia (soția și copiii). În a 23-a săptămînă, să începem publicarea fotografiilor «fiecărei echipe din clasamentul ultimei etape». (?) E un plan grandios, pe care însă nu-l putem îndeplini. Fotbaliștii își vor găsi locul în revistă alături și printre alte personalități care stîrnesc interesul publicului.

Și acum, încă două apeluri la regăsirea unor rude despărțite. Cititorul Ion Moldovan din Lupeni, jud. Hunedoara, str. 6 August 75, născut la 29 aprilie 1949 și crescut într-o casă a copilului din Cluj și apoi într-o familie care l-a înfiat, își caută mama, Elisabeta Garda, care în 1949 locuia la Oradea. Cititoarea Steliana Keresztes, născută Bacea, domiciliată la campingul Covasna, Valea Zinelor, jud. Covasna, născută în comuna Vădăreni, jud. Tulcea, își caută fratele geamăn, Stelian Bacea, de care a fost despărțită în 1953 la un cămin din Onești. Le urăm succes în cercetările lor.

Instantaneu înaintea plecării maestrului într-un turneu.

Tip de răgaz și meditație... Sinaia—1944).

Să pătrunzi măcar o clipă în universul elui ce cu arcușul, bagheta sau pana a transgurat muzica — iată un privilegiu de care noi, cei din Capitală, putem fi cu adevărat învidioși.

Urci cîteva trepte largi de piatră, străjuite de lei a căror încremenire te face parcă să te îndrești la forța miraculoasă, la vraja acelor corduri muzicale, și deodată te descoperi în emoție, teamă și venerație în universul de lumini și sunete sublime al marelui maestru. Sînt doar cîteva încăperi dedicate memoriei lui George Enescu în fastuoasa clădire de pe Calea Victoriei. Dar ele reușesc în densa concentrare de amintiri și mărturisiri semnificative să refacă un destin exemplar, închinat întru totul muzicii. Doar cîteva încăperi, înalte și tăcute, păstrînd parcă ceva din aerul de aleasă noblețe spirituală și meșteșugărie ce aureolau fruntea inspirată a maestrului.

O casă modestă, aproape țărănească, ardată între colnice și pilcure de copaci, pe partea de Livenii Dorohoiului. Un colț de țară cu peisaj molcom, indemnînd la cuții peripatetice și meditație, matcă a unei personalități cu adevărat unice. Fotografii de familie îngălbenite de vreme, scrisori din primii ani de școală, redactate într-o limbă de o indicibilă savoare. Partituri uzate, note ale unui efort intens, de zi cu zi, de la o oră de oră. Apoi consacrarea și mărturia ei admirații generale și spontane pentru un astru al muzicii. Din nou partituri, scrisori pîrînd dedicații și semnături ilustre, biografii ale unor prieteni sau discipoli — ale muzicii, Pablo Casals, Yehudi Menuhin, Isaac Stern, David Oistrach, Karajan și alții, de fapt tot ce a făcut să strălucască muzica în prima jumătate a secolului nostru. Din vitrine scîlpesc lauri și cupe, medaliile în bronz, înalte distincții. O hartă semnificativă ne arată itinerarele maestrului în lungul și de-a latul lumii, cu prilejul unor turnee triumfale ce au revelat tuturor a geniului poporului nostru, al cărui pădure a fost Enescu.

Pe deasupra toată această avalanșă de dovezi de stimă și admirație generală, glasul său. Un glas calm, înțelepciunea sa ce te ducă dintr-un la Elada: «...ajungînd la liman, prin urmă oceanul vieții. Valurile se pierd în epărtări și nu mai rămîne decît o oglindă care răsfrînge cerul — cerul meu — și aca».

În zilele sale neobosite acum se odihnesc. În zilele și pianele cărora le-a smuls sunete și au tăcut. Muzica sa însă, muzica celui mare compozitor al românilor, își conține călătoria vrăjită, dezvăluind sufletul și al poporului, declanșînd admirații ardente și plină de moarte.

M. HETCO
Fotografii de Elena GHERA

...dintre cei mai prestigioși
...le orchestre ai vremii noastre,
...au interpretat muzica lui George Enescu.

din multele premii
...ate de George Enescu
...lungul unei cariere de interpret
...mădă mai bine de șase decenii.

Maestrul și discipolul... (Enescu și Yehudi Menuhin)

Omăgiu adus marelui compozitor (fotografie cu dedicația lui Isaac Stern).

Afiș al unui concert dat de George Enescu la 12 mai 1941

George Enescu și D. Dinicu.

FOTO PRES '70

AUGUST

1) Sala Ekaterina din marele palat al Kremlinului — 12 august 1970. Punct final al citorva runde de tratative complexe, sovieto-vest-germane, începute în decembrie anul trecut: semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală a Germaniei, care — cum aprecia ministrul de externe sovietic A. Gromiko — corespunde «atît intereselor îmbunătățirii, dezvoltării și extinderii colaborării între țările noastre, cît și intereselor destinderii continue în Europa și securității europene».

2) Împlinirea — la 6 august — a unui sfert de veac de la transformarea în cenușă a Hiroshimei și majorității locuitorilor săi, prin lansarea asupra acestui oraș japonez a primei bombe atomice, a prilejuit, alături de manifestările solemne, puternice demonstrații — pentru încetarea războiului din Vietnam, pentru interzicerea armelor nucleare etc. — la care au participat laolaltă cu japonezii și delegații sosite din diferite colțuri ale lumii.

3) «Trenurile groazei» — astfel au fost denumite cele două garnituri pornite de la bazele militare din Lexington — statul Kentucky (în fotografie) și Anniston — statul Alabama, purtînd cu ele 418 containere din beton — în care au fost introduse circa 15 000 rachete cu gaze toxice — pînă în portul militar Sunny Point din Carolina de nord, unde au fost imbarcate pe o navă și scufundate o dată cu aceasta din ordinel Pentagonului în Oceanul Atlantic, la 250 mile de coastele Floridei, la o adîncime de 5 000 m. Această acțiune, al cărei grad de pericolozitate — afirmă savanții — nici nu poate fi apreciat cu certitudine, date fiind riscurile imense pe care le implică o eventuală explozie a containerelor sub presiunea apei, a stîrnit un nou val de proteste atît în Statele Unite cît și dincolo de hotarele lor, scoțîndu-se în evidență faptul că, procedînd astfel, S.U.A. încălcă rezoluția din 1967 privind prevenirea poluării mărilor și convenția din 1958 de la Geneva în legătură cu marea liberă.

4) Atenția ziariștilor italieni ca și a corespondenților străini din Roma a fost concentrată timp de o lună asupra crizei de guvern și tentativelor de rezolvare a acesteia. Cînd, după eșecul lui Andreotti de a reinchege coaliția cvadripartită, această misiune i-a fost încredințată lui Emilio Colombo, el declara: «Nu am iluzii, dar am multă răbdare». Și la 10 august noul guvern condus de Colombo depunea jurămîntul...

5) O imagine care nu mai necesită cuvinte pentru a descrie tragedia pe care a constituit-o cutremurul ce a zguduit provinciile iraniene Gorgan și Khorassan, prilej cu care au fost distruse total sau parțial 40 localități, au murit 200 persoane iar 1 630 familii au rămas fără adăpost.

6) După ce, în pofida multor obstrucții ale apărării, a început în sfîrșit procesul intentat lui Charles Manson și altor citorva membri ai familiei de hippy pe care a folosit-o pentru a-și transpune în fapt filozofia sa, a violenței — exprimată elocvent prin cuvintele «helter skelter» (scapă cine poate) — dezbaterile s-au aflat în pericol de a fi sistate datorită unei remarci care a fost adresată de președintele Nixon ziariștilor. Exprimîndu-și regretul față de publicitatea acordată de presă actelor criminale, președintele a dat ca exemplu cea făcută cazului Manson, adăugînd: «Iată un om care e vinovat, direct sau indirect, de opt asasinat fără motiv». Cuvinte care au stîrnit imediat vîlvă (dat fiind că legea americană prezumă că orice inculpat e nevinovat pînă la condamnare) și — deși au fost imediat «reformulate» de purtătorii de cuvînt oficiali — au provocat și un incident în sala de judecată, avocații apărării profitînd de ocazie pentru declanșarea unei bătălii de procedură. Fără succes însă...

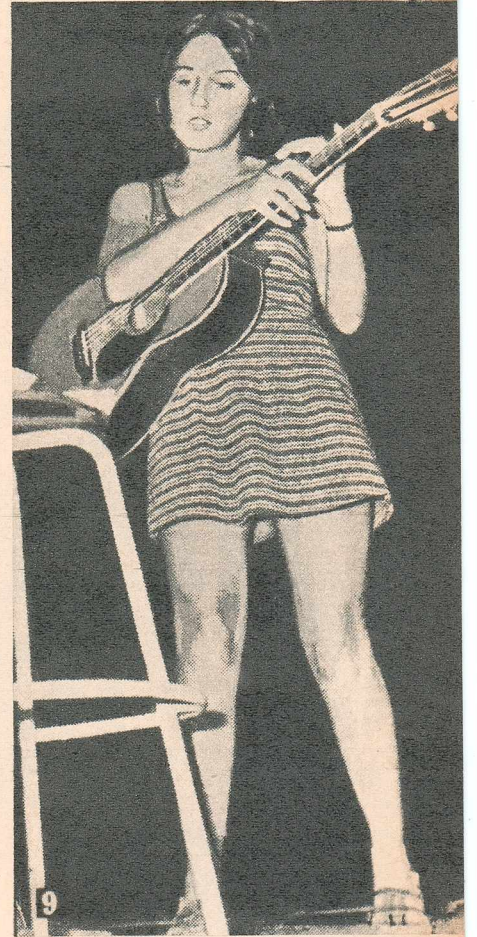
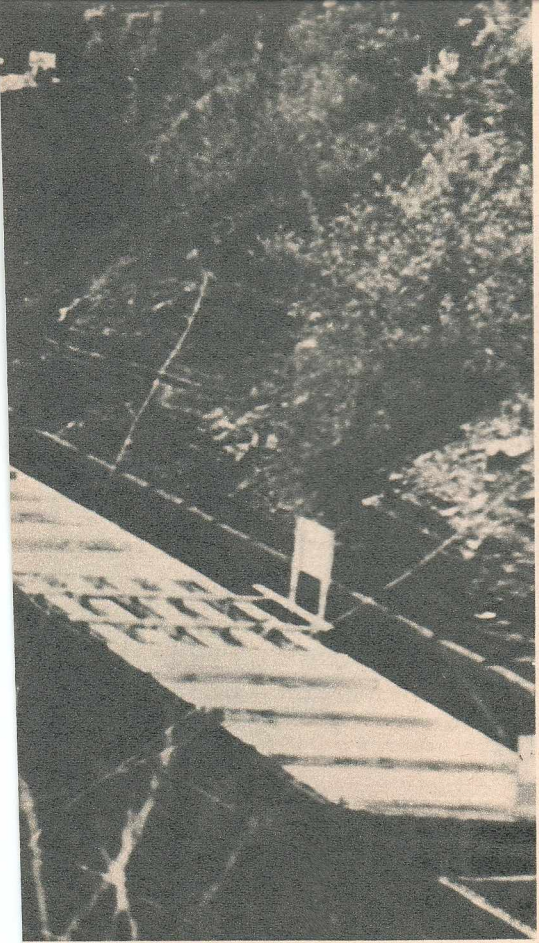
7) Ultimele sorbituri și... butoaiele golite au fost aruncate în apă, punîndu-se astfel capăt — de la 1 august 1970 — unei tradiții vechi de 278 de ani, potrivit căreia marinarii britanici își aveau rezervată zilnic o porție de rom.

8) Atmosferă festivă, tinerească, pe străzile orașului Cottbus (Republica Democrată Germană), 25 000 de delegați ai celor 1 800 000 pionieri din R.D.G. — laolaltă cu oaspeții lor din 22 de țări — s-au întrunit aci la cel de-al șaselea Festival pionieresc.

9) Opinia publică dintr-o serie de țări vest-europene a avut prilejul de a lua cunoștință de poziția tinerei generații contestatatoare din S.U.A. — prezentată, e drept, într-un mod sui-generis — în cadrul concertelor date de cunoscuta cîntăreață de «folk-song» Joan Baez, al cărei soț se află internat pentru că a refuzat să plece să lupte în Vietnam.

10) «Pe Canalul de Suez, după proclamarea încetării focului de către R.A.U. și Israel, nu s-a produs nici un incident» — transmit agențiile de presă.

▲
Roger Moore
și-a îngăduit
să-și lase
cîteva șuvițe
pe frunte.

oaspeții de seară

ACTORII DE SERIAL (II)

de Magda MIHĂILESCU

Un actor de serial este un candidat la glorie cu mai multe șanse de câștig decît cei care se indeletnicesc doar cu filmele mari. Odată cucerită, biruitorul poate să trăiască liniștit pe seama ei. Oricît ne-ar nemulțumi, la un moment dat, șubrezenia aventurilor cărora eroul trebuie să le facă față, oricît ar da el semne de plictiseală, noi, cei de lîngă televizor, îl onorăm cu răbdarea și respectul nostru care, la urma urmei, tot un fel de iubire sînt.

Dar în timp ce mulți dintre noi sîntem gata să-i urmărim pînă la moarte, unii prea iubiți serialiști ne părăsesc fără cea mai mică strîngere de inimă. Nu vorbesc de cei care dispar pentru că eroii lor au murit de moarte bună, ca Soames Forsyte, ori pentru că romancierul, cel care le-a hotărît destinul, a pus punct cărții, cum a fost cazul lui Ben Quick. Mă gîndesc la cei care se satură, pur și simplu,

să mai conviețuiască cu personajul. De ce Roger Moore nu mai vrea să fie *Sfîntul* iar Diana Rigg — Emma Peel? De ce ne spun *Ja revedere* chiar cu riscul de a coborî peste telespectatori o lungă iarnă a nemulțumirii?

Bănuiesc că simpaticii noștri musafiri se satură de traiu cu bucățica, de aerul sorbit în mici înghițituri, de pumni și zimbetele aruncate în rate. Probabil că vine o zi cînd actorii vor să aibă sentimentul că duc pînă la capăt nu un destin fărîmițat, ci soarta cîtorva personaje diferite. Mă bănuiesc — și aici îmi sar în ajutor chiar unele declarații ale lor — că nu mai pot îndura tirania personajelor, supra-punerea sufocantă a personalității lor cu cea a eroului gata să înghită toate celelalte amintiri pe care le avem de spre vedetele respective. Coca Andronescu și Octavia Cottescu nu mai erau, în zilele de glorie ale serialului lu

Ion Băieșu, decît *Tanța* și *Costel*. Încercăm să ne gîndim la Macbethul lui Cottescu dar ne venea în minte un «mă, ce seară...». Roger Moore mărturisea: «Sînt bucuros că am ieșit din pielea *Sfintului*. Șapte ani n-am avut voie nici măcar să-mi schimb pieptănătura, căci admiratorii îmi interziceau. Acum pot să mă tund așa cum vreau, uite, mi-am lăsat chiar și niște șuvițe pe frunte». Consacrat și săltat de televiziune, mult îndrăgitul actor tînjea după o peliculă tot aventuroasă, însă pe marele ecran. E drept că în ultimele luni s-a reîntors pe platourile micului ecran pentru un alt serial, cu Tony Curtis, dar asta este altă poveste.

Diana Rigg, membră a prestigioasei trupe Royal Shakespeare Company, după ce s-a plimbat puțin printr-un

(Continuare în pag. 18)

Un actor care nu se plictisește de seriale: Roy Thines

te
le
gra
me

● Povestirea lui Zola «*Nana*» va fi ecranizată de către regizorul suedez Mac Ahlberg. Întrucît filmul este realizat în colaborare cu studiourile franceze, distribuția cuprinde actori din ambele țări: Anna Gaël (în rolul titular) — foto 1 — Gerard Berner, Rikki Septimus, Hans Ernbach.

● Tot mai multe publicații din străinătate anunță ca o certitudine primele trei nume ale distribuției pe care Visconti a hotărît-o pentru proiectul său de transpunere pe ecran a capodoperei lui Proust «*În căutarea timpului pierdut*». Este vorba de: Laurence Olivier (baronul de Charlus), Brigitte Bardot (Odette) și Annie Girardot (doamna Verdurin).

● După o lungă absență de pe platourile poloneze, actrița Ewa Krzyzewska — foto 2 — se reîntoarce pentru a participa la realizarea filmului polițist «*Acțiunea Brutus*» al lui Jerzy Passendorfer. Alături de ea mai apar: Zygmund Hübner, Mariana Kociniak, Tadeusz Schmit.

● Cineastul Renato Castellani, al cărui serial TV închinat lui Leonardo da Vinci se apropie de sfîrșit, se pregătește pentru realizarea unui alt film de televiziune, dedicat scriitorului romantic Alessandro Manzoni, autor, printre altele, al romanului «*Logodnicii*».

● Vadim nu a mai lucrat efectiv pe un platou de cîțiva ani. Ultimele știri confirmă o declarație mai veche de a sa, potrivit căreia primul film după această lungă pauză îl va turna în S.U.A. Este vorba de «*Fete drăguțe așezate pe un rînd*». Deocamdată nu se știe cine vor fi fetele, în schimb se cunoaște numele interpretului principal: Rock Hudson.

● «*Rio, dragostea mea*» este titlul filmului pe care îl realizează în prezent Terence Young cu Liv Ullmann, James Mason și Charles Bronson.

● Grigori Ciuhrai a terminat montajul filmului «*Amintirea*» închinat eroilor bătăliei de pe Volga.

de Felicia ANTIP

ALȚII ȘI NOI

Codurile penale conced existența «omorului scuzabil». Nici un cod penal sau moral nu recunoaște abandonul de copii «scuzabil». Sînt gata să găsec justificări oricărui păcat omenesc, nu însă și deprinderii cucului de a-și lepăda puil la voia întîmplării. Mai răi decît cucii sînt oamenii care își amintesc că există pe undeva făpturi aduse pe lume de ei atunci cînd pot să tragă de aici unele foloase materiale, să obțină, de pildă, alocația de stat pentru copii. Subiectul ales de reporterii emisiunii «Căminul» este atît de dureros și de revoltător încît atunci cînd dăm peste el într-un film sau într-un roman preferăm să punem eticheta «melodramă» și să ne întoarcem cu spatele. În viața cea de toate zilele, dramele și melodramele sînt însă monedă mult mai curentă decît s-ar putea crede. Ne-am amintit-o ancheta «Căminului». Cu discreție, fără nici o stridență, fără a arăta cu degetul pe cineva anume, fără a face procese individuale. Am văzut doar din spate silueta elegantă a cucoanei care nu vrea să știe de fiica ei țărăncă, «păcat al tinereții» aruncat fără scrupule în voia soartei. Am văzut ce stînje niți se apropie unii de alții părinți și copii care nu se cunosc. Ceremonialul — fals ca orice ceremonial — rămîne mereu același, doar personajele se schimbă. Femei care, dintr-o toană, din iresponsabilitate, din egoism total, s-au dezinteresat de proprii lor copii — nici măcat dacă mai trăiesc sau nu n-au fost curioase să afle — afectează acum o duioșie, o emoție, la care nici măcar dacă ar simți-o cu adevărat n-ar avea dreptul. Copiii — astăzi adulți — le privesc ca pe niște apariții stranii. Am auzit niște frînturi de reproșuri și de disculpări. Oribilul a rămas tot timpul într-o binevenită penumbră. Reporterii televiziunii au înțeles că rolul lor este de a ne pune în față fenomenul — șocant prin sine — nu de a se erija în judecători.

Prefer de o mie de ori acest tip de reportaj emisiunilor gen «Dosarul XY... Nerezolvat», despre care am citit în «L'Express». Este vorba de emisiunea susținută la televiziunea vest-germană de Eduard Zimmermann, care le cere telespectatorilor «să-și împrumute timp de o seară urechile și ochii poliției». Emisiunea este eficientă. În seara lansării ei, la 20 octombrie 1967, au fost prezentate patru dosare rămase în suspensie. De îndată, 300 de persoane au telefonat televiziunii, altele 2 000 s-au adresat comisarilor de poliție și, la 14 minute după genericul final, într-un hotel de provincie a fost arestat un escroc pus sub urmărire de zece ani. De atunci, cu colaborarea telespectatorilor, s-au rezolvat 76 de dosare din 158 prezentate. Oricît de importantă ar fi însă stăvilirea delincvenței, nu pot să nu subscriu întru totul la opinia unui ziarist vest-german: «E indecent să încurajezi denunțul voios în cadrul unui soi de loterie la care fiecare poate spera să cîștige lozul cel mare, mai ales într-o țară unde, cu nu prea multă vreme în urmă, denunțul ajunsese o adevărată plagă pentru societate».

Din păcate, nu întotdeauna ceea ce se face la noi este mai bun decît ceea ce se face în altă parte. Comisia federală americană pentru comerț a dat de curînd în judecată trustul «Coca-Cola». Motivul — un concurs cu premii inițiat de Coca-Cola, care conținea, între altele, întrebarea: «Care dintre următoarele personaje celebre a participat la Conferința de pace de la Paris? Booker T. Washington, Woodrow Wilson, Marie Curie, Guglielmo Marconi, amiralul Byrd». Răspunsul corect este «atît Wilson cît și Marconi». Dar în regulamentul concursului nu se prevăzuse explicit posibilitatea unor răspunsuri duble. Comisia federală pentru comerț cere trustului să plătească premiile promise (cite 100 de dolari) tuturor concurenților care au indicat corect unul din cele două nume. E imposibil să-mi imaginez cum ar fi reacționat un atît de scrupulos păzitor al drepturilor participanților la un concurs dacă ar fi văzut ce s-a întîmplat la 17 august la Oradea:

1) Neatenția examinatorilor a privat de premiile cuvenite pe primul concurent care a răspuns corect la întrebarea de istorie («Monumentul nr. 5 se află la Timișoara») și pe primii doi concurenți care au răspuns corect la întrebarea de aviație («Vuia 2» și «aparatul lui Vuia din 1905»). Răspunsurile erau complete, esențială fiind nu negarea propoziției din enunț, ci precizarea răspunsului real.

2) Premiile au fost înjumătățite arbitrar, introducîndu-se pe neașteptate o întrebare suplimentară «încuietare».

3) Prezentatorii au tras inadmisibil de timp, repetînd aceleași glume indoielnice după fiecare reeditare a unui răspuns greșit, pentru ca la sfîrșit — surpriza surprizelor — să-i lipsească de premii pe cîștigătorii a patru probe sub cuvînt că «timpul» — care? — s-a epuizat. Timpul regulamentar era măsurat de cele două minute acordate după fiecare probă. Clauza inventată la urmă nu a reprezentat decît o încălcare flagrantă a regulamentului.

Cred că cineva mai deprins decît noi cu tehnica concursurilor nu și-ar fi crezut pur și simplu ochilor și urechilor.

Marie-France Boyer —
apariție delicată
intr-un serial anost:
Rocambole.

Richard Chamberlain este unul dintre cei mai apreciați interpreți ai lui Hamlet din ultima vreme.

ACTORII DE SERIAL (II)

(Urmare din pag. 17)

James Bond — cel cu Georges Lazenby, celebrul manechin — s-a reîntîlnit cu Shakespeare în noua ecranizare a lui Stuart Burges, «Iulius Cezar».

Richard Chamberlain, actor de origine americană, lansat în Europa de seriile engleze «Dr. Kildare» și «Portretul unei doamne», a refuzat alte propuneri asemănătoare de teama de a nu fi dat uitării interpretul de teatru și film. Un «Hamlet» pe scenă, roluri importante pe ecrane, în «Nebuna din Chailot», «Ceaikovski», «Iulius Cezar», l-au solicitat în ultima vreme intens pe Chamberlain, căruia nu puțini îi spun și acum «Dr. Kildare».

Și Stanislaw Mikulski s-a îndepărtat de «Căpitanul Kloss», în ciuda miilor de scrisori primite de la cei care îi cegeau fie să intervină pe lângă scenarist ca nu cumva acesta să-și omoare eroul, fie să aibă puterea să nu se despartă de personaj. Deocamdată însă blondul actor polonez filmează pentru marele ecran.

Doar producătorii americani, mai gospodari din fire, cresc actori anume pentru seriale TV: Roy Thines și Nancy Malone au înscris în activitatea lor cite 10-12 foiletoane. Cine le poate pricepe puterea de răbdare?

„Pentru „FRACARA”
avea unu surori
pe nume
Nichols, dar.”

MICHEL AUCLAIR: „nu sînt un narcis, să mă privesc tot timpul“

Există actori cu care succesul se joacă de-a-v-ați-ascunselea. Nepăsători în fața gloriei și a popularității, ei se află azi pe platouri și miine pe scenă, sau părăsesc filmul de dragul teatrului — și invers — fără să-și bată capul cu ceea ce se cheamă construirea sistematică a unei cariere. Asta cere puțin calcul, un pic de atenție în direcția de unde ar putea răsări ciștiguri mai substanțiale, o oarecare colaborare cu publicitatea, în sfârșit, o tactică și o strategie care nu întotdeauna merg mînd în mînd cu arta. Cinematograful, mai ales el, rareori îi răsplătește pe actorii ce pășesc în virful picioarelor, pe cei care nu ascultă decît de glasul propriei lor sensibilități, pe cei care de-a lungul anilor își dăruiesc talentul și inteligența cu o generozitate ce seamănă cu a naturii însăși. Michel Auclair este un astfel de actor. Cînd a avut nevoie de el, filmul francez l-a solicitat intens (între 1947 și 1955 a lucrat mult cu René Clément, Christian Jacques, Henri-Georges Clouzot, André Cayatte, Julien Duvivier, Sacha Guitry), folosindu-se de prestigiul tinărului interpret, temeinic verificat pe scenă cu roluri din teatrul lui Cocteau, Claudel, Ibsen, Dostoievski. O vreme a fost uitat pe nedrept, dar actorul nu a întors spatele cinematografului, nu i-a făcut declarații de război, ci i-a răspuns cu o dragoste înțeleaptă ori de cîte ori a fost chemat.

Michel Auclair asigură de mulți ani statornicia acelei distinse familii de interpreți intelectuali peste care modele, cu vedetele și antvedetele lor, trec neputincioase. Dincolo de oamenii zilei și ai momentului există Actorul în fața cărora ne vom înclina întotdeauna. Întîlnirea cu Auclair, la Brașov, unde se află ca participant la realizarea filmului «Mirii anului II», a fost un prilej de bucurie pentru cei care îi prețuiesc personalitatea.

A acceptat pe loc ideea unui interviu, pe parcursul căruia aveam să renunț la cîteva întrebări ce țineau de curiozitatea și obiceiurile gazetărești, de dragul de a consemna gîndurile unui om atent la ce se întîmplă în jurul său.

— Nu ați fost niciodată supărat pe cinematograful, domnule Michel Auclair? Uneori a fost nedrept cu dv., v-a lăsat să așteptați. Nu-i reproșați nimic, nici în vremea din urmă?

— Nu s-ar putea spune că sînt foarte mulțumit; în general nu sînt prea încîntat de cariera mea din ultimul timp; anul trecut, în ultimele luni, n-am făcut nimic. Dar asta nu înseamnă că sînt supărat pe cinematograful. Cred că cineva care și-ar pierde timpul să-și arunce puțin ochii peste activitatea mea ar putea rămîne cu impresia finală că iubesc mai mult teatrul. Eu n-aș putea să declar asta. Am o afecțiune deosebită pentru cinematograful, chiar dacă simt că el nu reprezintă pentru mine o hrană suficientă. Îi înțeleg condiția sa aparte, îl traversez ca pe o lume plină de capricii, în care lucrurile vin și pleacă. Nu au răbdarea să întîrzie mult lîngă tine. Dar cine știe, poate că epoca cea mai fericită va veni de acum încolo.

— Ca actor de teatru, puteți numi o astfel de epocă?

— Cred că da. De fapt sînt două: epoca T.N.P. și cea a colaborării cu Roger Planchon. Este o mare bucurie să lucrezi cu oameni inteligenți. Tot din această perioadă fericită, mai precis din 1965, datează și colaborarea cu Visconti. Din păcate, spectacolul montat de el la Paris cu piesa lui Miller «După cădere» nu a avut succes. A fost chiar o cădere.

— Cel cu Annie Girardot?

— Da.

— Ați găsit vreodată explicație?

— Nu știu exact de ce, Visconti, ca persoană, nu este de fapt prea iubit în Franța. Filmele lui, da, sînt iubite. Poate că orice italian care pune în scenă o piesă la Paris nu este văzut cu ochi buni. Poate. Nu știu precis.

— Fiindcă ați pronunțat cuvîntul succes. Ați urmărit vreodată linia succesului dv. ca actor de film? Vă cunoașteți admiratorii?

— Linia aceasta trebuie să arate ca un zigzag. Dar de fapt nu mi-a păsat niciodată de popularitate. Nu m-a interesat în mod special. Știu că într-o meserie ca a noastră succesul devine pentru mulți o preocupare automată. Eu l-am privit ca pe o consecință a unui film care a avut audiență la public. Mi-aduc aminte că «Manon» (1948) s-a bucurat de un mare succes. Nu-i cunosc pe cei care îmi apreciază munca. În epoca în care am filmat intens primeam multe scrisori pline de căldură. Este mîngietor să primești semne de prietenie din Japonia sau din alte colțuri îndepărtate ale lumii.

— Ce considerați că merită să fie socotit nou în profesiunea dv.?

— Poate libertatea de a alege, mai spiritată decît altădată. Asta ține de însăși schimbarea lumii, în general, de transformarea teatrului și a cinematografului, amîndouă mult mai libere astăzi. Avem și noi, actorii, unele avantaje, deși, în ultimă instanță, tot niște intermediari sîntem.

— Să înțeleg de aici — din această afirmație că actorul rămîne un intermediar — că sînteți un interpret foarte ascultător, supus?

— Nu am o încredere apriori în toți regizorii. Cu toate astea, cînd mă aflu pe platou înainte de a începe să respect libertatea regizorului, să-l las să se apropie în voie de ceea ce și-a pus în minte la început.

— De la o vreme se aud tot mai multe voci care spun că filmul francez este bolnav...

— Bolnav? Cred că este senil. Să mă înțelegeți bine. Avem regizori remarcabili, dar din păcate subiectele care circulă în cinematograful american, englez sau chiar italian nu-și găsesc locul la noi din cauza unei stări de spirit burheze, imbecile. Totul se face pe jumătate. Trebuie să ai grijă să nu superi pe nimeni. Și apoi, știți care este păcatul cel mare al francezilor? Nu au umor. Iau totul mult prea în serios. Astăzi nu există un film francez pentru că nu există o politică artistică și culturală judicioasă. Pentru oamenii maturi perspectiva este de-a dreptul înfricoșătoare.

Discuția a alunecat pe nesimțite la ceea ce numim «epoca noastră», cu cele bune și cele rele. Michel Auclair o judecă fără ură și părtinire...

— Mediul, timpul, climatul în care trăiesc sînt un continuu prilej de observație. Artistul care străbate epoca sa nepăsător mi se pare o făptură ridicolă. Nu sînt un Narcis, să mă privesc tot timpul. Sînt atent la mișcările timpului, înțeleg și iubesc tineretul și mă întreb ce îi liăsăm noi? O societate strivită de propriile ei automatisme?

...Făcînd cîteva pași înapoi pe firul timpului, au fost amintite în dialogul cu Auclair cîteva nume răsunaătoare din istorie, întruparea unor idealuri ale epocilor.

— Dacă ar fi să-mi aleg un erou — spunea actorul — m-aș opri la un savant, poate la Pasteur. În nici un caz nu mi-aș alege pe cineva din istorie.

Mi s-a părut semnificativă această mărturisire a unui actor căruia niciodată nu i-au plăcut surlele și trîmbițele.

M. MIHAIL

BOGARDE Dirk

Actor britanic de film și teatru, născut Derek van den Bogarde, la 28 martie 1920. În timpul unei scurte cariere teatrale este remarcat de Arthur Rank, în căutare de talente tinere pentru a da un nou avînt producției britanice postbelice. D.B. se impune ca un actor de o uimitoare diversitate, egal de dotat și pentru comedie («Doctor at Sea»; «The Singer not the Song»; «Modesty Blaise») și pentru dramă («Pentru țară și rege»; «Desperate Moments»), pentru rolurile grele de mare complexitate psihologică («Grădinarul spaniol»; «Victims») și pentru cele ambigue («Servitorul»; «Casa mamei noastre»). A turnat un număr considerabil de filme, dintre care mai amintim: «A Tale of Two Cities», după Dickens (1957); «Doctorul în dilemă», după B. Shaw, cu Leslie Caron (1958); «Libel», cu Olivia de Havilland (1959); «Song without End» (Franz Liszt) (1960); «I Could Go On Singing» cu Judy Garland (1962); «Darling» de Schlesinger, cu Julie Christie (1964); «Accidentul» de Joseph Losey (1966); «The Fixer», cu Alan Bates (1968). Ultimele sale filme sînt trei realizări despre care se vorbește mult: «Oh! What a Lovely War» cu Laurence Olivier; «Götterdämmerung» de Visconti, cu Ingrid Thulin; și «Justine», după Lawrence Durrell, de George Cukor, cu Anouk Aimée. Creațiile sale au fost primite de critica mondială cu neprecupețite elogii. Anul acesta a terminat filmul «Question Mark» cu Gabriele Ferzetti.

BOGART Humphrey

Actor american de film și teatru, născut la New York la 25 decembrie 1900, mort la Los Angeles, la 14 ianuarie 1957. El întrupează unul dintre miturile cele mai durabile din istoria cinematografului, căpătînd post-mortem proporții gigantice ale unui adevărat idol al multor, dezlănțuind un veritabil delir mistic concretizat în nenumărate cluburi de admiratori fanatici, în articolele și studiile a numeroși critici și istoriografi de precutendeni, în numeroasele și ample retrospectivă organizate în lumea întreagă. Bogart, despre a cărui viață și carieră s-au scris multe volume cu un număr considerabil de pagini, unde fiecare dintre autori căuta să aprofundeze și să fixeze în limitele viziunii lor personale această tulburătoare complexă personalitate, este însă artistul pe care nu-l poți eticheta, îngrădi în granițele unui tip, ale unui gen. Brutal, romantic, dur, capabil de elanuri generoase, sumbru și senin, surizător și cinic, figura lui intrată în legendă încă din viață ne apare unică, fără asemănare, fără de moarte, trăind o viață veșnică, dincolo de marele și micul ecran, care-i proiectează la infinit filmele, lungul său șir de filme care evocă, pe parcursul a trei decenii, o viziune aprig realistă a unui univers american dur, violent, sumbru. Erou neîntrecut al filmelor de «serie neagră», se impune pe ecran în rolul unui gangster: Duke Mantee din «Pădurea împietrită» (rol pe care l-a creat mai întîi în teatru), și atunci cînd se crede ancorat definitiv în acest tip (unde într-adevăr era neegalat), iată-l trecînd de partea cealaltă, pe banca justiției, în «Femei stigmatizate» și în «Șoimul maltez», unde devine detectiv. Se descoperă apoi pe rînd, datorită mai ales unor regizori de talia lui Huston, Curtiz, Hawks, Brooks, Wilder, că H.B. poate fi și un om ceva mai complicat, un om care gîndește, un seducător romantic, generos, cu spirit de aventură, așa cum aveam să-l cunoaștem în: «Casablanca»; «Periferie»; «Dr. Clitterhouse»; «Ești un inger»; «In umbra prohibiției»; «Spionaj în Pacific»; «Bătălia Atlanticului»; «Sahara»; «To Have and Have Not»; «The Big Sleep»; «Dead Reckoning»; «Comoara din Sierra Madre»; «Dark Passage»; «Key Largo»; «Tokyo Joe»; «Deadline»; «Răscoala de pe Caine»; «Sabrina»; «The Barefoot Contessa»; «The Desperate Hours» etc. El a continuat să ne uimească pînă în ziua morții lui tragice, dînd mereu alte chipuri, alte comori de umanitate personajului său, fiindcă de mulți ani-l juca de fapt un unic, un splendid personaj: pe Humphrey Bogart.

BÖHM Karlheinz

Actor internațional de film, de origine austriacă, născut la 16 martie 1927, la Darmstadt. Ca fiu al celebrului dirijor Karl Böhm, este îndrumat, firește, către muzică, pe care o va abandona pentru a studia filozofia și a ancora apoi definitiv în teatru și cinema, mai întîi ca asistent de regie, în Austria, pe lîngă Karl Hartl și Geza von Cziffra, apoi ca student la cursurile de artă dramatică ale lui Albin Skoda și Werner Krauss. Va debuta ca actor de teatru pe scena Burgtheaterului din Viena, continuînd apoi pe scena de la Josefstadttheater. Printr-o serie de filme, începută în 1952, devine în scurtă vreme, prin fizicul său rasat, sensibilitatea și talentul său, unul dintre favorizii publicului austriac și german. Din lunga listă a filmelor realizate în Austria și R.F. a Germaniei amintim: «Sissi», un popular serial, în care apărea alături de altă debutantă glorioasă, Romy Schneider, ca și în «Kitty und die grosse Welta»; «Altraune» (Mandrăgore), cu Hildegard Kneff și Erich von Stroheim; «Dunja», după «Capitanul de poștă» de Pușkin, cu Eva Bartok; «Căsnicia dr. Danwitz»; «Nina», cu Anouk Aimée; «Casa cu trei fete» (Schubert); «La Paloma» etc. După cîteva ani, K.B. devine un star internațional care turnează în Franța: «Le passager clandestin», cu Martine Carol; «La croix des vivants», cu Pascale Petit; «Riffi a Tokyo», cu Keiko Kishi, Barbara Lass; în Anglia: «Peeping Tom», de Michael Powell; «Too Hot To Handle», de Terence Young, și apoi în S.U.A.: «The Four Horsemen of Apocalypse», de Minnelli, cu Charles Boyer, Glenn Ford și Ingrid Thulin; «Rebelul magnific» (Beethoven); «Lumea minunată a fraților Grimm»; cu Laurence Olivier și Claire Bloom; «Come Fly with Me», cu Pamela Tiffin; «The Venetian Affair», cu Elke Sommer și Boris Karloff.

Constantin POPESCU

de Teodor MAZILU

**SUMBRĂ
ADMIRAȚIE**

M-a surprins într-o seară admirația pe care un om așezat, responsabil, încărcat de virtuți și de răsplata acestor virtuți o avea față de un fluieră-vînt...

— Ce viață duce! Nici o obligație, nici o povară... Are un serviciu ușor, de înșurat nu s-a înșurat... Se ține numai de chefuri și de femei... Asta zic și eu viață.

Drept să spun, m-am cutremurat. E întotdeauna neplăcut cînd ți-e dat să observi că virtutea duce nostalgia viciului, să o vezi că în sinea ei se socoate inferioară și, mai ales, nefericită. Decît o virtute nefericită, mai bine lipsă, zău așa... Am impresia, sper să nu vorbesc cu păcat, că unii au optat pentru virtute fiindcă au căzut la examenul la care viciul i-a supus... Vă dați seama cîtă morală înaltă trebuie să zacă în niște oameni pe care nici viciul nu i-a socotit buni de nimic... Penibilă situație...

Alții recunosc că au devenit virtuozii din lipsă de curaj... N-au avut curajul să se țină de petreceri și afaceri, și atunci s-au opoșit în principii înalte. La beție unii își recunosc această infirmitate.

— N-am avut curajul... Mi s-a promis și mie o afacere grozavă, ieșeau vreo sută de mii de lei, dar mi-a fost frică. Mi-a fost frică, m-am înșurat și mi-am văzut de treabă...

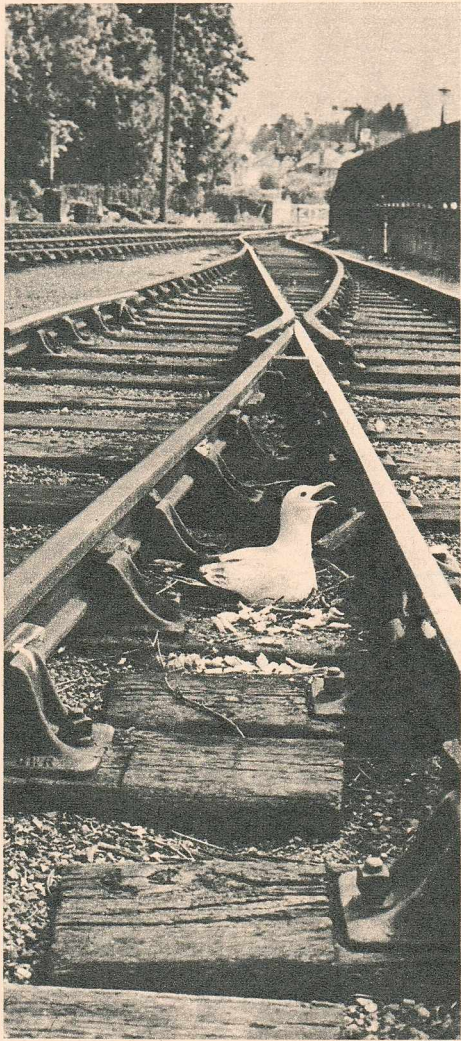
Și din frică s-a născut virtutea. Vă dați seama ce virtute superbă trebuie să fie aia care e păzită numai de frică și de nimic altceva...

— Domnule, unul trăiește cu trei femei, deși e înșurat... Am toată admirația... Îți trebuie curaj pentru asta...

Ar vrea să aibă și el curaj, și n-are, și atunci se hrănește cu predici...
Sau:

— Am toată admirația pentru X. Toată admirația. A refuzat o afacere de 20 000 lei. El nu admite să înșele decît de la o sută de mii în sus. Asta om!...

Silă mi-a fost o viață în-treagă de escroci... Dar parcă și mai silă mi-e de virtuozii care admiră escroci...

**acceleratul
și pescărușul**

Această viitoare mamă-pescăruș și-a făcut cuibul la o intersecție frecventată din gara Paignton, Devonul de Sud, Anglia. Pînă acum nu s-a întîmplat nimic tragic: cînd trece trenul, ea apleacă capul. De ce oare acest mesager al văzduhului și al mării manifestă o inexplicabilă predilecție pentru trenul atît de zgomotos... și atît de terestru?

numai unchi

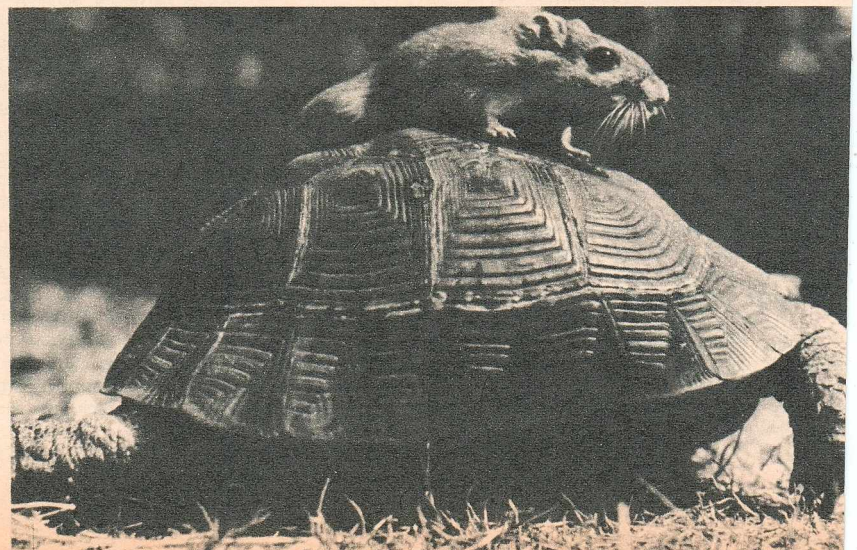
Nu am citit încă biografia recent apărută la Londra a d-lui Peter Lloyd Jeffcock intitulată «Sînt numai unchi» (Only Uncle), dar mărturisim că privind această fotografie am dori s-o frunzărîm. Fostul ofițer R.A.F., Jeffcock, iubește copiii. Nu cu vorba, ci cu fapta. A adoptat șase băieți și șase fete, orfani sau cu situație familială dificilă, s-a îngrijit de ei, de hainele lor, de educația lor, de viața lor. Unii copii s-au căsătorit, alții abia pășesc în viață. Cu fruntea sus. Grație unui om nu bogat, dar cu inima largă, care a făcut totul de unul singur. Căci Jeffcock e probabil unicul părinte legal a 12 copii, fără ca să fi fost vreodată căsătorit.

fabulă '70

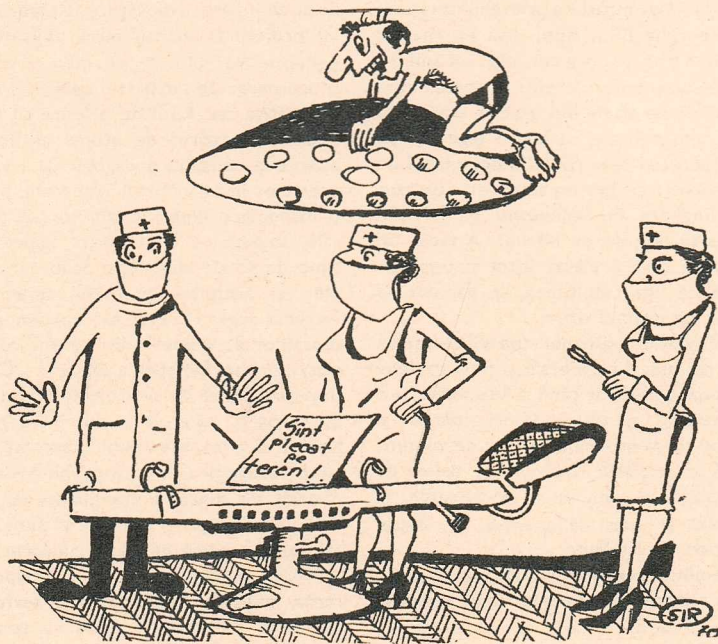
Oferim această fotografie drept sursă de inspirație pentru fabuliștii amatori din rîndul cititorilor noștri (precizăm că fabula poate fi și în proză). Aveți cuvîntul. N.B. Fotografia nu e «aranjată». Domnul de sus, Herbie, este bun prieten cu domnul de jos, Fred.

Este ultimul tocilar ambulant din Roma — anunță cu o undă de melancolie agenția «Keystone», care a făcut și fotografia. Acestui tocilar din Trastevere bicicleta îi servește drept mijloc de locomoție și ca «unitate de forță». Dar... tempi passati.

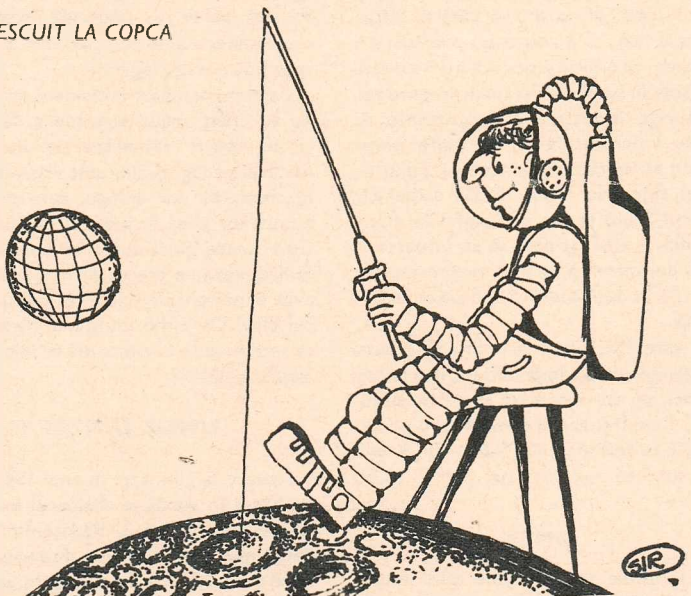
cuțite ascuțim

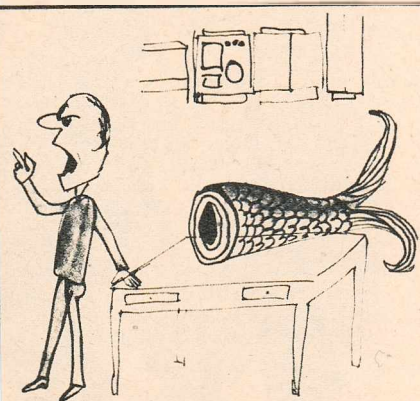
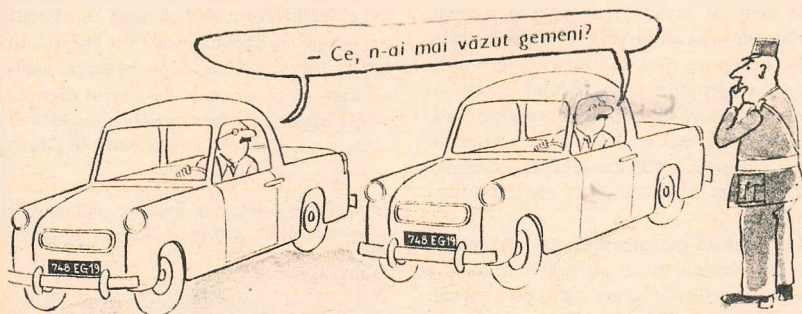
UMOR de Romulus SCARLAT

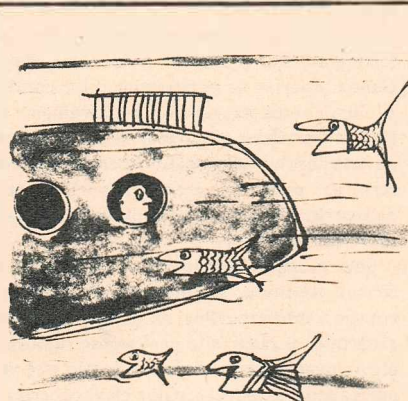
PESCUIT LA COPCA

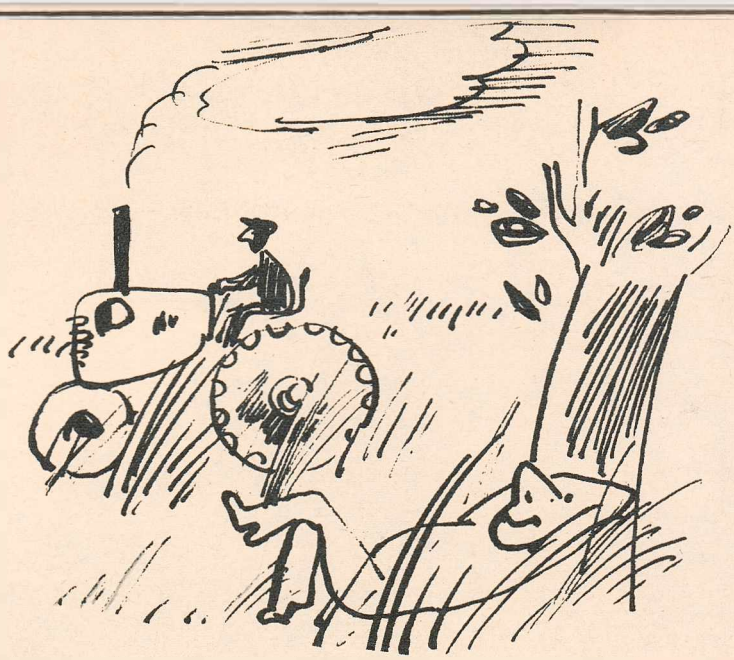
UMOR DE PESTE HOTARE

- Cine a șterpelit cealaltă jumătate de sirena?

- Să știi că am greșit... Țsta nu-i metroul...

GRÎU ȘI NEGHINĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Ți arată două fețe — Când zîmbesc e sărbătoare. 2) Au cunoștințe cu carul — Un om între oameni. 3) Țl știe tot românul de isteț, poznaș și hitru — Răsfățatul muzelor. 4) La capetele ulucului! — Nu-și iese din rutină. 5) E o fiară... surizătoare — Plin de însuflețirea inerentă vârstei — În fruntea coloanei! 6) Fată legendară cu nume...răsunător — Artist al cuvîntului. 7) Se întrece cu măiestria — Apanajul omului de lume. 8) Isteț la minte — N-are nici un amestec... 9) ...nu sclipește cu nimic... — ...și nu se susține singură fiindcă-i de... neam... — ...d în Parnas! 10) Tigri zburători — Sint niște incuiați. 11) Intră în Ripiceni! — Iubit peste poate — Castă! 12) Plini de ei înșiși — Duce greul.

VERTICAL: 1) Fricosul incurabil — Încheie un bilanț de viață. 2) Sint de viță — Cùm este unul e și celălalt. 3) Semeția livezilor — Se impun prin dirzenie și curaj. 4) E plouat — Mai presus de orice — Un semn de... revenire. 5) Plin de zel și vrednicie — Traduce un consimțămînt. 6) Ispășitori de pomină — Pui de leu. 7) Piatră de hotar! — Știu să se mențină deasupra. 8) Te trimite cînd într-o direcție, cînd în alta — Responsabil cu fericirea urmașilor. 9) Plini de năduf — Un element care te favorizează. 10) Se joacă cu inima omului — Peste capul nostru. 11) Trăgător de forță — Stă de regulă pe capul femeii — Ceartă cu lumînarea. 12) Proverbia! muscă-n lapte — Acar!

S. BUCURESCU

Dezlegarea jocului «ARIPI...» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BRAILA — DACIA. 2) ROMAN — GALAȚI. 3) ADAS — DUNĂREA. 4) SI — ISI — SIG — X. 5) O — L — INCA — OC. 6) VLAHUTA — SUAR. 7) INOTA — UT — NU. 8) AT — R — TS — ABIL. 9) ROLAN — TURISM. 10) GRI — PROIECTE. 11) EARN — ACE — ARN. 12) SLATINA — UZAT.

UMIL ȘI SEMIDOCT AM COBORÎT SPRE GARĂ, FĂRĂ BAGAJE, ÎMPOVĂRAT DE VEȘTI, SĂ IAU UN TREN ȘI SĂ MĂ-NTORC DEPARTE, ÎN ZARVA ORAȘELOR MARI, CELE LIPSITE DE POMI ÎNALȚI ȘI SINGURATICI.

TARINA CU RĂDĂCINI

de Sergiu ANDON
Fotografii de Elena GHERA

La poarta casei oprește o limuzină neagră, luxoasă. Era într-o zi toridă de august și întreaga uliță Dragoslav picotea. Doar simpla ivire a mașinii ar fi fost de natură să stîrnească emoții, lăsînd la o parte surpriza unei vizite atît de importante și neașteptate.

— Ia te uită, Lică, cine a venit!

Dar Lică, profesorul de 60 de ani Aurel Stino, era de mult în stradă, uimit și contrariat pînă la a nu-și crede ochilor:

— Matala, coane Mihai? Ce-i cu matala aici?

Răspunsul a venit tîrziu, rostit cu gravitate și tristețe:

— Am venit să mai văd o dată Foltîșenii și casa mea din deal.

Au plecat cu mașina, încet, prin Fălticeni, spre casa Lui din deal. Pe drept cuvînt se spune că nu este o casă oarecare, într-o poziție anume, deosebită doar prin frumusețea tihnei ei și nici că acea casă i-ar fi fost dragă numai pentru că în ea și-a petrecut anii, poate

cei mai frumoși, că a iubit livada și prisaca orînduite cu mina lui, după cum cu ochii lui asistase mai mulți ani la baterea fiecărui cui al lăcașului din mijlocul acelei grădini a liniștii. Se pare că atunci cînd a cumpărat locul părăginit al spițerului Vorel, EL l-a ales așa cum vechii egipteni alegeau locul viitoarelor temple, cu rosturi legate de vînturi, de soare și de stele, de la care nu putea exista nici o abatere. Lui îi trebuiau meri înfloriți și zumzet de albine, aici le avea, dar nu putea trăi nici fără zarea munților albaștri, iar munții albaștri se văd spre asfințit, în zilele limpezi; îi trebuiau iazuri și păduri de stuf, dar și ele puteau fi văzute cînd se întorcea spre cealaltă parte a colțului de rai, către vale, unde își lasă apa Șomuzului gîrlele să doarmă.

Au ajuns în deal și EL a coborît greu din mașină. Urmărit de privirile îngrijorate ale însoțitorilor, dintre care nu lipsea un doctor, și-a dus pașii încet spre un loc bine știut din

livadă, urmărit doar de sftenicul tainic al locului, profesorul cel bătrîn dar atît de tînăr față de EL. Tăceau. Au privit spre apus, și zarea s-a întîmplat să fie senină și să se vadă munții albaștri. S-a întors spre soare-răsare, și urechile Lui or fi prins foșnetul stufărișului care acoperea cîndva apele, iar ochii i-or fi cătat spre locul din iazul Călugărului, unde cu șaizeci și mai bine de ani în urmă s-a petrecut tainica moarte a prietenului copilăriei, Gheorghe Bilu. Apoi ceva l-a chemat să-și ridice fruntea spre cer, căutînd amintirile sau remușcările, căci cine le poate desface pe unele de altele din urzeala vieții... Și atunci, ca o minune, ca într-o legendă, pe cer au apărut și s-au rotit lin deasupra-i un șir de cocostîrci. Era un semn de necrezut sau o mîngiere. EL, Sadoveanu, i-a privit și ochii i s-au umplut de lacrimi. A tăcut un timp, după care a plecat încet și împăcat. Peste două luni, mulțimea de oameni l-a petrecut pe ultimul drum.

Iar Aurel Stino s-a-napoiat pe ulița liniștită, în casa retrasă, dintre brazii și flori galbene de toamnă, umbrit de cărți și însemnări de o viață întreagă, să țeară cu scris mărunt și neliniștit truda scormonitorului de tomuri. Nu era o profesie, nici vreun prilej de agoniseală; era viața lui — să citească, să însemneze și iarăși să citească, un dascăl sîrguincios și răbdător.

Și-a amintit acea minune cu păsări peste opt ani, într-un decembrie, luna nopților lungi, cînd o boală fără leac începuse a-l roade. Și a apărut, de data aceasta el, tot atît de neașteptat ca odinioară Sadoveanu, a ieșit din casă, el, care abia părăsea patul, și s-a dus la liceu să povestească profesorilor întîmplarea, ca o ultimă dovadă într-o discuție începută în urmă cu alți cincisprezece ani. Iar la apriga încleștare de argumente de atunci se infierbîntase un alt mare noroc și ghinion al literaturii române — puiul de cerb cel timpuriu răpus. După atîția ani, profesorul Stino venea să reaprindă discuția cu încă o idee, și apoi să se întoarcă în patul lui de suferință, ca odinioară maestrul. Au mai trecut două luni și Stino s-a stîns și el din viață.

Care este blestemul ori binecuvîntarea ce-i leagă, generații de generații, în aceleași frămîntări, pe cei cunoscuți și pe cei necunoscuți? Cine sînt acești oameni care poartă în ei ideile cu anii și care se întorc din pragul mormîntului să mai vadă ori să mai spună ceva?

CINE?

Sînt brazdele și rădăcinile cele multe, mai dese decît pădurea, din care cresc iarba și pomii, fără să poți să ști vreodată din care anume ramură subpămînteană țîșnește lăstarul care se înalță viguros spre lumină. Sînt brazdele ce se răstoarnă una peste alta, întorcîndu-și pe rînd fața spre soare, îngropînd și dezgropînd taina rodului continuu.

Incursiunea unui obișnuit al orașelor mari, cele cu glorii multe și amintiri puține, în istoria culturală a Fălticeniului și a Liceului «Nicu Gane» se soldează cu constatări copleșitoare.

Nu poate să nu impresioneze, în primul rînd, densitatea mare pe metru pătrat a valorilor spirituale legate de aceste locuri. Numai pe ulița Rădășenilor am văzut zece clădiri ce ar putea deveni tot atîtea case memoriale. Cei care au locuit în ele sînt foști elevi sau profesori ai Liceului «Nicu Gane». Speriat de perspectiva unor concluzii ce ar părea exagerate, m-am refugiat pe tărîmul sterilizat al cifrelor și am numărat, pe lista absolvenților liceului centenar, 36 de scriitori, publiciști, artiști plastici, oameni de teatru, demnitari, cadre didactice în învățămîntul superior.

Seva mesajului spiritual se închide într-un circuit continuu, se îmbogățește la fiecare rotație a anotîmpurilor, ramurile prelungesc rădăcinile și rădăcinile prelungesc ramurile, elevii învață de la profesori care mîine se vor apleca asupra operei foștilor elevi pentru a o învăța, de data aceasta ei, și a o transmite celor care le urmează în fața aceleiași catedre. Se naște un raport exemplar între omul cu catalog și omulețul cu caiet, în

care învățacelul nu poate fi «doază» deoarece chiar un repetent accidental poate ascunde vina unor mari realizări.

Un incident cu tîlc justifică această conștiință a continuității valorilor. Prin 1948 un grup de elevi au făcut, în orele libere, o poznă de care s-a scandalizat teribil profesorul de educație fizică. Greșeala era scuzabilă, dar dînsul cerea nici mai mult nici mai puțin decît eliminarea vinovaților. Membrii corpului profesoral oscilau între aplicarea unei pedepse mai blînde, pe măsura nazbitiei, și acordarea de satisfacție colegului lor care făcea atîta caz. Căutînd o ieșire cu tact din impas, directorul de atunci al liceului a apărut în consiliul pedagogic cu... «Anii de ucenicie» în care Mihail Sadoveanu povestea o întîmplare identică, din timpul școlăriei sale, soldată cu o eliminare nedreaptă pe timp de 45 de zile. Cum Sadoveanu fusese elev al aceleiași gimnaziu, directorul a întrebant logic: «Vreți să repetăm greșeala dascălilor de atunci?» Iar pentru convingerea celor mai îndrîjiți, a adăugat: «Cine știe dacă printre ei nu se ascunde vreun alt om de valoare, care va purta întreaga viață amintirea unei represiuni exagerate». Consiliul pedagogic a respins propunerea de eliminare, iar dintre indisciplinații de atunci, pînă una-alta (generația este în plină afirmare), unul a ajuns publicist cunoscut.

Morala întîmplării nu conduce spre toleranță, pentru că disciplina și seriozitatea fac parte din spiritul școlii cu pricina, ci dimpotrivă, ilustrează marea răspundere a fiecărui act de educație, diferențiat și — pe de altă parte — continua îngemănare a «legendelor» adevărate cu micile adevăruri care pot deveni legende.

Asupra dascălilor fălticineni, precedentele nu au creat vreun sentiment de timorare, ci au sporit răscolitoarele întrebări ale oricărui pedagog: cine sînt vîlastarele pe care le cresc, ce vor ajunge, cum să mă aplec asupra lor și să le îndrept fără să le frîng? Cine poate ghici culoarea puiului din ou? Și Sadoveanu a trecut prin această școală, a avut experiențele triste și fericite ale oricărui elev. Care din mulțimea de adolescenți ce se zbuguie în curte ori se foiesc în bancă ascunde CEVA?

UNUL DINTRE EI,

s-a înscris la gimnaziu în anul 1946. Tatăl lui l-a băgat în gazdă la croitorul lordache, pe predestinata uliță a Rădășenilor. Prichindelul, mic și ager, a citit de îndată și cu uimire o tăbliță prinsă pe casa de peste drum aflînd cu încintare că acolo a locuit Creangă în vremea celebrei perioade cît a urmat școala de catiheți. Dar și mai mari i-au fost uimirea și încintarea aflînd că după ce năstrușnicul «popă» a dărîmat soba lui Pavel Ciobotaru, a fost silit să se mute de partea cealaltă a uliței, adică exact în casa celui care stăpînise locul înaintea croitorului lordache. Cum prichindelul se știa rudă cu Creangă

Nicu Gane, înflăcărat unionist, om de cultură și memorialist, patronul liceului centenar.

For prelua ei oare frământările creatoare, sirguința și demnitatea celor o sută de valuri de absolvenți care i-au precedat? Nu se poate altfel, rădăcinile sînt adînci și întinse, iar țarina nnoită a țării le este prielnică.

și fugit la școală și a bătut la ușa bibliotecii în care-și petrecea vremea profesorul Aurel Stino, în măsura în care nu se afla între cărțile celei de-a doua bibliotecii — cea de acasă. Teribil de uimit trebuie să fi fost profesorul, *crengolog* de o viață întreagă, auzind prețiozitatea cu care năpîrstocul de 11 ani, care mai era și mic de statură, a declarat:

— Am venit să cercetez ceva în Creangă! A fost întîia ieșire la iveală a noului elev într-a-ntîia gimnazială.

A doua s-a petrecut la ora profesorului asile Popa. «Elevii erau mai zburdalnici, chiar indisciplinați, ca după război — ne ovestește dumneasa. Încercam să le menținem atenția cu lecții cît mai interesante, broșate cu povestiri vii. Le spuneam în acea zi despre viața opulentă a senatorilor romani, rădăltă preocupare decît desfătările gurii. Eodată am auzit o icnătură și întreaga clasă a izbucnit în ris.

— El, don' profesor, el a făcut! Zice că-i senator...

— Tu măi?

— Da — răspunse elevul pe jumătate rușinat.

Era ceva colțos în firea lui, iar ochii i se mișcau uimitor de vii și de strălucitori.

— E adevărat că ești senator?

— Ba nu, don' profesor — se răzgîndi tot clasa — este poet!

— Nu-i adevărat — izbucni vinovatul.

— Ce ești, senator sau poet?

— E poet, e poet — strigau elevii.

— Nu! Nu! Nu! Nu sînt poet — se încrînčenase micuțul turbulent.

— Ba da, ba da — tropăia clasa într-un vacarm.

Și, din mină în mină, a ajuns la profesor un caiet subțire. Cuprindea cinci-șase poezii. Prima era intitulată «Mama». Cînd am început să o parcurg cu privirea mă aflam între

bănci. Poate așteptau verdictul meu, sau mai curînd mă trăda marea concentrare ce m-a cuprins de la primul vers, fapt este că dintr-o dată s-a făcut o liniște mormîntală. Am trecut la a doua poezie, m-am îndreptat spre catedră cu ochii pe caiet, nu mai eram atent la cele din jur, dar simțeam cum elevii mă urmăresc împietriți. A sunat de recreație și am rămas în continuare în clasă, dar nimeni nu se clintește. Cînd am terminat de citit caietul, am privit pe copertă și l-am întrebat pe elev:

— Cum te cheamă?

Parcă-i aud răspunsul șoptit, în clasa aceea cuprinsă de liniște și emoție:

— Labiș E. Neculai».

GENEALOGII

De atunci încolo, mersul în viață al elevului-poet a constituit un exemplu de pried-

tenie și îndrumare cu și de către profesorul lui, în măsura în care firea independentă a lui Labiș accepta să fie purtat de mină. Cu el și prin el s-a implantat tînărul Labiș în lumea adîncă a tradițiilor literare fălțicinene și a cîștigat obișnuința studiului serios, aprofundat, propriu acestui oraș.

A vorbi despre tradițiile orașului și liceului fără să pomeniți despre dinastiile lui de intelectuali este o omisiune care — prin ea însăși — denotă incultură. Aurel Stino a încheiat un asemenea arbore genealogic, în ascendența căruia se situează vechi și consecvenți dascăli și oameni de cultură. De Liceul «Nicu Gane» se leagă și numele familiei Gorovei, reprezentată peste ani de cel puțin trei etaje de serioși intelectuali, unul dintre ei fiind primul tipăritor insistent de folclor românesc — Artur Gorovei.

Celebritatea liceului și a orașului este asigurată, în egală măsură cu cea datorată mării familii de literați ce gravita în jurul uliței Rădășenilor, de puternicul clan al Lovineștilor. Distinct, dar nu rupt de societatea fălțiciniană, el completează simetria peisajului cultural prin durabilele personalități ale lui Eugen Lovinescu și Anton Holban. Mărturia marelui critic și scriitor este semnificativă pentru înțelegerea legăturii sale cu locurile de baștină: «Originile oricărei formații critice stau în înșeși originile inițierii literare». Or, primele «campanii» literare ale elevului Eugen Lovinescu s-au desfășurat «pe sub teii din fața școlii din orașelul natal». Dinastia, al cărei urmaș de prestigiu este Horia Lovinescu, precede din teribilul răzeș care a asigurat un sfert de secol directoratul liceului — Vasile T. Lovinescu — cel care a imprimat familiei (dar și școlii) disciplina studiului riguros, claustrarea față de pasiunile efemere, lumești.

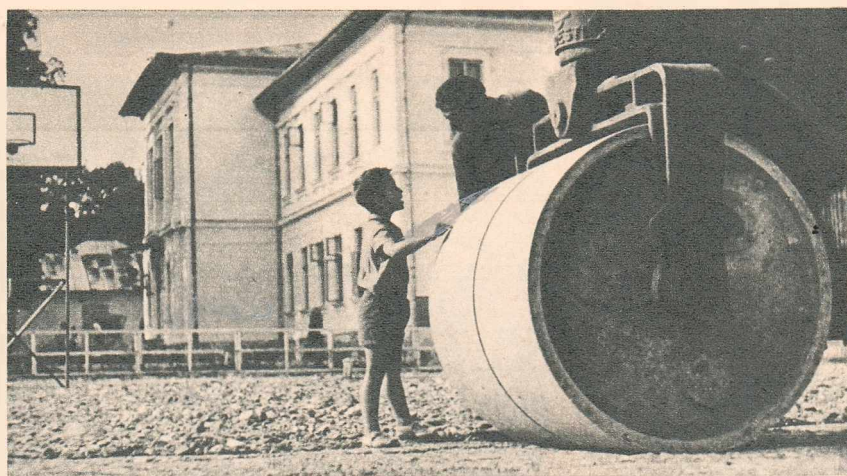
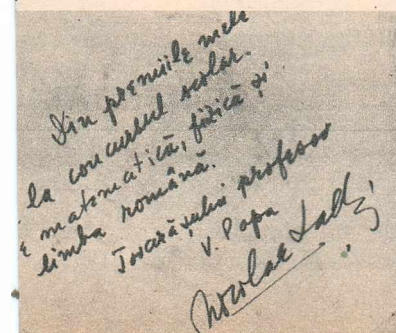
În toamna aceasta se împlinesc o sută de ani de cînd primarul orașului s-a adresat mulțimii de oameni strînși de cu dimineață și a rostit cuvintele: «Oameni buni, deschidem azi școală nouă și mare în țîrg la Folticeni».

Care este drumul parcurs de liceu în acești o sută de ani, dîncolo de constanțele elevației și exigenței culturale? Este însăși drumul de la eforturile lui Trăsnea, care nu cu mulți ani înaintea inaugurării gimnaziului mai silabisea mi-ți-li, ni-vi-li, otrăvindu-și zilele fără să se prindă ceva de el din gramatica lui Măcărăscu, pînă la laboratorul lingvistic ce va fi inaugurat, în acest al 101-lea an, cu 45 de cabine izolate fonic, dotate cu microfoane, magnetofone, căști și cuplate la pupitrul de comandă al profesorului, ce seamănă mai puțin cu o catedră și mai mult cu tabloul unui dispecer energetic. Acest drum începe cu primii doi profesori ai liceului, dintre care unul a fost Nicolae

Labiș, coboritorul dintre brazi, mîndria și istețea generațiilor postbelice de absolvenți Liceului nr. 1 din Fălțiceni.

...a din urmele trecerii prin liceu a puiului cerb

— Du-te, măi, alături, în școală! Pînă la utilaje grele mai ai...

Camera de trudă a unui profesor «de provincie», Aurel Stino. Răspuns pentru nedumeririle celor mirati de existența unei zone endemice a condeielor moldovene.

TARINA CU RĂDĂCINI

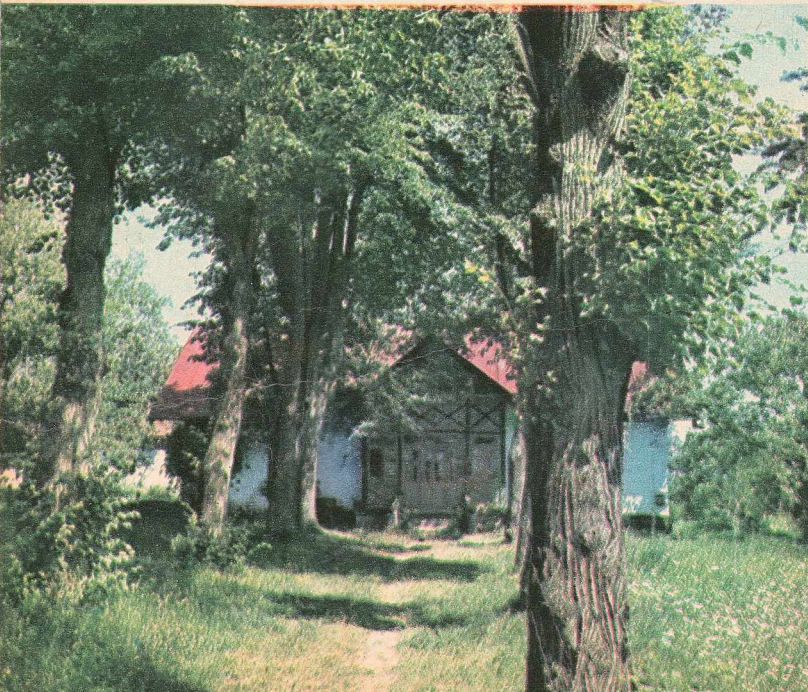
Beldiceanu iar celălalt Vasile Balomir (care a renunțat la o bursă de studii în străinătate pentru a se putea subvenționa postul de director), continuă prin cei 25 de ani în care gimnaziul a funcționat fără să fie cuprins în bugetul municipalității, ani în care «uvragiile» lipseau cu desăvîrșire, și ajunge la ultimul lui deceniu — «deceniul înnoirii», cum îl numesc profesorii — și în care valoarea investițiilor depășește 1,5 milioane lei. Este drumul care începe printr-un inventar format din «o pereche călămări, o tabelă mare boită negru, clopot mare așazat în curtea școlei, un clopoțelu micu, patru bănci mari cite de șese persoane» și alte 29 de articole asemănătoare, ajungînd astăzi la laboratoare de fizică, chimie, naturale, amfiteatru cu sală de proiecție, aulă, sală modernă de gimnastică etc., etc.

Va da liceul centenar și în științele exacte personalități pe măsura umaniștilor săi iluștri? Innoirea țării și a Moldovei reprezintă garanția unui răspuns afirmativ, iar faptul că actuala directoare a liceului, tînăra Doina Cozma, este profesoară de matematică, constituie poate un simbol.

Intrasem în oraș detașat de orice simpatie pentru localitate, instituțiile și oamenii ei. Am coborît spre gară plin de impresii și îngrijorat de a fi cunoscut ceea ce înseamnă un adevărat și dens mediu de cultură.

Potica spre casa Sadoveanului, din grădina liniștii, pentru care maestrul n-a putut să moară fără să o revadă, pentru o ultimă dată.

O Lizucă mai mică și un Patrocle mai mare, lipsiți de conștiința a ceea ce va fi fost cîndva hugeacul Buciușenilor, așteaptă în continentul de ierbură și lumini ivirea zinelor și a piticilor, care trebuie să mai sălășuiască pe undeva, pe aici, prin Dumbrava minunată.

Ulița Rădășenilor, ea însăși de ajuns pentru a justifica renumele Fălticeniului. La fiecare pas — o amintire, în fiecare casă a trăit și a creat CINEVA, aproape sub fiecare arbore a gîndit o minte luminată. Copleșit de valoarea istorică a străzii, Nicolae Labiș, care concepuse cu toată înflăcărarea lui pînă și sistematizarea orașelului preconiza cu teribilism păstrarea intactă chiar a caldarimului din piatră de riu al acestei ulițe. Soluție de adlescent, desigur; viața și-a urmat cursul, orașul s-a modernizat, dar ni se pare că schimbarea numelui străzii în «Ion Creangă» nu servește nici prestigiului ei, nici marelui povestitor.

Rădăcini argintii ale copacilor de aur crescuți lingă zidurile Liceului «Nicu Gane». De la dreapta la stînga profesorul emerit Vasile Ciurea, șipet cu amintiri cufese în 87 de ani, coleg de școală cu Mihail Sadoveanu; profesorul Vasile Popa — descoperitorul, primul îndrumător și prieten vîrstnic al lui Nicolae Labiș, neprețuit călăuză prin pădurea de rădăcini literare a Fălticeniului; Constantin Illoaie, actual director adjunct al liceului în care cresc viitoarele generații de personalități.

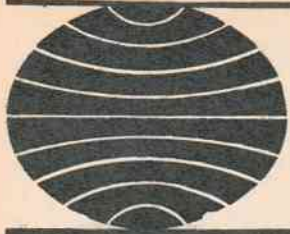

FLACĂRA-ALBUM

Nicoletta, oaspetele nostru de la trecutul «Cerb de aur», pe care — să recunoaştem — am revedea-o şi am reasculta-o oricând cu plăcere.

Fotografie de S. STEINER

globe-comentat

George SERAFIN

SENATUL ȘI ARMELE

Canicula și sezonul estival nu sînt — și nu au fost niciodată în S.U.A. — motiv sau pretext pentru vacanță în activitatea politică a Administrației sau a Congresului. În atmosfera relativ calmă în care s-au desfășurat dezbaterile în legătură cu votarea creditelor solicitate pentru sistemul antirachetă «Safeguard» este explicată de comentatori nu prin influența factorilor climatici, ci a celor de oportunitate politică: polemicele și diatribele au lipsit pentru că senatorii nu voiau să li se reproșeze de către președinte că, în timp ce la Viena continuau tratativele S.A.L.T., Congresul ar opta pentru «o dezarmare unilaterală». Ca și cum renunțarea la extinderea sistemului Safeguard ar însemna deja dezarmare. Ca și cum limitarea rețetelor de bază rachetă-antirachetă (ABM) ar echivala cu desființarea potențialului nuclear existent. Ca și cum o eventuală «platformă la nivelul actual» nu este înțeleasă în sensul localizării acestuia actual la încheierea tratatelor S.A.L.T. (prevăzută pentru nu mai devreme de 1972). Ca și cum, în ultimă instanță, nu ajung stocurile de arme nucleare și strategice deja existente și deja atit de costisitoare.

Trucul diplomatic al argumentului a prins deci. Senatul a votat creditele solicitate, respingînd cu 52 de voturi contra 47 un amendament vizînd blocarea a aproximativ 325 milioane dolari destinați construirii unui număr de instalații de interceptare a rachetelor intercontinentale. Astfel poate fi interpretată creșterea de la unu (anul trecut) la cinci (acum) a majorității ce sprijină proiectul ABM.

Pentru cei ce cunosc bine starea de spirit a senatorilor, minoritatea ce se opune extinderii potențialului militar nuclear al S.U.A. are trei caracteristici certe: este foarte solidă, numeric foarte apropiată de majoritate și, în sfîrșit, pasibilă de a se transforma ea însăși în această majoritate. La care, credem, s-ar putea adăuga un al patrulea element, nu din cele mai neglijabile: conștiința unui suport dintre cele mai viguroase în rîndul populației. De aici părerea a foarte mulți observatori competenți că în Senatul S.U.A. cartea nu s-a jucat definitiv și că votul favorabil din această țară ar avea mai mult semnificația unui răgaz acordat guvernului pînă la încheierea convorbirilor sovieto-americane.

De cînd a fost ales președinte, relațiile dintre Richard Nixon și Congres au constituit o temă de predilecție pentru mulți comentatori. Doar, la urma urmei, aceste relații privesc structura puterii în Statele Unite, și acest lucru ne poate interesa mai mult cu titlu documentar. Evoluția politicii militare sau, mai corect spus, poziția Statelor Unite față de problema dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, este în schimb altceva. Tratativele S.A.L.T., etapa lor vieneză, au fost în general salutate de opinia publică internațională. Pentru că întredeschid, după multă vreme, ușa pîronită în cuie a limitării cursei înarmărilor. Și dacă înțelegerea dintre maxiputerile nucleare este dat să fie extinsă și fortificată, aceasta nu se va putea realiza decît prin renunțarea la operațiunile de dilatare a diverselor sisteme ABM, MIRV etc. Va cîștiga economia, va cîștiga climatul internațional, va cîștiga pacea. Iată deci deplin îndreptățit interesul pentru dezbaterile bugetare (capitolul cheltuielii militare) din Senatul american și pentru orientarea ulterioară a S.U.A. în problemele dezarmării.

Radu VASILIU

O OPTIUNE SEMNIFICATIVĂ

Republica Cipru își afirmă, prin glasul președintelui său, arhiepiscopul Makarios, hotărîrea de a-și continua politica externă de pace și colaborare internațională, de neaderare la blocuri militare. Un recent interviu acordat de șeful statului cipriot ziarului grec «Eleferios Kosmos» atestă această statornicie în opțiunile externe ale guvernului de la Nicosia. Reamintirea unei linii de conduită ferme nu este, de bună-seamă, o chestiune de rutină: precum se știe, în jurul insulei din Mediterana răsăriteană se țes de multă vreme, din exterior, diverse proiecte care, după toate probabilitățile, urmăresc, prin utilizarea neînțelegerilor dintre cele două comunități ce conviețuiesc în Cipru — greacă și turcă — să determine înregimentarea țării în blocul militar al NATO. Importanța strategică a ostrovului a fost subliniată nu o dată în ultima vreme, cînd problemele strategice ale Mediteranei preocupă mai intens statele majore ale acestui bloc. Faptul însă că o țară cu un teritoriu relativ redus ca suprafață și cu o populație mică rezistă nu numai împotriva vînturilor și valurilor marine, ci și a celor declanșate de promotorii concepției potrivit căreia în raporturile internaționale trebuie să prevaleze interesele militaro-strategice, confirmă superioritatea principiilor asupra forței brutale și a intereselor de dominație.

Opinia publică din tot mai numeroase țări ia cunoștința cu îngrijorare de amploarea consecințelor pe care le are în viața națiunilor aplicarea concepției militaro-strategice în relațiile dintre state. Deși această concepție nu mai este profesată cu virulența caracteristică perioadei de vîrf a războiului rece, ea nu ghidează mai puțin, în chip disimulat, actele și opțiunile politice ale unor guverne și grupuri de putere. Mapamondul este, pentru promotorii ei, un eșichier pe care se desfășoară jocul pieselor puse în acțiune în scopul menținerii sau extinderii «zonelor de influență». Moștenire a perioadei cînd politica mondială era rezultatul înfruntării puterilor imperialiste, concepția militaro-strategică s-a perpetuat în forme mai elaborate și mai subtile, «adaptate» noilor condiții istorice de după cel de-al doilea război mondial. Teza «prezenței», binecunoscută din epoca în care metropolele își trimiteau mesagerii peste mări, într-o suită aproape invariabilă — exploratori, agenți de afaceri care implantau «contoare», apoi unități militare misionate mai întîi cu «apărarea» agenților, în cele din urmă cu impunerea statutului colonial — n-a fost de loc dată uitării. Chiar dacă formulările sînt altele, chiar dacă în unele locuri sînt fost schimbate, implantîndu-se la început bazele militare, procesul nu și-a modificat esența și are drept principal rezultat înstrăinarea parțială sau preponderentă a suveranității, cu urmările ei economice, sociale și politice atît de nefaste pentru interesele națiunii respective.

În lumea contemporană se confruntă două concepții în problema raporturilor dintre state, corespunzătoare unor alternative fundamentale: cea pomenită — în flagrantă contradicție cu promovarea națiunilor la dezvoltare de sine stătătoare — concepție generatoare de conflicte, de cheltuieli militare exorbitante, de riscul unei conflagrații mondiale; cealaltă, în armonie cu realitatea, cu aspirația popoarelor spre progres și pace. Incompatibilitatea acestor două concepții este evidentă. Ele nu pot coexista, pentru că însăși coexistența pașnică între țări cu sisteme social-politice diferite presupune eliminarea primei din motivația comportamentului statelor și înlocuirea ei deplină cu principiile universale ale relațiilor internaționale.

Dr. N. S. STĂNESCU

INTERFERENȚE

Ideea că schimburile de valori materiale și spirituale între diversele țări ale lumii joacă un rol fundamental în asigurarea unui climat de înțelegere și pace și-a cucerit în ultimul deceniu un loc crescînd în opinia publică mondială. Se invocă, în această direcție, argumente multiple. Dintre ele, un caracter hotărîtor îl au, desigur, faptele, experiența. Or, faptele arată că intensificarea relațiilor economice internaționale contribuie la consolidarea încrederii reciproce, punînd baze și pentru acțiuni politice de o importanță apreciabilă. La rîndul lor, acțiunile politice destinate să înlătore — chiar și parțial — surse ale neîncrederii și ale încordării între națiuni au o influență de loc neglijabilă asupra schimburilor economice dintre popoare.

În acest context se înscrie, după aprecierile numeroase apărute în presa mondială, recentul tratat dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală a Germaniei. Documentul semnat la Moscova poate aduce o contribuție pozitivă la efortul general de pe continentul nostru în direcția asigurării securității europene. El creează noi premise pentru intensificarea relațiilor economice sovieto-vest-germane, demonstrînd influența favorabilă pe care o pot avea evenimentele politice asupra fluxurilor economice internaționale.

De altfel, astăzi se poate vorbi în mod indiscutabil de un adevărat curent în direcția dezvoltării colaborării și cooperării economice dintre diferitele țări, indiferent de orînduirea lor socială. Relațiile economice dintre țările socialiste și cele capitaliste, denumite în mod curent «relații Est-Vest», cunosc un ritm de amplificare necunoscut altor sectoare ale comerțului mondial.

An de an, numărul statelor participante la comerțul Est-Vest crește, după cum sporesc volumul și valorile bunurilor cu care se fac tranzacții. După ce ani de zile c politica mioapă, promovată de anumite cercuri politice din țări capitaliste, a pus la frigidul «războiului rece» aceste relații, este firesc ca avantajele reciproce ale schimburilor să se dovedească un stimulent extrem de eficient. Este evident astăzi că interesul față de comerțul cu țările socialiste este în necontenită creștere, atît în cercurile oamenilor de afaceri occidentali cît și în multe cercuri politice. Dar la fel de evident este faptul că, în mod ilocic persistă în acest domeniu o serie de frîne și de obstacole cu totul nejustificate de realități. Se mențin încă, de pildă politici vamale — aplicate de unele state occidentale — care dezavantajează mărfurile provenite din țările socialiste, în raport cu produsele similare provenite din alte țări. Există, de asemenea, tendința unor țări din Occident de a exporta cît mai multe mărfuri către țările socialiste, fără însă să se accepte ideea unei echilibrări a schimburilor prin cumpărări de produse din aceste țări. Asemenea piedici, ca și altele, nu sînt de natură să sporească schimburile pe măsura posibilităților oferite de potențialul economic crescînd al țărilor socialiste.

Curentul principal în momentul de față nu este însă reprezentat de aceste bariere — care cad pe măsură cu climatul politic internațional se însănătoșește. Dimpotrivă, caracteristică este înlăturarea tot mai viguroasă a rămășagurilor perioadei «înghețului». Ceea ce este, desigur, caracteristic profund pozitivă care asigură avantaje o netăgăduit tuturor națiunilor lumii contemporane.

telex

- ROMA ● Pentru menținerea prețurilor, «excedentul» producției de fructe este — al treilea an la rînd — distrus. Reprezentanții agricultorilor italieni cer elaborarea unui sistem eficient de desfacere a producției.
- NEW YORK ● Costul operațiunii de lărgire a bazelor militare americane din Taiwan este apreciat la 30 milioane dolari. Se presupune că Pentagonul intenționează să transfere aici o parte din bombardierele aflate în prezent în Okinawa.
- BRUXELLES ● Presa belgiană consideră condițiile de locuit ale celor 700 000 muncitori străini drept «rușinoase». Ziarul «Peuple» a calculat că, închiriînd o cameră unui număr de 6—8 imigranți, un proprietar cîștigă echivalentul chiriei unui apartament luxos, în centrul capitalei.
- PARIS ● Bilanțul activității comune a serviciilor antidrog franceze și americane: o rețea formată din 12 mari traficanți acționînd între Nisa și New York, lichidată într-un răstimp de trei luni.

- MOSCOVA ● Întreprinderile capitalei sovietice vor îndeplini sarcinile planului cincinal (1966-1970) pînă spre sfîrșitul lunii octombrie. Din 1966 și pînă în prezent producția industrială a Moscovei a crescut cu peste o treime.
- LONDRA ● Consiliul municipal al capitalei britanice a hotărît creșterea prețului biletelor la toate mijloacele de transport; la metrou autobuzele costul minim al biletelor a fost dublat.
- VIENA ● «O picătură de apă în mare» — așa au apreciat posesorii automobile din Viena deschiderea noului garaj subteran cu capacitate de 600 mașini. Problema parcării în centrul orașului este considerată aproape insolubilă.
- BELFAST ● Pagubele provocate de recentele inundații din Irlanda de Nord — consecință a celor mai abundente precipitații din ultimii zece ani — și care se cifrează la aproximativ un milion lire sterline sînt să se adauge celor provocate de tulburările din această «vară fierbinte».

UN DECENIU DIN ISTORIA AFRICII

Întrușiți la Addis Abeba, experții africani în istorie care și-au asumat laudabila misiune de a umple un gol ce se făcea simțit în cunoașterea realei istorii milenare a Africii ne anunță că «Istoria generală a Africii», inițiată de câțiva ani sub egida UNESCO, a intrat în faza finală, de redactare. Întimplarea face ca tot capitala etiopiană să fi fost, mai zilele trecute, gazda altor reuniuni, având de asemenea contingență cu istoria — dar cu cea a zilelor noastre; și-au desfășurat aci lucrările, succesiv, Comitetul de eliberare al Organizației Unității Africane, Consiliul ministerial al O.U.A. precedând Conferința șefilor de state africane. Având drept obiectiv comun analizarea complexității luptei pentru totala eliberare a continentului african, elaborarea unor acțiuni comune împotriva regimurilor rasiste, a monopoliurilor practicând o politică neocolonialistă.

Există, între reuniunile istoricilor și cele ale organismelor O.U.A., evidente elemente comune. Să nu amintim decât acest capitol al luptei din zilele noastre pentru desăvârșirea eliberării continentului african: deceniu al șaptelea al acestui frământat secol. De ce tocmai acesta? Existau la începutul anului 1960, pe această parte a Terrei oprinsă între Alger și Capul Bunei Speranțe, Dakar și Mogadiscio, doar 10 state independente. Numai în anul '60 — îndeosebi în vara lui — au pășit pe aceeași cale 7 țări africane. Din anul următor și pînă-n aceste zile numărul statelor independente de pe continentul negru a mai crescut cu încă 16. Pentru aceasta cei zece ani s-au scris ca deceniul eliberării Africii...

N-au fost, totuși, ani lini. A fost necesară o luptă îndelungată și plină de sacrificii a popoarelor africane pentru obținerea dreptului de a-și făuri o viață liberă și demnă, pentru învingerea consecințelor — adesea nefaste — ale războaielor arbitrate ale unor etnii, rămase moștenire din epoca dominației coloniale, pentru consolidarea independenței naționale ca și a stabilității politice interne, pentru asigurarea tuturor acelor elemente atât de necesare angajării ferme pe calea progresului. Și, deși acești ani au coincis cu primul «deceniu al dezvoltării», s-a realizat destul de puțin pe calea depășirii penibilei stări de dezvoltare, a lichidării decalajului care desparte țările africane de cele dezvoltate. Iar la zece ani de la proclamarea de către O.N.U. a «Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale», colonialismul portughez continuă să se mențină, ca și regiunile rasiste, din «triunghiul alb».

Ar fi greșit însă de rezumat istoria acestui deceniu doar aspectele care au întunecat-o. Pe tărâm economic, consecințele adesea dezastruoase ale monoculturii au început să fie înlăturate, în paralel cu naționalizări, cu eforturile de reparare și dezvoltare industrială. Stabilitatea politică, atât necesară, începe să se facă simțită, tot astfel precum dința de unitate la scara întregului continent — oglindită crearea O.U.A., în 1963, ca și în afirmarea unor puncte de vedere comune în probleme majore internaționale. Totodată, africanii nu numai că au cerut cu perseverență, a lungul acestor ani, să se pună capăt amestecului străin treburilor lor, dar au și demonstrat că, atunci când sinteți să se ocupe singuri de acestea, găsesc soluții pașnice și rezonabile — în cazul cel mai recent — al așa-numitei are spaniole. Este, tocmai în acestea, chezașia celor ce vor petrece în deceniile viitoare.

LĂCUSTE...

Lăcustele continuă să constituie o amenințare pentru producția agricolă a numeroase țări, în special din zona tropicelor. Ele afectează anual suprafețe de aproape 3 miliarde ha — sau 20 la sută din întreaga suprafață a uscatului — producând, chiar și în anii considerați «normali», pagube evaluate la câteva zeci de milioane dolari. În urma lăcustelor pământul rămâne literalmente sterp, pierzând ca de foc. Zburînd în imense stoluri ce pot cuprinde fiecare peste zece miliarde de insecte, lăcustele aduc uriașe prejudicii agriculturii și, în consecință, alimentației. Doar un singur asemenea stol poate devora aproximativ 2 000 de tone grâne zilnic. De curînd 200 de oameni de știință din 45 de țări s-au întrunit la Londra pentru a studia posibilitățile inițierii unor măsuri în vederea eradicării acestui adevărat flagel. Ei sînt de părere că, în condițiile tehnicii actuale și cu mijloacele chimice disponibile în prezent, distrugerea lăcustelor nu este o problemă, pericolul putînd fi complet înlăturat în mai puțin de un deceniu. Acțiunea trebuie întreprinsă în faza reproducerii insectelor. Dar faptul că lăcustele pot parcurge peste 5 000 de kilometri din momentul nașterii face ca măsurile întreprinse într-un loc — poate deosebit de energice și eficiente — să fie compromise dacă nu se acționează peste tot în același timp și eficient. Este nevoie deci de un efort internațional amplu și concertat.

...Scurgerea celor 100 000 tone de țiței ale petrolierului gigant Torrey Canion în apele mării, acum câțiva ani, a constituit poate primul semnal serios de alarmă asupra pericolului poluării tot mai intense a apelor mărilor și oceanelor. Dar măsurile luate pentru limitarea poluării sînt insuficiente. Un control riguros lipsește. Numeroase petroliere continuă practica deversării reziduurilor în apele mărilor și oceanelor. În fața agravării pericolului, unele țări au întreprins anumite acțiuni mai energice. Cum însă se poate lupta eficient cînd măsuri cel puțin similare n-au fost luate peste tot, într-un cadru larg, corelat? Cum, mai ales, în condițiile în care o considerabilă parte din transportul maritim al țițeiului are loc, din rațiuni fiscale, sub pavilion panamez și liberian, în acest fel numeroase vase eludînd controlul, iar cele două mici țări — al căror pavilion este folosit — neavînd mijloacele necesare întreprinderii unui control eficient nici măcar asupra vaselor cu adevărat «proprie»? Este nevoie, de asemenea, de un efort internațional amplu și concertat.

...Un raport al Administrației americane, înaintat Congresului zilele trecute, evocă pericolul deteriorării condițiilor mediului înconjurător. În esență, raportul argumentează că nu este nicidecum nevoie să se descurajeze ritmul dezvoltării economice pentru a limita «dezastrul ecologic». O serie de măsuri energice îl vor putea, fără îndoială, evita. În aceleași zile însă, din dispoziția Pentagonului, 14 500 containere cu gaze toxice erau pregătite pentru a lua drumul Atlanticului, în adîncurile căruia urmau să fie scufundate.

Evidență incompatibilitatea intențiilor raportului amintit cu astfel de acțiuni ale Pentagonului. Și te gîndești că, poate mai mult ca pentru altele, este nevoie în asemenea cazuri de un efort internațional — concertat și eficient. Și în același timp să ne imaginăm că ar fi cheltuite, împotriva poluării de exemplu, fabuloasele sume destinate înarmării... Altfel în zadar — la urma urmei — combaterea lăcustelor într-un loc, dacă în altul se creează condițiile proliferării altora, mai devastatoare!...

În Anglia continuă să se desfășoare variate acțiuni de protest împotriva hotărîrii guvernului de a livra arme Republicii Sud-Africane. Acest pichet de demonstranți pe străzile Londrei poartă pancarte pe care, deasupra unor imagini care ilustrează semnificativ rînduilele rasiste instaurate de regimul de la Pretoria, stă scris: «Armele britanice constituie o mare contribuție la modul de viață sud-african».

În timp ce autoritățile militare din Statele Unite au fost nevoite să cheme în fața justiției o serie de militari implicați în sîngeroasele fărâdele de la Song My din 1968, în Vietnam unitățile americane continuă acțiunile de teroare. În fotografie: un sud-vietnamez «suspect» de legături cu forțele patriotice, cu brațele și picioarele legate cu sîrmă, lovit și cu pistolul îndreptat asupra sa, este «interrogat».

ROMA

RECUNOAȘTERE INTERNACIONALĂ

Correspondență specială de la Michele RUBINI

În cadrul lucrărilor celui de-al X-lea congres al Zilelor Medicale Internaționale, ținut la Vibo Valentia, oraș din sudul Italiei (Calabria), medici și specialiști reprezentînd numeroase țări au recunoscut și demonstrat că produsul de notorietate mondială Gerovital H₃ prelungeste viața.

Omul poate ajunge și la o sută de ani printr-o strictă respectare a regulilor de igienă, prin dietă și cure farmaceutice. În acest sens — a declarat prof. Ana Aslan — trebuie înțeles tratamentul cu Gerovital H₃. Novocaina, care stă la baza acestui produs, nu face miracole, nu este «elixirul» lui Faust, cum spun sau cred mulți. Medicamentul acționează mai cu seamă asupra arterelor sclerozate, dilatănd vasele sanguine și provocînd automat o intensificare a circulației sîngelui, cu efecte pozitive asupra țesuturilor deteriorate de procesul de îmbătrînire a organismului.

Prof. Ana Aslan, care în timpul a numeroși ani de studiu a tratat experimental cu Gerovital mii de șoareci, a relevat că durata medie a vieții acestora s-a dovedit a fi cu mult superioară celei a șoarecilor care nu fuseseră supuși tratamentului. Mai mult decât atât, descendenții șoarecilor cărora li se inoculase Gerovital au trăit mai mult decât cei ai celor din grupa-martor. Aceste experiențe au relevat deci că Gerovitalul acționează și asupra elementelor cromozomice.

Mii de persoane au beneficiat, în anii care au urmat fazei experimentale, de rezultatele tratamentului cu Gerovital H₃. Cu toate însă că eficiența produsului este incontestabilă, cu toate că s-a demonstrat clar că el contribuie la cîștigarea unor ani de viață și la ameliorarea sănătății persoanelor vîrstnice, comisia medicală care a examinat medicamentul în Italia s-a exprimat împotriva introducerii acestuia în comerț. Hotărîrea luată — după cîte știm dintre țările lumii numai în Italia — stîrnește îndreptățite nemulțumiri în rînduri largi ale populației italiene.

◀ Din primăvară și pînă în aceste zile de sfîrșit de vară inundațiile n-au conținut să afecteze teritoriile a numeroase țări europene. În fotografie: în piața din fața primăriei orașului bavarez Passau (R.F.G.) singurul mijloc posibil de circulație îl constituie barca.

sapte zile pe pământ

LONDRA

DILEMA

Correspondență specială
de la Gordon SCHAFFER

DI. Edward Heath și noul său guvern conservator au fost se pare șocați de furtuna de proteste pe care a stîrnit-o hotărîrea lor de a livra armament Republicii Sud-Africane. E drept, actualul premier britanic făcuse, în timpul campaniei electorale, afirmații în legătură cu intențiile sale în acest sens; conducătorii laburisti nu le-au acordat însă prea mare atenție — și asta pentru că nici laburistii n-aveau conștiința curată. E adevărat că, în octombrie 1964, devenind prim-ministru, Harold Wilson și-a ținut făgăduiala de a aplica rezoluția O.N.U. în legătură cu embargoul asupra livrărilor de armament către Republica Sud-Africană. Căruia însă, un grup puternic din cadrul cabinetului laburist, din care făceau parte pe atunci dl. Healey, ministrul apărării, și George Brown, ministrul de externe, au început să exercite presiuni pentru ridicarea embargoului. Ministrul de finanțe, Callaghan, a dejucat aceste planuri, dîndu-le în mod deliberat în vileag într-o întrunire a membrilor laburisti ai Parlamentului. S-a aflat totuși ulterior că elicoptere militare britanice, perfect înzestrate, fuseseră vîndute Republicii Sud-Africane în timpul guvernării laburiste.

În februarie 1968 Sir Alec Douglas Home, în prezent ministru de externe, i-a asigurat, la Johannesburg, pe rasiștii sud-africani că, în caz că vor veni la putere, conservatorii vor relua livrările de armament. Și și-a ținut făgăduiala.

O trăsătură demnă de menționat a reacției opiniei publice britanice la această hotărîre este că cetățeni de rînd, care s-au ținut pînă acum deoparte, s-au alăturat campaniei de protest. Biserica, Asociația pentru Națiunile Unite, grupări fără caracter politic și-au unit vocea cu cea a partidelor muncitorești și liberale, a sindicatelor și cooperative. Cel mai puternic val de protest a venit însă din partea țărilor africane, căror li s-au alăturat, spre necazul guvernului conservator, primul ministru al Canadei și conducătorii ai unor state neafricane membre ale Commonwealth-ului. Cîteva dintre țările africane au amenințat chiar că vor părăsi Commonwealth-ul.

Mulți conservatori — deși mai visează încă zilele bune cînd cîteva țări albe împărțeau profiturile provenite din exploatarea colonială — nu le prea pasă dacă Commonwealth-ul va mai pierde cîteva membri; ei sînt însă alarmați de perspectiva pierderii unor surse de materii prime și a unor piețe de desfacere. Aceasta e dilema pe care acțiunea precipitată a lui Douglas Home a pus-o în fața cabinetului conservator. Susținut de membrii de extremă dreaptă ai guvernului, Home intenționează să contribuie la crearea unei alianțe rasiste albe a Republicii Sud-Africane și Rhodesiei, — inclusiv teritoriile ocupate de Portugalia — împotriva restului Africii. Capitaliștii englezi au interese importante în Africa de Sud. Dețin mari investiții în Africa de Sud-Vest, ocupată ilegal de regimul sud-african, participă la proiectul acestuia din urmă de construire a unei uzine de uraniu. Rețeaua relațiilor economice anglo-sud-africane este atît de întinsă încît aproape toate marile firme din Anglia sînt legate, într-un fel sau altul, de Republica Sud-Africană. Ceea ce explică, în bună parte, poziția guvernului conservator în problema livrărilor de armament.

MOMENT ELECTORAL CHILIAN

Atenția acordată de observatori alegerilor prezidențiale care urmează să aibă loc la 4 septembrie este determinată îndeosebi de faptul că ele vor prileji în ultimă instanță o opțiune asupra originalei experiențe politice inaugurate în urmă cu patru ani, o dată

cu instalarea președintelui Frei. În programul său «revoluția în libertate», Frei a promis și a încercat să recupereze parțial ceea ce fusese omis de guvernele precedente. Observatorul obiectiv constată că, pe tărîmul învățămîntului, de pildă, al construirii de spitale, locuințe și școli, Frei a obținut o seamă de succese. Printre momentele importante ale guvernării lui Frei se situează, de asemenea, trecerea treptată a minelor de cupru în patrimoniul statului — acțiune începută cu naționalizarea minelor companiei americane «Anaconda» — precum și reforma agrară.

Programul electoral al candidatului guvernamental Rodomiro Tomic promite continuarea și amplificarea experienței de pînă acum. Se pare că el găsește o amplă audiență în rîndul corpului electoral. «Victimele» reformelor realizate de Frei s-au regrupat în Partidul național, formațiune politică ce l-a desemnat drept candidat pentru alegerile prezidențiale pe Jorge Alessandri, «marele taciturn», fost președinte al țării între anii 1958 și 1964. Platforma electorală prezentată de acesta este dominată de ideea revenirii la «timpurile cînd libertatea patronatului era deplină». Alessandri nu promite lucruri mari, numai «ordine și disciplină», precum și lichidarea inflației — eșecul cel mai vizibil al guvernului Frei.

Printre punctele principale ale programului electoral al lui Salvador Allende, candidat unic al formațiunilor stîngii, reunite în «Unidad Popular», din care face parte și partidul comunist, figurează «naționalizarea treptată a tuturor bogățiilor de bază și a tuturor monopolurilor autohtone și străine ce operează în țară». Se consideră de altfel că stînga participă la alegeri cu șanse apreciabile, la care contribuie în bună măsură și personalitatea lui Allende (în scrutinul prezidențial din 1964 el a obținut 40 la sută din voturi).

În cazul în care nici unul dintre ei nu va obține la alegerile de la 4 septembrie majoritatea necesară pentru a ocupa fotoliul prezidențial, Congresul va fi acela care va proceda la departajare. Actuala componență a Congresului nu avantajează nici una dintre principalele formații politice (democrat-creștinii dețin acum 75 mandate, partidul național 40, partidele de stînga 85 de locuri). Numai o coaliție între două dintre cele trei forțe politice fundamentale ar putea desemna pe președinte, în cazul în care Congresul va fi cel chemat să o facă.

Frecvențele conflicte de muncă, demonstrațiile, ciocnirile dintre tineretul universitar și poliție, semnalate în ultimul timp, dau campaniei electorale o tentă de violență necunoscută pînă acum chilenilor. Tensiunea se datorează și unui alt component al societății chilieni: armata, despre care circulă zvonuri că ar pregăti o lovitură. Se apreciază că, oricum, militarilor vor avea

ceva de spus, fie înainte, fie după consumarea momentului votării. Ceea ce nu ar însemna însă implicit o lovitură de forță.

Ileana DUMITRESCU

BUSINESS SÎNGEROS

În Monaco își are reședința Samuel Cummings, deținător al unei averi personale de 10 milioane dolari, bun cunoscut al multor personalități sus-puse din diferite țări ale lumii.

Societatea al cărei proprietar este — Interarmco — s-a născut curînd după terminarea celui de-al doilea război mondial, din ideea de a cumpăra căști germane, în mare abundență pe atunci, cu 50 cenți bucata și a le revinde unor muzee cu 4 dolari. Au urmat cumpărări și vînzări de armament de cele mai diferite feluri, rămas fără utilizare de pe urma războiului. Fostele guverne beligerante vindeau, iar în alte părți ale lumii, adesea în țări din Africa, Asia, America Latină, armele se cereau cu înfrigurare. Nu arareori acestea erau vîndute de preferință unor guverne dictatoriale, fapt care, spun unele surse, nu ar fi fost cu totul străin de sfaturile unui for ca CIA, al cărei «colaborator» Cummings a fost un timp.

În statul Virginia din Statele Unite, Interarmco posedă 10 mari depozite, suficiente — afirmă Cummings — pentru a înarma 40 de divizii de infanteriști. În toate marile orașe ale lumii capitaliste oameni de legătură ai lui Interarmco depistează viitoare conflicte și oferă armament. Toate metodele sînt bune, inclusiv corupția la nivel foarte înalt. Correspondența se poartă de obicei prin cifru.

Interarmco este cea mai importantă societate privată care se ocupă de comerțul cu arme — ea furnizînd 90% din acesta. Restul de 10% îl acoperă alte 6 societăți. Una dintre ele, Adam Consolidated, a importat în S.U.A. în 1960 125 000 puști italiene de tip Mannlicher Carcano, din care una a fost cumpărată în martie 1963 de un individ, pe atunci încă necunoscut — Lee Harvey Oswald.

Cummings și ceilalți traficanți de arme constituie o parte dintr-un uriaș și foarte profitabil business modern, efectuat atît de guverne cît și de societăți private — acela al comerțului cu arme, pe care îl descrie George Thayer în cartea sa «Les marchands de guerre». 200 miliarde de dolari s-au cheltuit numai anul trecut în lume pentru armament. Pe ultimii șase ani cifra se ridică la 1 000 miliarde — sumă egală cu rodul muncii pe doi ani a 93 de țări în curs de dezvoltare.

Irina VIANU

cronica de trei secunde

SOMNUL

...Dar noi, oamenii simpli, oamenii din popor, cei care trudem din zori pînă în noapte pentru a spori bogăția lumii, noi aceștia — miliardele de furnici care creăm furnicarul și nu numai că-l creăm dar îl și suportăm — noi de ce n-am fi, timp de cel puțin 300 de ani, maharadjahi? Nu toată ziua, firește, că ne-am plictisi și ne-ar veni rău. Dar măcar la 3 dimineața. Căci privilegiul maharadjahului din Aron — oricît ar fi el de privilegiu, oricît de odios ne-ar fi privilegiile individuale — nu merită să se piardă fără urmă în neantul istoriei. Nu. Să recunoaștem că e o plăcere, o mare plăcere, a dormi adînc și neîntors la 3 dimineața, un tun să bubie în centrul orașului o lovitură, o biată lovitură, și santinela să anunțe lumea: «Liniște! Alteța Sa doarme!». Sigur, pentru un singur om e o plăcere prea mare și, ca atare, nedreaptă și urîtă. Dar pentru 3 miliarde de oameni? De ce n-am fi, cît dormim, trei miliarde de altețe, timp de 3 secunde, la trei dimineața, trei sute de ani, nu mai mult? Nu merităm? Nu sîntem

NESOMNUL

...Visuri, visuri, visuri. Tot ce am scris

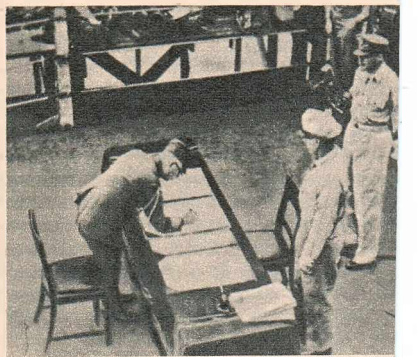
O parte a antrenamentului componentilor viitoarei expediții spațiale americane «Apollo-14» (în fotografie, de la stînga: Joe H. Engle, Eugene A. Cernan, comandantul Alan B. Shepard — al patrulea — și comandantul modulului lunar, Edgar D. Mitchell) s-a desfășurat recent în R.F.G., într-o regiune aridă a unui crater provocat de căderea unui meteorit, lîngă Tübingen.

arhivă-foto

SFÎRȘITUL...

Fotografia aceasta consemnează ultimul secvență a celui capitol cîmplit din istoria omenirii care s-a numit al doilea război mondial: momentul semnării capitulării Japoniei, la bordul cuirasatului american «Missouri», ancorat în apele Pacificului, în apropierea portului Tokyo. Cel care semnează este generalul Yoshijiro Umezumi, din marea stat major imperial japonez. În fața lui lîngă microfon, se află generalul Mac Arthur imputernicit de guvernele S.U.A., Angliei U.R.S.S. și Chinei să hotărască condițiile capitulării. Din partea Japoniei mai seneză ministrul afacerilor externe, iar din partea învingătorilor, delegații a nouă țări S.U.A., China, Anglia, U.R.S.S., Australia, Canada, Franța, Olanda și Noua Zeelandă. Documentul poartă data: 2 septembrie 1945. Este ziua încetării celui de-al doilea război mondial, care a durat 2 194 de zile și la care au participat 61 de națiuni, cu efective militare însumînd 110 000 000 de oameni. Pierderi de vieți omenești: 29 604 000 de ostași și 30 497 000 de civili.

Ion MUNTEAN

mai sus e visare — «fără reazim, fără focum zice poetul. Viața e nemernică, v e un călău dacă a avut inima să-l ucidă Valentin Medina-Paves.

Spania întreaie îl cunoștea. Spania treagă îl respecta. Valentin Medina-Paves avea 71 de ani și nu dormise — zice-se niciodată. Ziarele, dar și presa medicală specialitate, îl studiau ca pe un fenomen. Valentin Medina-Paves se plimba ziua noaptea, fără odihnă. Spania îl consacra drept campion mondial al insomniei. Într-una din peregrinările sale nocturne, lî Albacete, o mașină l-a călcat și l-a omorât.

Eu cred că lumea avea nevoie de un campion mondial. Din multiple motive pe care nu le enumerăm aici, acum — abia m-am trezit dintr-un somn nerăgătat, urît, fără vise — singura manifestare prin care am înțeles să cinstesc, în noaptea de 20 spre 21 august, memoria marș dispărut. Fie-i țărîna ușoară!

Radu COSA

de Petru ISPAS

TABACHEREA

Cînd am intrat în atelier, primul om de care am dat cu ochii a fost el. Mărunt, cu mușchii aruncați pe sub piele parcă la întimplare, ivindu-se, din loc în loc, noduroși și amenințători. Privirea mi s-a părut rea, distantă, rece. Un fior mi-a trecut pe spinare și așa fi fugit dacă tata, cu pălăria în mîna, nu acoperea ușa. Cît am stat așa, nu știu. Mie mi s-a părut mult, tare mult. Poate să fi fost puțin. Nu mai știu. Dar mă apucase disperarea, groaza, nostalgia după maidan, după copiii care băteau mingea sau poate că erau la gîrlă ori în cimitir, pentru că era vremea creșelor... Și erau niște ciresi în cimitirul Sfînta Maria... Mi se făcu un dor sfîșietor după joaca ne bună de fiecare zi, după mingea noastră de cîrpă, după goana urbată de pe cîmpul din spatele uzinelor (Franco-române), după ceasurile petrecute cu undița în mîna pe malul gîrlelor, după veselie și pofta de rîs, pofta aceea ne bună de rîs, din te miri ce... Și mi-a venit să plîng cu hohote, pentru că, uitîndu-mă la mușchii noduroși ai omului acestuia, mă apucase o milă umplită de mine... Cînd mi-am revenit, tata plecase, iar eu rămăsesem singur în mijlocul telierului, auzind o întreagă fierărie care se ovesea, se freca bubuind și tunind asurzitor. Iau așa mi se părea.

Și deodată s-a făcut liniște, o liniște atît de tranie, de apăsătoare, încît am ridicat capul și m-am uitat mirat în jurul meu. Atelierul era învăluit într-o lumină plăcută de început de ară, mașinile — strunguri, raboteze, freze — liniate frumos, strălucindu de curățenie. Lîngă erete, sub geamuri, dulapurile de scîndură, opsite în albastru. În dreptul lor, lucrătorii și cencilii luau masa. Aproape de intrare, pe un podium, de unde se putea cuprinde cu privire întregul atelier, la o măsuță de bronz se servea probabil și ca birou, se afla el. Încea liniștit, privind pe fereastră cerul albastru, curat. L-am privit cu atenție și am simțit, treptat, teama, disperarea se șterg. — a liniștit fața lui de om cu inima bună, însă fundul sufletului păstram puțină teamă vorită din aerul de încăpățînare pe care îl avea bărbia aruncată înainte, hotărîrea eximată de sprîncenele adunate nod la rădăcina usului. Îi urmăream parcă cu degetul fiecare ietură a feței, și dacă așa fi avut o cretă în înă i-aș fi desenat cu ușurință chipul.

— Tu ai ochi albaștri?
Am tresărit speriat, ca și cum m-ar fi surins administratorul cimitirului în cireșul lui eferat. Mi-a făcut semn să mă apropii.
— Tu ai ochi albaștri?
— Da, așa cred... Cred că da... Sigur, alștri.
— De ce toți pictorii au ochi albaștri?
— Nu știu, nu știam... Dacă spunei dumavoastră...
— Am cunoscut eu unul care avea ochi alștri și îl mi-a spus că..., dar poate nici el știa bine. Ce zici de asta?
Și mi-a întins un desen făcut cu creionul pe coală comercială. L-am privit și am izbucnit rîs. De pe hîrtie mă privea, speriat, pe sub zorocul unei șepci trase mult peste ochi, puști cu o față prelungă, buzat, năos, cu o mașă largă pe el care-l ieșea într-o parte fr-un pantalon cu un crac mai lung și unul scurt. Stătea cu picioarele desfăcute, cu mâinile în buzunar, cu umerii puțin aduși înapoi, toată atitudinea lui exprimînd parcă o jurătură spusă mai mult de frică decît de rădă. M-am oprit din rîs și m-am uitat mirat la el.

— Bine, dar ăsta sînt eu.
O strălucire de bucurie i-a fulgerat în priviri, o că care, rîzînd, a întins mîna și a luat înapoi hîrtia.

— Și dumneavoastră?
Mi-a făcut complice cu ochiul și a dat hîrtia nenilor care continuau să mîncea. A trecut mîna în mîna, stîrnind la unii zimbete, la alii hohote de rîs. A adus-o înapoi un flăcău lît, slab, care s-a apropiat de meșter cu mișcări timide și i-a spus fără să-l privească:
— Îi iau eu.

— Voiam să-l țin pe lîngă mine. E prea crud. Dacă vrei tu... Îl cheamă Gheorghe, pe su Ionescu, zugrav, prieten cu mine. Bănuială făcută șapte clase, iar un an a bătut danul. Tat-su voia să-l dea ucenic într-un atelier la un pictor. Zice că e talentat. Dacă are talent la pictură, o să învețe bine și meseria de pictor. Și apoi, întorcîndu-se spre mine: — el îl cheamă Ilarion. E din Popești-Leorina. Alde taică-su voia să-l facă popă. S-a

speriat și a fugit de-acasă. L-am găsit la poliție cînd am fost dus și eu acolo cu niște daravele. Zice că n-are voce, și n-are, săracu', că l-am pus și eu să cînte. Și popă fără pic de voce dracu a mai văzut!

Și m-a expediat cu un gest, punînd hîrtia cu desenul într-o mapă pe care a încuiat-o în dulapul lui.

Așa am ajuns ucenic, așa mi-am început prima zi de ucenicie într-un atelier particular condus de un om pe care începusem să-l iubesc din ce în ce mai mult.

Era în preajma începerii celui de-al doilea război mondial, într-o perioadă de relativă înflorire a întregii vieți economice, dar și de manifestări din ce în ce mai evidente și mai violente ale elementelor fasciste. Devenise cumplită prigoana comunistilor. Și Ilarion îmi spusese că el, meșterul nostru, e comunist, că asta era pricina pentru care ajunsese la poliție cînd l-a găsit pe el, Ilarion, că din cînd în cînd năvălesc în atelier oamenii Siguranței și răscolesc toate dulapurile și pleacă înjurînd și amenințînd pentru că niciodată nu au găsit ce căutau.

— Și ce au căutat, Ilarioane?
— Manifeste, Ghiță.
— Și cum sînt manifestele, Ilarioane?
— Păi, unele mici cît eticheta, altele mai mari...

— Nu, nu, ce spun, ce vor?
— Lasă, cînd o să am unul o să ți-l arăt.

Și într-o zi mi l-a arătat. Meșterul fuma răsucindu-și singur țigări. Tinea tutunul și foita într-o tabacheră de tablă nichelată. În ziua aceea a lăsat tabacherea pe masă și lucrătorii, la intervale de timp, s-au dus, pe rînd, să-și răsucească cîte-o țigară. Băgau mîna în tabacheră și plecau. S-a dus și Ilarion. Cînd s-a întors, mi-a făcut semn să mă apropii. În podul palmei era un fluturaș (mai tîrziu am aflat că se numea așa). Chema oamenii să se ridice împotriva războiului criminal care se apropia, împotriva armatelor hitleriste care începuseră să umple țara.

Și în ziua aceea au venit din nou polițiștii. S-au repezit turbați la dulapuri și le-au răscolit. La dulapul meșterului începuseră să desfacă și scîndurile. Rămăsesem înlemnit, privind ca hipnotizat tabacherea deschisă pe masă. Dumnezeule, ar trebui să mă reped să o iau, să fug cu ea, să o ascund... În clipa aceea am simțit că ceva îmi arde obrazul, că altceva greu și dureros îmi cade după ceafă, aruncîndu-mă cu fața în lada cu span. M-am simțit ridicat în sus și pe obrazul celălalt am simțit o nouă arsură. Am auzit un hohot de rîs și pentru o clipă am văzut fața unui agent schimonosindu-se de plăcere, și apoi ochii măriți, speriați, ai lui Ilarion și mîna ridicată, după care a mai urmat o plesnitură, și încă una, și apoi alta... Acum nu mai simțeam nimic, doar auzeam plesniturile. Dar parcă erau date altuia. Apoi nu le-am mai auzit nici pe astea. Vedeam gurile deschise, probabil hohotînd sau urlînd, ale agenților adunați cerc în jurul nostru. Și deodată Ilarion parcă a zburat de lîngă mine și am văzut fața blindă a meșterului, i-am urmărit buzele mișcîndu-se, spunîndu-mi parcă ceva. Mi-a dat o cană cu apă și mi-a pus pe față o batistă udă. Agenții au spart cercul înjurînd și au început să rupă cu și mai multă furie acum podiumul pe care se afla masa. De pe masă însă tabacherea dispăruse. Nu au găsit nimic, nici în dulapuri, nici «la perchezitia corporală». Și cînd au plecat l-au luat cu ei și pe meșter.

— Mă Ghiță!
— Da, Ilarioane.
— Mă Ghiță, eu n-am vrut...
— Ba ai vrut, Ilarioane.
— Mă Ghiță, eu n-am tăiat un pui, n-am lovit un om în viața mea...
— A avut taică-tu dreptate, Ilarioane, popă trebuia să te faci. Dar nu ca ăla care l-am avut eu la religie. Bătea cu vîna de bou, de te p... pe tine.

— Mă Ghiță, mă ierți?
— Du-te dracului!

Cu Ilarion m-am mai întîlnit de-atunci. De fiecare dată și-a cerut iertare, de fiecare dată l-am trimis la dracu. Ultima dată i-am propus un aranjament: «Mă, după ce te pensionezi, că tot nu mai ai mult, mergem la hanul din salcîmi, că nu ne cunoaște nimeni, ne-mbătăm bine, intrăm în pădure și-ți dau o bătaie zdrăvănă, și sîntem chit. De acord?» A fost de acord. Numai că nu am reușit să ne întîlnim și să mergem la hanul din salcîmi.

de Ioan GRIGORESCU

MICUL EIFFEL

Întotdeauna cînd oamenii au realizat irealizabilul s-a zis despre ei că au fi pactizat cu diavolul. Așa s-a spus despre Apolodor din Damasc, despre arhitectul Vauluzei, despre Céret și Cahors, despre Edison și Eiffel. «Ce mic e acest om!» — a exclamat un vizitator văzîndu-l pe Eiffel la picioarele uriașului său turn. Într-adevăr, un metru și 65 cm, în comparație cu trei sute de metri. Și astăzi bustul său aurit apare trist, insignifiant, strivit de unul din picioarele monstrului. Căci, o dată desăvîrșită, opera și-a devorat creatorul. Eiffel știa asta: turnul care îi purta numele avea să devină curînd mai celebru decît făuritorul lui.

Și-au dorit parizienii această progenitură de fier mohorit, pe cît de lipsită de grație pe atît de inutilă? Difical de dat un răspuns afirmativ. Și totuși l-au iubit și s-au mindrit întotdeauna cu el. E greu de imaginat Parisul fără silueta lui. Și cînd, în vara acestui an, președintele Consiliului municipal al metropolei de pe Sena a anunțat că turnul va trebui demolat din cauza procesului continuu de corodare a metalului, parizienii au simțit aceeași neliniște, aceeași strîngere de inimă ca bunicii lor de acum optzeci de ani care asistau la vertiginosă și amenințătoarea înălțare a colosului. Spaima era dată atunci de teama surpării fundațiilor, a prăbușirii imensei schelării metalice peste casele din Champ-de-Mars, de imposibilitatea rezistenței lui la furtunile de toamnă și de iarnă de pe valea Senei. În biografia colosului există chiar dosarul unui proces intentat de locuitorii cartierelor din jurul turnului împotriva statului, municipalității pariziene și a lui Eiffel personal, din frica în fața unei eventuale prăbușiri. «Va rezista!» — a răspuns micul Eiffel, asumîndu-și întreaga responsabilitate. Și progenitura lui a început să se înalțe cu viteza asamblării unui joc mecanic. Dar pentru constructorul lui și pentru sutele de muncitori de pe șantierul din stînga Senei, jocul nu era de loc joc.

Înghet, argila de tăiat cu toporul, schelete omeniești ivindu-se din țărîna fostului cîmp de luptă vechi de o mie de ani, unde în 888 s-a desfășurat singeroasa bătălie dintre parizieni și normanzi, și vîntul turbat șuierînd printre riglele celor patru brate ale turnului care se înaltau paralel spre un dramatic punct de întîlnire... Mi-au plăcut întotdeauna ambițioșii, perseverenții, cei ce nu au dat un pas înapoi din calea izbîndirii viselor lor, cei ce au crezut cu fanaticism în puterea lor și au avut încredere nețîmuriță în oameni. Alexandre Gustave Eiffel a fost unul dintre aceștia. Îl cunoaștem mai mult prin turnul său, și puțin știu că el a fost realizatorul excepționalei schelării interioare a Statuii Libertății de la porțile New Yorkului, lucrată de sculptorul Bartholdy, căruia, pentru a modela «Libertatea luminînd pămîntul», i-a servit drept model o față de moravuri ușoare din Montmartre... La vremea lui, Eiffel a fost unul dintre cei mai temerari constructori de poduri, de căi ferate și viaducte. Cele 42 de poduri de pe linia Poitiers-Limoges, șirul de viaducte între Gannat și Commentry sînt opera lui. Podul de peste Duro, în Portugalia, cu arcul său de oțel de peste 160 de metri lungime, deschis la două sute de picioare deasupra riului, podul Garabit, din Franța, care și astăzi stîrșește invidia admirativă a constructorilor, îi poartă semnătura. 564 metri lungime, din care 448 realizați în voiele unui gigantic mecano metalic la 90 de metri înălțime deasupra albiei fluviului fac din această capodoperă inginerescă o adevărată sfidare a procedeeelor «clasice» în construirea podurilor demontabile.

Și turnul? Turnul acesta devorator al unei vaste opere, mai celebru decît creatorul său, deși îi poartă numele, mostra aceasta de ambiție, de voluptate a puterii, de orgoliu? Cine a avut ideea înălțării lui? Nu se mai știe. Eiffel, copilul genial, s-a jucat cu mecanoul lui pentru adulți și a spus: Babilonul e posibil. Jules Verne abia publicase «Cinci săptămîni în balon», «De la Pămînt la Lună», «20 000 de leghe sub mări», «Ocolul Pămîntului în 80 de zile»... Lumea descoperise telegrafal, electricitatea, locomotiva cu aburi, motorul cu explozie și se juca de-a inventiile. Un turn de o mie de picioare, inutil dar superb în monstruoșitatea lui rece, era o demonstrație de cutezanță, de forță, de ingeniozitate, o excepțională mașină infernală a uitării de sine, a capacității de vis, în silueta căruia se putea întrezări imaginea de mai tîrziu a gigantelor rampe de lansare pentru navele interplanetare.

Utilitatea? Mai întii s-a vrut suportul unei uriașe lămpi electrice care să lumineze Parisul. Apoi punct de observație pentru pompierii metropolei de pe Sena. În sfîrșit, singurul scop practic în afara exploatarei turistice (2 500 000 de vizitatori pe an) a devenit instalarea pe virful lui a antenelor de radio și televiziune. 7 000 tone de metal, 12 000 de traverse, 2 500 000 de șuruburi, patru vagoane de vopsea pe care oxidarea fierului o solicită la fiecare șapte ani, zeci de legende: se spune că picioarele colosului s-ar sprijini pe niște uriașe burdufuri cu apă, capabile să-i ofere elasticitatea necesară în timpul oscilațiilor provocate de loviturile vîntului, că Eiffel și-a vindut sufletul diavolului pentru a-și putea desăvîrși opera, că, din cînd în cînd, turnul exercită o atracție irezistibilă pentru sinucigașii romantici... Nimic adevărat. Numai doi ani de muncă atroce, pe baza unor planuri de uluitoare precizie. Două momente de angoasă: rezistența fundamentului în care colosul nu trebuia să apese pe metrul pătrat mai mult decît un zid de casă cu trei etaje, și ceasul întîlnirii celor patru brate la platformă. Primul moment a fost trecut prin respectarea legilor echilibrului și prin suplețea oțelului; al doilea, prin calculul milimetric al riglelor care s-au împreunat în punctul critic fără a fi nevoie ca o singură pilă să fie pusă în mișcare. Și n-a rămas decît coșmarul locuitorilor din cartierele învecinate, al căror somn tresărea neliniștit la umbra monstrului, în creșterea lui vertiginosă. Apoi, cînd steagul francez a fost înălțat de mîna lui Eiffel în virful turnului, lumea a răsuflet ușurată. Marea jucărie pentru oamenii mari a fost terminată.

«Ce mic e acest om!» — a exclamat cineva văzîndu-l pe Eiffel la picioarele progeniturii sale.

Ador oamenii mici care fac lucruri mari, fie și aparent inutile. Turnul lui va rezista încă un secol.

MODA RECITĂ RAPSODIA TOAMNEI...

alegeți-vă modele noi
de confecții
de sezon

carte

● Al. Graur: **Scrieri de ieri și de azi.** Sumarul acestui volum, care include o culegere de articole apărute în diferite periodice, cuprinde capitolele: Lingvistică generală, Lingvistică latină, Lingvistică românească. Acad. Iorgu Iordan, care semnează prefața, ne comunică, printre altele, următoarele gânduri despre eminentul filolog: «Contribuțiile lui au dovedit de la început nu numai o foarte bună cunoaștere a vorbirii familiare, ci și un simț deosebit pentru înțelegerea și explicarea ei științifică. L-au ajutat la aceasta atât pregătirea științifică de ordin teoretic, cât și un rar spirit de observație, care se extindea și asupra unor limbi străine sub forma lor vorbită. Aceste calități au făcut din el, cu timpul, cel mai bun etimolog al nostru din momentul de față». Volumul mai cuprinde și un repertoriu bibliografic al lucrărilor academicianului Alexandru Graur (1925-1970) întocmit de Lucia Wald (Editura științifică).

● Iuliu Rațiu: **Ah, acești adolescenți!** Romanul e a treia carte dintr-un ciclu dedicat tinereții. Prima carte, intitulată «Planeta de adolescent», e reinclusă în acest volum, secunda fiind «La revedere, Făt-Frumos», care nu înțelegem de ce n-a fost și ea retipărită cu celelalte două. Personajele cărții trăiesc marile și delicate probleme ale adolescenței, căroră autorul le conferă acea poezie specifică vârstei (Editura Albatros).

● Emil Mihuleac: **Sistemul probator în dreptul civil.** Lucrarea, apărută de curând în Editura Academiei Republicii Socialiste România, reprezintă o demonstrație științifică a contribuției pe care o are sistemul probator în realizarea rolului educativ al activității instanțelor de judecată pentru cultivarea membrilor etice și cetățenști ale marelui societății socialiste. Volumul e elaborat pe baza unei bogate și variate bibliografii române și străine.

● Ion Chiriac: **Răsărit de fată mare.** Poemele din această carte atestă un poet de grave meditații, care însă datorită cultivării unei metafore de frumoasă și sugestivă plasticitate nu cade în discursivitate și abstract. Preferințele sale pentru o tematică istorică îi prilejuiesc o poezie încălzită de un autentic și generos suflu patriotic (Editura Junimea).

● La Editura Univers a apărut volumul **Memorii de Alexandre Dumas-tatăl (1803-1870).** Traducerea, Octavian Nistor; prefață, Ion Brăescu.

● Tot la aceeași editură (colecția Meridiane) a apărut romanul **Miezul nopții**, de Julien Green. Traducere, Lucia Demetrius.

● La Editura științifică semnalăm apariția cărții **Cronicari munteni.** Texte selectate, studiu introductiv, note și glosar de Liviu Onu.

● Informație utilă și comentarii pertinente găsim în cartea **Teatrul antic (grec și latin)** de Octavian Gheorghiu, apărută la editura Meridiane.

● Un toarte folositor instrument pus la dispoziția turiștilor din țară și de peste hotare, ca și a celor cu sarcini de deservire în acest domeniu — lucrători din magazine, hoteluri, agenții O.N.T. — îl constituie ghidul **Unității autoserice și alte adrese utile** editat de UCECOM — Întreprinderea de prezentare și reclame a cooperăției meșteșugărești. Redactată în 5 limbi (română, engleză, franceză, germană, rusă), broșura poate fi folosită foarte bine și de necunoscuții ai acestor limbi, grație însemnelor grafice și schițelor folosite, extrem de ușor de interpretat.

cinema

Daliah Lavi

● **Departate de mulțimea dezlănțuită** (în ultimă instanță s-a preferat «mulțimea dezlănțuită» în loc de «mulțimea nebună»). John Schlesinger ne învață cum stau lucrurile cu «spiritul cărții» și cu adaptarea «în termeni cinematografici moderni». Regizorul englez nu s-a sfiit să urmărească litera romanului lui Thomas Hardy și să-l transpună pe ecran cu o remarcabilă supunere deopotrivă în fața literaturii și a unui cinematograful cu rigori clasice. Distribuția este un adevărat prilej de sărbătoare: Julie Christie, Alan Bates, Peter Finch, Terence Stamp.

● **Iubiri tăcute.** Pelicula oarecare, fără altă dorință decât aceea de a atrage atenția asupra nesfârșitelor căi ale apropierii dintre oameni. Regia — Herrmann Zschoche. Interpreți — Manfred Krug, Jaccki Schwarz, Jutta Hoffmann.

● **Întâlnire la vechea moschee.** Cineastul din Tadjikistan, Subhat Hamidov, își încearcă puterile pe teritoriul filmului de aventuri. Interpreți — Hadjiberdi Narliev, Roman Homiatov. Aleksandra Zavalova, Ramiz Djibrailov, L. Hmelnitkaia.

● **Întoarcerea doctorului Mabuse.** Autorul seriei **Winetou**, regizorul Harold Reinl, a găsit o nouă mină de exploatare: figura înspăimântătoare a doctorului Mabuse. În distribuție — Gert Froebe, Lex Barker, Daliah Lavi, Fausto Tozzi, Wolfgang Preiss.

● **Richard Belducci transformă Hamlet într-un western** intitulat «**Sub puterea soarelui**». Deocamdată se cunoaște numai numele vedetei feminine: Maria Schell.

disc

● **Culegerea de cîntece «Maramureș»** continuă seria discurilor închinată muzicii noastre populare din toate regiunile țării, cunoscută și foarte cerută în străinătate sub denumirea «**Întâlnire cu România**». În cazul de față, folclorul maramureșean este făcut cunoscut tuturor, înăuntrul și-n afara hotarelor, cu contribuția soliștilor Angela Buciu, Ion Petreș și Ștefan Petreș, Gheorghe Stîngău. Orchestra George Vancu asigură un calificat acompaniament de specialitate. Se dovedește extrem de utilă bogata prezentare a muzicologului și folcloristului Harry Brauner (EPE-0470).

● **Laureații concursului «Cerbul de aur» '70**, poate fi considerat de pe acum un disc de valoare antologică. Mai întâi, pentru că pe mulți dintre interpretii înregistrați pe această imprimare nu-i vom mai «vedea» probabil niciodată. Iar în al doilea rând, pentru că muzica compozitorilor noștri sună cu un farmec deosebit în rusă, franceză sau engleză. Francine, Joe Dolan, Julie Saget, Lilian Harriet, Doina

Spătaru, Galina Nenașeva, Bernadette, Pașa Hristova, Angela Simile, Lize Marke și Therese Steinmetz ni-i cîntă entuziasmant pe îndrăgiiții publicului nostru Temistocle Popa, Alexandru Mandy, Mișu Iancu, Aurel Giroveanu, Paul Urmuzescu, Ion Cristinoiu, Vasile Vasilache-jr. și H. Mălineanu (EPE-0473).

● Am sugera casei noastre de discuri imprimarea unui disc de incontestabil succes. Bazindu-ne mai ales de popularitatea de care se bucură materia primă. E vorba de un disc intitulat **Laureații «Stelei fără nume»**. Într-o prezentare mai neobișnuită, cu Dan Deșliu și juriul în pauzele dintre cîntece și cu un prolog de câteva minute cu cele mai atractive fragmente din celebra înregistrare a televiziunii la care și-au dat concursul benevol «pознаши» candidații ai trofeului atât de mult râvnit. Zău c-ar merita! Ar fi un tip nou și aparte de disc!

muzică

● **Începînd de sîmbătă, 5 septembrie, și pînă luni 21 septembrie,** toate sălile de muzică ale Capitalei — **Ateneul român, Sala mare și Sala mică a Palatului, Studioul de concert** la RTV, **Opera română** — vor străluci festiv în luminile celui de-al V-lea **Festival și Concurs internațional «George Enescu»**. Deschiderea festivă (5 septembrie ora 20, Sala mare a Palatului) este rezervată, prin tradiție, **Filarmonei bucureștene** ce poartă numele marelui muzician omagiat. Ascultăm Simfonia a III-a de George Enescu. Dirijează Mihai Brediceanu; dirijorul corului, Vasile Pittea.

plastică

După Cluj și Iași, alte trei filiale ale Uniunii artiștilor plastici sînt prezente cu expoziții reprezentative la București. Este vorba de Ploiești, Tg. Mures și Timișoara:

● **«Timișoara '70»**. Peste o sută de lucrări de pictură, grafică și sculptură expun artiștii plastici timișoreni. O largă gamă stilistică, dar mai ales un accentuat spirit de modernitate cu totul notabil caracterizează selecția. De la arta obiectuală la suprealism, de la arta optică și cinetică la cea spațială sau de factură abstractă, aproape toate curentele contemporane sînt prezente, vîndu-se o tendință — fără excese — spre inovație în explorarea unui nou figurativ (Dalles).

● **Artiștii plastici din Tîrgu Mureș** se prezintă ca o constelație distinctă, deschisă tendințelor și căutărilor noi. Temperamental ei înclină însă spre o prezentare figurativă accentuată a realității, optînd pentru zonele revelante ale dramaticului și expresivului, adeseori pentru o simbolistică și problematică de tip expresionist. În expoziția de la Dalles expun 35 de autori peste 100 de lucrări.

● **Mai puțin amplă, selecția ploieșteană** de la Dalles relevă temperamente și realizări diferite de la un autor la altul, dar nu mai puțin o comuniune de artiști care cultivă realul, și, prin colorism, spiritul tradițiilor școlii românești de pictură, dar și inspirația folclorică sau neliniștile existențiale, tinzînd adeseori spre sinteze plastice moderne. Cei 19 artiști expun peste 70 de lucrări.

● **Industria în viziunea celor 40 de autori** — artiști-fotografi sau fotografi de presă — e foarte diversă, de la panoramic la amănuntul simbolic. Imaginile sînt adeseori documente, dar mai ales selecții spectaculare menite să arate puterea dar și frumusețea potențială ale ambianțelor industriale (Galeria de artă fotografică, Brezoianu 34).

● **Mariana Cretzu-Medeleni** — sculptură. Cîteva lucrări de sculptură monumentală — «Orfeu», «Maternitate» etc. — de o certă expresivitate. Dar predilecția artistei se îndreaptă spre ceramica mică și portrete, unde sensibilitatea sculptorului se realizează în forme și compoziții expresive și calme, departe de experimentele de ultimă oră (galeria «Orizont», Bd. Bălcescu 23).

● După două decenii de cercetări laborioase, criticul de artă Radu Bogdan publică cea mai vastă monografie despre Ion Andreescu care a fost scrisă sau editată vreedată. Concepută în 3 volume, primul dintre acestea («**Artistul în epocă**») a și văzut lumina tiparului (Editura Meridiane).

teatru

● **Sosesc diseară (parcul Herăstrău):** un strop de veselie estivală în cumplita arșiță artistică a acestei veri bucureștene, un zîmbet vechi și uitat — de prin 1932 — al lui Tudor Mușatescu, adus la rampă și în actualitate de o mica trupă improvizată la rezezeala sub egida ARIA. Regia — Ion Cantacuzino, actorii — St. Mihăilescu-Brăila, Maria Voluntaru, Marcel Enescu, Victoria Corciov, Daniela Anencov, Ileana Cernat, Șerban Cantacuzino — au făcut tot ce era omeneste cu puțință pentru a ne desceji fruntea timp de două ceasuri și jumătate. Lucru mare!

● **Teatrul Național bucureștean** ne anunță pentru prima parte a stagiunii viitoare un spectacol în care ne punem mari speranțe: **Regele Lear** în regia lui Radu Penciulescu și scenografia Floricăi Mălureanu. În rolul titular — ați ghicit, desigur — George Constantin, unul dintre cei mai tineri Lear pe care i-a notat istoria montărilor acestei capodopere shakespeariene.

● **Viziuni flamande** — spectacolul de succes al regizorului Dinu Cernescu, care a mai fost prezentat în stagiunile trecute în Franța și Iugoslavia, va întreprinde începînd din primele zile ale lui septembrie un turneu în Danemarca.

● **În sfîrșit** — după ani în care a apărut numai și numai în «Apus de soare» — maestrul George Calboreanu într-un rol nou pe scena Naționalului: cel din **Dulce pasăre a tinereții**.

● **Cununa de pe Someș** — ansamblul folcloric din Bistrita-Năsăud — s-a întors acasă, după recenta sa participare la Festivalul internațional de la Nisa, «Săptămîna italiană a folclorului internațional» și la «Întîlnirea internațională folclorică» de la Foggio Monte Sant'Angelo, cu trei prestigioase premii și trofee.

George Calboreanu

televiziune

DUMINICĂ. Cu ce ne mai îmbie Studioul «N»? Printre altele, cu: un interviu luat de Valentin

Dorina Lazăr

Lipatti domnului René Mabeu, secretar general al UNESCO; un alt interviu, tot exclusivitate TV, luat vedetei americane de film Peter O'Toole; o înfîlire cu cîntăreața Melina Mercouri (15.35)

● **Campionatul național de fotbal** debutează nefavorabil pentru telespectatori, căroră nu li se oferă decît o biată înregistrare din meciul Farul—Steaua. Și noi, naivii, care credeam că înregistrările servesc doar arhive documentare a TV (17.55) ● **Celebritatea**, dacă e autentică, nu e corodată de timp. Revedeți pe Rita Hayworth și Fred Astaire, celebre vedete acum 30 de ani, în filmul muzical «N-ai fost niciodată mai frumoasă» (20.45) ● Pe programul II, într-o nefericită concurență orară cu filmul de mai sus, o tentantă **Seară de teatru: «Comedia celui care a luat de nevastă o femeie mută»**, de Anatole France, cu Stela Popescu. Ștefan Tapalagă, Marian Hudac, Dem Rădulescu, Dorina Lazăr (20.00).

LUNI. Emisiunea-concurs de luni seara (încă fără titlu, dar și fără antidotul plictisului) propune tema «**Stațiuni balneoclimaterice**» (20.10) ● Rampa își rezervă principalul spațiu al emisiunii sale Festivalului și Concursului internațional «George Enescu» (22.10).

MARȚI. Seara de teatru a selectat din înregistrările antologice ale teatrului românesc capodopera lui I.L. Caragiale «**Năpasta**» (20.15)

MIERCURI. Telectinemateca: Michèle Morgan și Henri Vidal în filmul (premieră pe țară) «**De ce ai întîrziat?**», în regia lui Henri Decoin și cu muzică de Charles Aznavour (20.15).

JOI. Teatru scurt: «**Gimnastica sentimentală**» de Vasile Voiculescu, în interpretarea unor actori ai Teatrului din Baia Mare (20.30) ● **Giuli Cioheli** semnează o pagină din **Carnetul de amintiri «Cerbul de aur»** (22.50).

VINERI. Încă un film bun: «**Veneția, luna și tu**», cu Alberto Sordi (20.15).

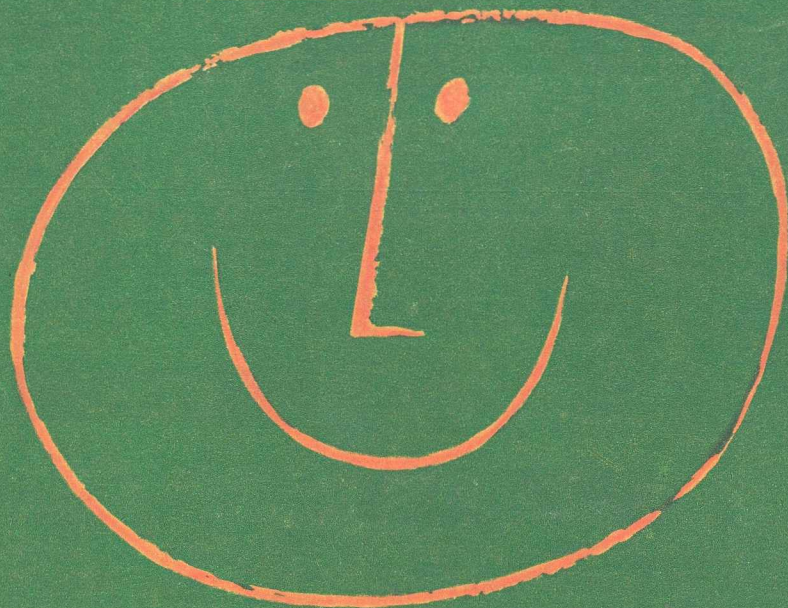
SÎMBĂȚĂ. Prezente în Sala mare a Palatului, camerele de luat vederi ale TV vor transmite festivitatea de deschidere și concertul ocazional de Cel de-al V-lea Festival și Concurs internațional «George Enescu» (20.00).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 35 din 30 august 1970

I. Jiul-U.T.A.	1
H. F.C. Arges-Steagul roșu	1
III. Petrolul-Politehnica	1
IV. C.F.R. Tim.-«U» Craiova x	1
V. Farul-Steaua	1
VI.«U» Cluj-Rapid	x
VII. S.N. Oltenița-Ceahlăul	1
VIII. Știința Bc.-Poiana	1
IX. Metrom-Progresul Br.	1
X. Vagonul-Crisul	x
XI. Gloria Bja.-Olimpia S.M.	1
XII. Metalurgistul-C.F.R. Arad	1
XIII. Electroputere-Poli. Tim.	x

LIBRET
DE
ECONOMII
PENTRU
TURISM

CU
UN
LIBRET
DE
ECONOMII
O EXCURSIE
ÎN STRĂINĂTATE!